

Nr 95.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212); given Stockholms slott den 7 mars 1924.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212).

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

David Pettersson.

Förslag

till

Lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212).

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom. i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 skall erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

1 mom. Från tillämpningen av denna lag undantagas:

- 1) skogar, belägna inom Gotlands län;
- 2) skogar, som äro underkastade bestämmelserna i förordningen angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden samt lagen angående husbehovsskogar inom vissa områden;
- 3) allmänningskogar i Västerbottens och Norrbottens län samt inom Kopparbergs och Gävleborgs län vid storskifte avsatta häradsallmänningar och besparingsskogar;
- 4) städernas skogar;
- 5) skyddsskogar — — — län;
- 6) statens — — — skogar;
- 7) skogar — — — samt
- 8) övriga — — — förordning.

Denna lag, varigenom upphäves förordningen den 18 juni 1915 (nr 250) om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken, skall träda i kraft den 1 januari 1925.

Dock skall vid skogsvårdslagens tillämpning å de skogar, som varit underkastade bestämmelserna i sistnämnda förordning, iakttagas:

1) Beträffande avverkning, som ägt rum före denna lags ikraftträdande, skola förut gällande bestämmelser äga tillämpning.

2) Har avverkningstillstånd meddelats enligt förordningen den 18 juni 1915 men avverkningen ej utförts, innan denna lag trätt i kraft, må avverkningen, med iakttagande av därom enligt samma förordning meddelade föreskrifter, verkställas därefter, dock icke senare än inom fem år från tillståndets meddelande eller den kortare tid, som vid meddelandet bestämts.

3) Tillstånd till odlingsföretag samt föreskrift därom, som meddelats enligt förordningen den 18 juni 1915 och ej upphört att gälla före denna lags ikraftträdande, skola äga fortsatt giltighet därefter.

4) Vad i skogsvårdslagen stadgas om skyldighet att vidtaga åtgärder till betryggande av återväxt i anledning av skada, varom i 10 § av lagen sägs, gäller icke, där sådan skada uppkommit före denna lags trädande i kraft.

5) Vad i förordningen den 18 juni 1915 är stadgat om befogenhet eller skyldighet för skogstjänsteman eller annan befattningshavare vid skogsstaten att vidtaga eller föranstalta om viss åtgärd, skall efter denna lags ikraftträdande i fall, där sagda förordning eller enligt densamma meddelat tillstånd eller föreskrift äger fortsatt giltighet, i stället gälla om skogsvårdsstyrelsen samt, vad angår rätt att taga i beslag virke, som skall anses förbrutet, jämväl om hos denna anställd befattningshavare med skoglig utbildning.

---

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 januari 1924.*

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, MALMROTH, HASSELROT, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETTERSSON.

Departementschefen statsrådet Pettersson anför efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet:

*Lappmarks-
lagens och
dimensions-
lagens nu-
varande gil-
tighetsom-
råden.*

Enligt 2 § i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212) äger denna lag ej tillämpning å skogar inom Västerbottens och Norrbottens län eller å sådana nedom Västerbottens län belägna skogar, som äro underkastade bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1915 (nr 251) angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden.

Beträffande enskilda skogar inom Västerbottens och Norrbottens län gälla nu dels nyssnämnda förordning, den s. k. lappmarkslagen, dels ock förordningen den 18 juni 1915 (nr 250) om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken, den s. k. dimensionslagen. Lappmarkslagen äger huvudsakligen tillämpning beträffande enskilda skogar i länens lappmarker, dimensionslagen i fråga om dylika skogar i länens kustland. Under lappmarkslagen lyda dock vissa enskilda skogar i kustlanden, nämligen dels skogar å sådana i kustlanden belägna skattehemman, som avses i förordningen den 29 juni 1866 (nr 63 s. 1) angående dispositionsrätten över skogen å vissa skattehemman i Norrland och Kopparbergs län, dels ock en del till enskilda sålda kronoöverloppsmarker, vilka omförmälas i skrivelsen till kammarkollegium den 29 juni 1866 (nr 63 s. 6) och kungörelsen den 26 maj 1899 (nr 42 s. 1) angående förändring i gällande föreskrifter om åsättande av grundskatt m. m. Förutom å nu angivna enskilda skogar äger lappmarkslagen tillämpning å en del under åborätt upplåtna kronohemman och krononybyggen i lappmarkerna och kustlanden.

Vad angår de från skogsvårdslagens tillämpning undantagna, nedom Västerbottens län belägna skogar, som lyda under lappmarkslagen, utgöras

dessa dels av vissa skogar i Särna och Idre socknar av Kopparbergs län, dels av skogar å vissa inom Västernorrlands och Jämtlands län belägna skattehemman av det slag, som avses i förordningen den 29 juni 1866, dels ock av enstaka, till enskilda sålda kronoöverloppsmarker i samma län. Skogar, som omförmälas i 1 § 4) av lappmarkslagen, finnas ej nedom Västerbottens län.

I den skrivelse, nr 278, vari 1923 års riksdag anmälde sitt beslut om antagande av den nya skogsvårdslagen, anhöll riksdagen tillika om skyndsamt utredning, om och i vad mån berörda lag med av densamma betingade ändrade administrativa och ekonomiska förhållanden kunde antagas att gälla även för Västerbottens och Norrbottens kustland, samt framläggande för riksdagen av det förslag, som av samma utredning kunde föranledas.

1923 års riksdags skrivelse nr 278.

I motiveringen till denna skrivelse framhölls, att i samband med nyssangivna utredning borde undersökas, huruvida skogsvårdslagen lämpligen kunde antagas att gälla jämväl för de skogar, som nu lyda under lappmarkslagen och äro belägna i Västernorrlands och Jämtlands län samt Västerbottens och Norrbottens läns kustland.

Över den av riksdagen sålunda gjorda framställningen hava infortrade yttranden avgivits, beträffande frågan om utsträckande av skogsvårdslagens giltighetsområde till Västerbottens och Norrbottens läns kustland, av länsstyrelserna och landstingen i berörda län samt länens hushållningssällskaps förvaltningsutskott och skogsvårdsnämnder, vederbörande skogsingenjörer, överjägmästarna i de fyra nordligaste distrikten och domänstyrelsen samt, beträffande frågan om skogsvårdslagens tillämpning å förenämnda under lappmarkslagen nu lydande skogar, dels av de myndigheter och korporationer, som nyss angivits, med undantag av skogsingenjörerna, dels ock av länsstyrelserna i Västernorrlands och Jämtlands län, skogsvårdsstyrelserna i samma län, hushållningssällskapetets förvaltningsutskott i Västernorrlands län, vederbörande jägmästare, överjägmästarna i Härnösands och Mellersta Norrlands distrikt samt kammarkollegium. Härförutom hava Norrlands skogsvårdsförbund samt ett flertal kommuner och enskilda skogsägare i kustlanden samt Västernorrlands och Jämtlands län efter därtill erhållna tillfällen yttrat sig över ifrågavarande framställning.

Yttranden över berörda riksdagsskrivelse.

Med ledning av innehållet i berörda yttranden har frågan om nyss angivna utsträckningar av skogsvårdslagens giltighetsområde varit föremål för beredning inom jordbruksdepartementet. Sedan denna beredning numera slutförts, anhåller jag att få anmäla detta ärende för Kungl. Maj:t, och torde jag därvid först få ingå på frågan om skogsvårdslagens tillämpning å de skogar, som nu lyda under dimensionslagen.

Frågan om skogsvårdslagens tillämpning å skogar under dimensionslagen.

Äldre dimensionslagar.

Dimensionslagen är, som bekant, grundad på principen om lagbestämt skydd för skog, som ej uppnått viss storlek. Berörda skydd innebär, att därunder inbegripen skog ej må avverkas utan tillstånd av vederbörlig myndighet. En på denna princip byggd lagstiftning har under ett flertal decennier varit gällande för Västerbottens och Norrbottens läns kustland. Den första dimensionsförordningen utfärdades för Norrbottens läns kustland den 29 september 1874 (nr 59) och efterföljdes av en motsvarande förordning för Västerbottens läns kustland den 23 juni 1882 (nr 29 s. 2). Båda dessa förordningar tillkommo efter framställningar från berörda läns landsting och avsågo att hindra den skövling av ungskog, som vid ifrågavarande tid i stor utsträckning ägde rum inom kustlanden, framför allt till följd av den då pågående ohejdade avverkningen av sparrar och pitprops. Nämnda författningar avlöstes sedermera av en för båda kustlanden gemensam dimensionsförordning av den 19 mars 1888 (nr 9). Denna ersattes i sin tur av förordningen den 24 juli 1903 (nr 79 s. 23), som gällde, intill dess 1915 års förordning den 1 januari 1916 trädde i kraft. Sistnämnda förordning ändrades i vissa delar genom förordningen den 19 juni 1917 (nr 318).

Huvudinnehållet av gällande dimensionslag.

Nu gällande dimensionslag stadgar i huvudsak följande. Å enskilda tillhörig skogsmark inom kustlanden må avverkning av barrträd, som ej är torrt och som enligt lagen är att anse såsom undermåligt, äga rum allenast efter vederbörligt tillstånd. Såsom undermåligt anses varje träd, som avverkat icke i någon riktning håller innanför barken minst 21 centimeter i genomskärning på ett avstånd av 4.75 meter från storändan. Från nu angivna huvudregel medgiver emellertid lagen vissa undantag. Därest avverkning sker för oundgängligt husbehov inom skifteslaget, där fastigheten är belägen, eller angränsande skifteslag, är tillstånd sålunda ej erforderligt. Ej heller erfordras sådant, därest det avvercade virket skall upphuggas till ved för att inom det område, där förordningen äger tillämpning, användas för oundgängligt husbehov. Virke efter dylik avverkning må dock ej försågas å sådan såginrättning, där sågning för export äger rum, (exportsåg), så framt det ej stämplat på sätt i lagen är stadgat. — Beträffande erhållande av tillstånd till avverkning av undermålig skog stadgar lagen, att dylikt tillstånd meddelas efter därom gjord skriftlig anmälan av vederbörande skogstjänsteman. Före tillståndets meddelande åligger det denne att verkställa den undersökning av skogen, som av omständigheterna påkallas, och må tillstånd till avverkningen lämnas, allenast därest avverkningen finnes överensstämma med grunderna för en god hushållning med skogen och ej heller förorsaka, att fastigheten eller därmed sambrukad fastighet kommer att sakna nödigt virke för oundgängligt husbehov. Träd, som enligt lämnat tillstånd må avverkas, skola före avverkningen genom förrättningsmannens försorg stämplas med särskilt märke. Dock äger förrättningsmannen i särskilda fall medgiva, att träd, som 1.5

meter från marken icke i någon riktning hålla, barken inberäknad, minst 20 centimeter i genomskärning, avverkas utan föregående stämpling. Vid dylik avverkning skall emellertid iakttagas vad förrättningsmannen föreskriver om tillsyn därå, och gäller tillika, att avverkade träd ej må å skogen kolas eller från skogen avföras, innan de genom förrättningsmannens försorg blivit uppmätta och med föreskrivet märke stämplade. — Beträffande åtgärder för återväxt efter skedd avverkning innehåller lagen allenast bestämmelse därom, att, därest förrättningsmannen anser nödigt, att vissa träd tills vidare överhållas såsom fröträd, föreskrift härom skall lämnas vid förrättningen. Fröträden skola genom förrättningsmannens försorg förses med tydligt märke och må sedermera icke avverkas utan tillstånd av vederbörande skogstjänsteman. — Lagen innehåller slutligen vissa regler angående skogsmarks uppodling till åker och äng och stadgar härutinnan, att, där fastighetsägare för berörda ändamål vill fälla undermåliga barrträd, som ej äro torra, utöver husbehov, han har att göra anmälan härom hos vederbörande skogstjänsteman för verkställande av undersökning å marken eller, om han önskar vinna snabbare behandling av ärendet, låta verkställa dylik undersökning på egen bekostnad, varefter ärendet skall överlämnas till länsstyrelsens prövning. Finner länsstyrelsen skäligt meddela tillstånd till det tillämnade odlingsföretaget, utsätter länsstyrelsen viss tid, inom vilken odlingen vid av länsstyrelsen bestämt vite skall vara fullbordad. Träden skola, innan de avföras, genom skogstjänstemannens försorg stämplas med särskilt märke. — Bedriver någon avverkning i strid mot lagens föreskrifter, drabbas han av bötesstraff, varjämte det avverkade virket kan tagas i beslag och dömas förbrutet. Lagen innehåller därjämte straffbestämmelser för överträdelser i vissa andra avseenden av lagens föreskrifter. — Från lagens tillämpning äro, såsom förut nämnts, undantagna de inom kustlanden belägna skogar, som lyda under lappmarkslagen.

Enligt av domänstyrelsen i ärendet lämnad uppgift beräknas arealen av de under dimensionslagen lydande skogarna till sammanlagt cirka 1,864,000 hektar, därav 1,056,000 hektar äro belägna i Västerbottens läns kustland och 806,000 hektar i Norrbottens läns kustland. För lagens tillämpning äro dessa skogar indelade i 11 skogsvårdsområden, av vilka vart och ett står under tillsyn av en skogsingenjör. Såsom biträden åt skogsingenjörerna finnas skogsfogdar och tillsyningsmän. Antalet av sistnämnda befattningshavare hava under senare år i allmänhet utgjort 11 skogsfogdar samt 27 ordinarie, 9 extra ordinarie och 3 för helt år förordnade extra tillsyningsmän. Härförutom har domänstyrelsen årligen förordnat ett antal skogsingenjörer och extra tillsyningsmän, huvudsakligen för tiden 1 juni—1 oktober. Avlöningen av ifrågavarande personal bestrides från domänfonden, som emellertid erhåller ersättning härför dels genom inflytande utsyningsavgifter — för år 1922 uppgingo dessa avgifter till 30,433 kronor

*Dimensions-
lagens hand-
havande.*

— dels och huvudsakligen genom särskilda under nionde huvudtiteln anvisade statsanslag. För budgetåret 1923—1924 hava i detta avseende anvisats två anslag å tillhopa 380,000 kronor.

Anslag för
främjande av
skogsvård i
Västerbottens
och Norrbottens län
m. fl. orter.

I detta sammanhang torde jag även få erinra därom, att riksdagen för vart och ett av åren 1918—1922 samt för budgetåret 1923—1924 anvisat ett särskilt anslag å 98,000 kronor för främjande av skogsvård å enskildes skogar i Västerbottens och Norrbottens län samt Särna och Idre socknar i Kopparbergs län. Enligt de för anslaget bestämda villkor hava bidrag därur tilldelats vederbörande hushållningssällskap under förutsättning, att landsting och hushållningssällskap, tillsammans eller ettdera av dem, till berörda ändamål bidragit med belopp, motsvarande minst en tredjedel av statsbidraget. I Västerbottens och Norrbottens län hava de medel, som på grund härav stått till länens hushållningssällskaps förfogande för ifrågasvarande ändamål, förvaltats av särskilda av sällskapen utsedda skogsvårdsnämnder, vilka jämväl handhaft den skogsvårdande verksamhet, som med stöd av samma medel bedrivits inom länen. Denna verksamhet har huvudsakligen varit inriktad på vidtagande av åtgärder för höjande av skogsproduktionen å de omfattande arealer försumpad skogsmark, som inom länen förefinnas, och har tyngdpunkten av verksamheten varit förlagd till länens kustland.

Anmärknin-
gar mot
dimensions-
lagstiftning-
en.

Vid upprepade tillfällen har lämpligheten av en skogslagstiftning, byggd på dimensionsprincipen, blivit ifrågasatt, och hava förslag väckts om denna lagstiftnings ersättande med en annan mera rationell sådan.

1896 års
skogskommitté.

1896 års skogskommitté, som den 9 september 1899 framlade förslag till ny dimensionslag för kustlanden, anförde sålunda beträffande detta slag av skogslagar följande:

»Vänder man åter sin uppmärksamhet till en granskning av *dimensionslagarnas* betydelse för skogshushållningen, så lärer till en början böra erkännas, att de äro ägnade att förekomma vissa svåra former av misshushållning med skogen och på grund därav under mindre utvecklade förhållanden kunna hava ett visst berättigande. Men redan den omständigheten, att den princip, varpå de äro byggda, icke upptagits i något annat lands lagstiftning än Sveriges, torde vara ägnad att väcka misstro i avseende å deras ändamålsenlighet. En närmare granskning av deras verkningar undanröjer ej denna misstro. Ett skogsbestånd, även om det är likåldrigt, består av dels fullt utvecklade, *härskande* träd, dels av *undertryckta* träd, som, i följd av att de förra överskuggat dem, stannat i växten och förlorat förmågan att vidare utveckla sig, och dels slutligen av träd, vilka, ehuru av enahanda orsak tillbakahållna i sin utveckling, dock i högre eller lägre grad bibehållit förmågan att vidare tillväxa, *behärskade* träd. Om nu, vare sig i följd därav att endast de grövre träden kunna ekonomiskt tillgodogöras eller på grund av lagbud, endast de härskande träden avverkas, uppstår därigenom icke så stora luckor i beståndet, att därmed beredes tillräcklig till-

gång på ljus, för att en livskraftig återväxt skall kunna uppkomma. Vål är däremot denna utglesning ägnad att låta skogsmarken betäckas av en vegetation, som försvårar trädfroets nedträngande till jorden och groning. De kvarlämnade träden åter äro dels ej längre växtliga, dels mindre utvecklingsbara. De kunna alltså ej i vederbörlig grad tillgodogöra skogsmarkens produktionskraft men stå däremot till hinder för uppkomsten av nya livskraftiga plantor. Är det åter möjligt för skogsägaren att med fördel avverka jämväl de undertryckta och de mindre växtliga träden, kan man snarare räkna på, att avverkningen bedrives på sådant sätt, att de öppningar, som göras i skogsbeståndet, bliva tillräckliga för att bereda möjlighet för god återväxt. Jämväl i de väl slutna bestånden av växtlig ungskog erfordras utgallring av en del träd för att främja de återståendes tillväxt. Varje åtgärd, som försvårar en lönande användning av det virke, som kan erhållas utav äldre undermåliga träd eller av gallringsvirke, utgör därför ett direkt hinder för uppkomsten av en rationell skogshushållning. Härtill komma ytterligare olägenheter av dimensionshygge, föranledda av våra egentliga skogsträds naturliga egenskaper. I följd av tallens större ljusbehov är det ägnat att leda till detta trädslags undanträngande av granen, som även å för tallen passande mark bättre fördrager den halvskugga, som uppkommer genom en sådan ordnad blädning. I granskogen åter, särskilt i den tätt uppvuxna, vållar en dylik utglesning ofta, att de vid friställning ovana träden torka. Om dessa förhållanden bära de av skogsstatens tjänstemän till kommittén avgivna utlåtanden förstädes vittnesbörd.

Dessa olägenheter för skogshushållningen äro mindre kännbara i de två nordligaste länen, än de skulle vara i landets övriga delar. I följd av mildare klimat och i allmänhet bördigare jordmån äro skogsbestånden i sistnämnda delar mera slutna och följaktligen mera mottagliga för plockhuggningens menliga inflytelser än de nordligaste länens i anseende till magrare jord och svagare reproduktion merendels glesvuxna skogar. Härtill kommer, att, där i följd av ett rikare utvecklat näringsliv och bättre kommunikationer de mindre virkesdimensionerna i högre grad vunnit användning och avsättning, en dimensionslag skulle verka mera störande för skogshushållningen och dess utveckling än i orter, där det mindre virket ännu röner föga eller ingen efterfrågan.»

Att kommittén med nu angivna uppfattning likväl föreslog bibehållandet av dimensionslagstiftningen för kustlanden, berodde enligt vad kommittén i sitt betänkande framhöll därpå, att denna lagstiftning tillkommit efter upprepade framställningar från ifrågavarande läns landsting samt att densamma, enligt vad kommittén vid resor i kustlanden inhämtat, alljämt omfattades med förtroende från befolkningens flertal, i följd varav ett utbyte av densamma mot en på andra grunder byggd lagstiftning enligt kommitténs mening ej borde ifrågasättas annat än efter behöriga framställningar från ifrågavarande orter. Kommittén åberopade därjämte, att samfärdsel och industri i förevarande landsdelar torde komma att under en tid framåt kvarstå vid den mindre utvecklade ståndpunkt, som vållade, att huvudsakligen blott timmerdugliga träd kunde med fördel uttagas ur skogarna. Och så länge detta förhållande fortfore, kunde måhända fördelarna av en dimensionslag anses överväga de olägenheter, den medförde. Kommittén hölle däremot för sannolikt, att vid stigande ekonomisk utveck-

ling i allmänhet och särskilt då lättare kommunikationer komme att inom de två nordligaste länen möjliggöra uppkomsten av pappersmassetillverkning, kolning och andra industrier, som tillgodogjorde de smärre virkesarterna, olägenheterna av dimensionslagen komme att framträda med den styrka, att ortens befolkning funne lämpligt att påkalla densammas utbytande mot andra föreskrifter, bättre lämpade efter de sålunda ändrade förhållandena.

Norrländska
skogsvårds
kommittén

Norrländska skogsvårdskommittén, som i sitt den 16 mars 1912 avgivna betänkande jämväl framlade förslag till ny dimensionslagstiftning för kustlanden, yttrade i förslagets motivering rörande denna lagstiftnings berättigande ur skogsvårdssynpunkt, bland annat, följande:

»För sin del får kommittén i likhet med 1896 års skogskommitté, om också icke med samma eftertryck, uttala, att en på dimensionsprincipen byggd skogslagstiftning obestriddligt lämnar mycket övrigt att önska, i all synnerhet därest lagens ändamål är att genom lagstiftningen skapa en verkligt rationell skogsvård. En svaghet hos detta slag av skogslagar, som genast faller i ögonen, är, att dylika lagar icke i och för sig innehålla några bestämmelser rörande beståndsvård, vilket i det moderna begreppet skogshushållning ingår som en integrerande och ovillkorlig förutsättning. Det måste dock å andra sidan erkännas, att en dimensionslag, även där denna stannar vid huvudsakligen rena förbudsbestämmelser i fråga om avverkning av skog, icke behöver lägga något ovillkorligt hinder i vägen för en rationell skogsvård, där behovet av beståndsvård kan tillfredsställande tillgodoses och skogsägaren vill tillämpa en sådan metod. I varje fall kan detta icke sägas vara händelsen med ifrågavarande lagstiftning, vilken ju icke lägger hinder i vägen för avverkning av även undermåliga träd, därest sådan avverkning är för skogens ordentliga skötsel erforderlig. Men vad som framför allt måste erkännas är, att, såsom också förbemälda kommitté framhållit, en skogslagstiftning, grundande sig på dimensionsprincipen, måste vara ägnad att förekomma en uppenbar misshushållning med eller för långt driven avverkning och skövling av ungsbogen. Knappast torde också någon finnas, som icke är villig erkänna, att den kungl. förordning, som nu gäller för Västerbottens och Norrbottens läns kustland, varit av den allra största betydelse för dessa landsdelar och att, därest denna icke funnits, tillståndet ifråga om de enskildes skogar därstädes skolat förete en väsentligt annan och långt sämre anblick än nu är fallet.

Mot dimensionslagar har vidare anmärkts, att dessa icke i allmänhet äro ägnade att tillfredsställande tillgodose kravet på en god och snabb föryngring. Även om man principiellt måste erkänna befogenheten av en sådan anmärkning, så får dock icke förbises, att de träd, som genom lagen äro tillförsäkrade skydd mot för tidig avverkning, äro fullt dugliga till fröträd — åtminstone med den gräns för den fria avverkningsrätten, som är satt uti nu ifrågavarande kungl. förordning. Och det måste ju anses som en oundgänglig förutsättning för varje dimensionslag, att denna gräns sättes så, att full trygghet vinnes för att fröduglig skog lämnas kvar efter avverkningen. Härigenom har också ifrågavarande lag uti föryngringshänseende åvägabragt en ganska tillfredsställande — om ock relativ — trygghet. Erfarenheten torde även

hava ådagalagt, att det härvidlag icke är så illa beställt, som en del av tillkommittén avgivna yttranden synas angiva.

— — — — — Uppenbart torde vara, att en åtgärd för lagens upphävande icke kan på allvar ifrågasättas, förrän full visshet förefinnes, att en bättre avpassad, men i fråga om skydd mot den överdrivna ungskogsavverkningen lika effektiv lag kan sättas i den nuvarandes ställe.»

Sedan Kungl. Maj:t för 1915 års riksdag framlagt ett på grundval av norrländska skogsvårdskommitténs betänkande utarbetat förslag till ny dimensionslag, framhöll jordbruksutskottet i sitt över berörda förslag avgivna utlåtande, nr 61, att det inför den kritik, som riktats mot dimensionslagar i allmänhet, givetvis kunde ifrågasättas, huruvida detta slags lagstiftning borde vidare utvecklas och bibehållas. Om ock nämnda art av lagstiftning kunde anses lämplig under mera utvecklade avverknings- och förädlingsförhållanden, torde dess berättigande obestriddigt minskas, i den mån berörda förhållanden nådde en högre utveckling och intensitet. Att förhållandena beträffande trävaruindustrien i Västerbottens och Norrbottens län i all synnerhet under de sista åren i väsentlig grad förändrat sig, vore ju väl känt. Frågan bleve då, huruvida under sådana förhållanden tillräckliga skäl kunde anses föreligga att vidtaga ändringar i då gällande lagstiftning, därest man icke vore färdig att lämna dimensionsprincipen såsom antikverad och skapa en helt och hållet ny lagstiftning, grundad på skydd för återväxten. Den meningen hade gjort sig gällande i utskottet, att man i varje fall borde avvakta det förslag, som snart torde vara att förvänta från den då arbetande skogslagstiftningskommittén, för att se, huruvida icke detta förslag med lämpliga tillägg och förändringar skulle kunna passa för jämväl nu ifrågavarande landsdelar. Ehuru vissa skäl kunde framföras för en sådan mening, hade utskottet emellertid icke ansett sig böra ansluta sig till densamma utan fastmera ansett sig böra i allt huvudsakligt tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag. Därest annat bättre lagförslag skulle i en nära framtid kunna framläggas, varigenom dimensionsprincipen bleve avlöst av andra trygghetsåtgärder mot skövling samt skogsvårdssynpunkterna bättre tillgodosedda, torde intet hindra, att ett sådant förslag efter vederbörlig granskning komme att ersätta dimensionslagen för Norrbottens och Västerbottens läns kustland.

Vad utskottet sålunda anfört godkändes av riksdagen vid dess antagande av det av utskottet tillstyrkta förslaget till ny dimensionslag.

Efter ikraftträdandet av 1915 års dimensionslag hava upprepade framställningar gjorts hos Kungl. Maj:t om dess upphävande och ersättande med en för kustlanden lämpligare skogslagstiftning.

I skrivelse den 23 maj 1917 har Norrlands skogsvårdsförbund sålunda hemställt om vidtagande av sådana åtgärder, att dimensionslagen ersattes

Jordbruksutskottet vid 1915 års riksdag.

Tidigare framställningar om dimensionslagens upphävande.

Norrlands skogsvårdsförbunds skrivelse den 23de 1917.

med en annan lag, som, jämte det den fullt effektivt skyddade ungskogarna och sörjde för en betryggande återväxt, medgäve skogsägarna en friare förfoganderätt till skogen. Till stöd härför anfördes bland annat:

De krav, som i första rummet borde ställas på en skogslag, vore, att den bildade nödigt skydd för växande ungskog samt att den sörjde för att återväxten betryggades. Dimensionslagen, som hade till uteslutande syfte att skydda ungskogen, vore även i detta hänseende behäftad med allvarliga brister. Det stränga utsyningstvång, som lagen stadgade, hade visat sig vara å ena sidan onödigt inskränkande i den enskildes fria hushållning med sin egendom, å andra sidan icke ägnat att medföra de fördelar, som man ansett sig kunna förvänta. Detta hade medfört, att befolkningen inom lagstiftningens giltighetsområde betraktade densamma med oblida ögon. Den insikt i skogens vård och ekonomiska betydelse, som befolkningen under dimensionslagstiftningens tillämpning och med det stigande virkesvärdet förvärvat, tydde på att risken att införa en friare skogslagstiftning för ifrågasvarande länsdelar ej vore allt för stor. Härtill komme, att — förutom det övervakandet av dimensionslagstiftningens tillämpning och efterlevnad krävde en omfattande tjänstepersonal och därmed följande betydande kostnader för såväl staten som den enskilde — staten visat sig endast med betydande svårigheter kunna tillgodose skogsägarna med det biträde, som vore en grundförutsättning för lagstiftningen.

Sveriges
skogsägare-
förbunds skri-
velse den 16/9
1917.

Därjämte har Sveriges skogsägareförbund i skrivelse den 15 september 1917 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt skogslagstiftningskommittén eller andra sakkunniga personer att verkställa utredning och framlägga förslag om borttagande av dimensionslagen samt ersättande av denna med en allmän skogsvårdslag, om möjligt i anslutning till den lagstiftning, som kunde bliva fastställd för landets övriga delar utom lappmarken.

I skrivelsen har förbundet riktat en ingående kritik mot dimensionslagens bestämmelser, vilken kritik förbundet sammanfattat på följande sätt:

»1) Genom dimensionslagens bestämmelse om utsyning av s. k. undermåligt virke nödgas skogsägarna, då någon skyldighet för statens stämplingsförrättare att vid utsyningarna jämväl stämpla övermåligt virke ej finnes, och då sådan stämpling i övrigt ytterst sällan medhinnes, att verkställa utsyningen av det övermåliga och det undermåliga virket vid olika tillfällen och genom olika förrättningsmän. Detta förhållande försvårar stämplingarnas rätta utförande ur skogsvårdssynpunkt samt fördyrar i hög grad utsyningskostnaderna för skogsägaren.

2) På grund av förbättrade flottningsförhållanden och kommunikationer samt ökad konkurrens om virket och stigande pris på särskilt smådimensionerna kan numera även inom dimensionslagens tillämpningsområde virke ända ned till 3 å 3 $\frac{1}{2}$ eng. tum i topp med ekonomisk fördel avsättas. Härmed ha öppnats möjligheter för en ur skogsvårdssynpunkt riktig behandling av stora arealer oväxtlig skräpskog på degenererad mark och vidsträckt områden gallringsbehövande ungskogar. De i dessa skogstyper så nödvändiga och viktiga huggningarna träffa emellertid i allmänhet undermålig skog, och här framträder då dimensionslagens föreskrift om stämplingstvång. De förbättrade

avsättningsmöjligheterna och det ökade intresset hos skogsägarna för gallringar och föryngringshuggningar hava även medfört, att kravet på undermålsutsyningarnas omfattning under senare år vuxit i mycket hastig takt. Det har ej varit staten möjligt att nöjaktigt och i begärd omfattning verkställa alla utsyningar, som begärts, och sålunda har dimensionslagen kommit att bli ett hinder mot den bättre skogsvård, som ett stigande intresse och förbättrade ekonomiska förutsättningar eljest skulle ha möjliggjort. Det torde kunna få förutses, att förhållandena i framtiden ej skola i detta hänseende bliva bättre utan snarare sämre än för närvarande.

3) Dimensionslagen tar endast sikte på avverkningen inom vissa dimensionsklasser men nämner intet om skogsvården i övrigt. Skogsvården inom Norr- och Västerbottens län kräver i första rummet föryngring av de oväxtliga skogarna å degenererad mark. Då dels, enligt vad under 2) sagts, statens stämplingspersonal ofta ej medhinner att bedriva undermålsutsyningarna i form av verkliga föryngringshuggningar samt då vidare lagen ej lämnar någon (utom beträffande fröträd) föreskrift om skogsvårdsåtgärder i övrigt, så måste densamma anses vara ur skogsvårdssynpunkt synnerligen otillfredsställande eller rent av hinderlig.

4) Undermålsutsyningarna äro och komma alltid att förbliva säsongarbeten, som kräva mångdubbelt ökad arbetsstyrka under sommarhalvåret mot på vintern. Till följd härav ävensom av vissa andra orsaker blir det i regeln endast de yngsta och mest oerfarna bland skogsstatstjänstemännen, som söka sig till detta arbete. Ävenså blir det från år till år en ständig omsättning på stämplingsförrättare. Detta är ur skogsvårdssynpunkt särdeles beklagligt.»

Förbundet har därjämte framhållit, att de av förbundet mot lagen framställda erinringar vore av sådan art, att de enligt förbundets mening ej kunde avhjälpas genom partiella reformer. Dimensionslagen borde därför ersättas med en modernare lagstiftning, som hade skogsvård och framför allt föryngring till mål. Därest en dylik lagstiftning tillika förenades med en friare utsyningsrätt för skogsägarna, skulle intresset för skogens vård hos dem höjas och deras ansvarskänsla stärkas. Då kustlanden ej vore skilda från Västernorrlands län genom någon växt-biologisk gränslinje utan ur jordmäns- och klimatsynpunkt lika gynnsamt lottade som stora områden i Jämtlands och Kopparbergs län nedom skyddsskogsgården, borde en ny lag för kustlanden så nära som möjligt ansluta sig till den skogsvårdslagstiftning, som kunde komma att antagas för landets övriga delar.

I infordrade yttranden över Norrlands skogsvårdsförbunds och Sveriges skogsägareförbunds förenämnda skrivelser hava länsstyrelsen och hushållningssällskapets förvaltningsutskott i Västerbottens län tillstyrkt de däri gjorda framställningarna, under det länsstyrelsen samt hushållningssällskapets förvaltningsutskott och skogsvårdsnämnd i Norrbottens län avstyrkt desamma. Av överjägmästarna i de fyra nordligaste distrikten, vilka hörts allenast över Norrlands skogsvårdsförbunds framställning, hava överjägmästarna i Övre Norrbottens samt Skellefteå och Umeå distrikt tillstyrkt framställningen, varemot överjägmästaren i Nedre Norrbottens distrikt av-

Yttranden
öfver sist-
nämnda två
skrivelser.

styrkt densamma. Domänstyrelsen har i utlåtande över ifrågavarande skrivelser framhållit, att det torde vara lämpligast att invänta antagandet av en skogsvårdslag för enskildes skogar söder om Västerbottens län, innan man upptog frågan, huruvida Västerbottens och Norrbottens läns kustland borde inrymmas under densamma.

Västerbottens läns hushållningssällskaps förvaltningsutskotts skrivelse den 5 juni 1919.

Vidare har Västerbottens läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott i skrivelse den 5 juni 1919 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte taga under överbägande, huruvida lagbestämmelser, liknande de av skogslagstiftningskommittén utarbetade lagförslagen angående vård av enskilda skogar med mera, kunde vara ägnade att vinna tillämpning inom ifrågavarande kustland.

Förvaltningsutskottet har härvid framhållit, att, därest tillämpningen av de av kommittén i berörda avseende föreslagna bestämmelserna komme att handhas på ett effektivt sätt, desamma torde i stort sett kunna anses ägnade att ersätta dimensionslagen.

Yttranden över denna skrivelse.

I infordrade särskilda yttranden över sistnämnda skrivelse hava överjägmästarna i Övre Norrbottens, Skellefteå och Umeå distrikt i huvudsak anslutit sig till densamma, varemot överjägmästaren i Nedre Norrbottens distrikt hemställt, att skrivelsen måtte lämnas utan avseende. Domänstyrelsen har beträffande förevarande skrivelse avgivit enahanda yttrande som i fråga om Norrlands skogsvårdsförbunds och Sveriges skogsägareförbunds förenämnda skrivelser.

Skogslagstiftningskommittén.

Det förslag till lag angående vård av enskildes skogar, som skogslagstiftningskommittén framlade den 9 december 1918, avsåg ej Västerbottens och Norrbottens län. Kommittén erinrade i motiven till förslaget om förenämnda av 1915 års jordbruksutskott gjorda uttalande samt framhöll, att det ej tillkommit kommittén att göra någon sådan undersökning rörande berörda lagförslags lämplighet för kustlanden, som av utskottet ifrågasatts. Om en dylik undersökning ansåges böra äga rum, bleve den att företaga i annan väg.

Yttranden över skogslagstiftningskommitténs betänkande.

I de yttranden, som avgåvos över skogslagstiftningkommitténs betänkande, framhölls av vissa ortsmyndigheter i Västerbottens och Norrbottens län, att den av kommittén föreslagna lagen angående vård av enskildes skogar borde erhålla tillämpning även i kustlanden. I denna riktning uttalade sig sålunda Västerbottens läns landsting, som därvid framhöll, att berörda lagförslag måste anses väl avpassat för kustlanden, och anslöt sig länsstyrelsen i nämnda län i huvudsak till landstingets mening. Länsstyrelsen och landstinget i Norrbottens län föreslogo verkställande av utredning, i vad mån den av kommittén föreslagna nya skogslagstiftningen

kunde vinna tillämpning även i kustlanden samt vilka ändringar i administrationen, som därav kunde anses påkallade.

Berörda förslag och uttalanden vunno emellertid ej beaktande vid utarbetande av det förslag till ny skogsvårdslag, som Kungl. Maj:t genom proposition nr 104 förelade 1923 års riksdag. Enligt 2 § i sistnämnda förslag undantogs nämligen skogar inom Västerbottens och Norrbottens län från den föreslagna lagens tillämpning.

1923 års förslag till ny skogsvårdslag.

Med anledning av nyssnämnda proposition väcktes vid 1923 års riksdag i andra kammaren en motion nr 250 av herr Brännström, däri hemställdes om avlåtande av skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om skyndsamt utredning, om och i vad mån den föreslagna skogslagen med av densamma betingade ändrade administrativa och ekonomiska förhållanden kunde antagas att gälla även för Västerbottens och Norrbottens kustland, samt framläggande för riksdagen av det förslag, som av samma utredning kunde föranledas.

1923 års riksdag.

Till stöd för berörda motion anfördes bland annat:

Dimensionslagen hade vid sin tillkomst avsett att vara en tillfällig lagstiftning, som skulle förhindra överdriven avverkning av ungskog. Då emellertid en hel del äldre oväxtlig skog aldrig kunde utväxa till den dimension, som enligt lagen vore bestämd, kunde lagen sägas förhindra en rationell skogsvård. Lagen medgäve visserligen uttagande av de oväxtliga träddimensionerna till avsalu, men fordrades då ansökan om biträde av skogstjänsteman för utsyning och stämpling av sådana träd. Denna omgång medförde för skogsägaren ej blott kostnader för hantlangning utan även vissa utsyningsavgifter. Ävenså krävde lagens handhavande från det allmännas sida en kostsam administration och tillsynsmyndighet. Utan hinder av lagen kunde en värdslös skogsägare för avsalu uttaga först den s. k. fullmåliga skogen, därefter begära utsyning och stämpling av den oväxtliga och undertryckta skogen och till sist för husbehov uttaga återstoden, varigenom uppenbar skogsskövling kunde åstadkommas och skogens återväxt äventyras. Några fasta bestämmelser, som tryggade återväxten, finnes ej i lagen. Även om denna kunde hava varit till nytta under en tid, då insikten om skogsvård stått på mera primitiv ståndpunkt, kunde man nu säga, att lagen överlevt sin tid. Det vore då uppenbart, att de åtgärder, som i förslaget till skogsvårdslag ifrågasattes, vore likaså väl av behovet påkallade i kustlanden som i övriga delar av landet. Varken skogsbeståndets beskaffenhet, markboniteten eller övriga förhållanden inom kustlanden skilde sig väsentligen från angränsande läns.

Det särskilda utskott, till vars förberedande handläggning propositionen och berörda motion hänvisades, tillstyrkte i sitt utlåtande nr 1 motionen under åberopande av förenämnda av 1915 års jordbruksutskott gjorda uttalande samt i anslutning till vad i motionen yttrats.

I överensstämmelse med vad utskottet sålunda tillstyrkt beslöt riksdagen, på sätt förut nämnts, att i skrivelse till Kungl. Maj:t göra framställning i enlighet med motionärens hemställan.

Yttranden
över 1923 års
riksdags skil-
relse nr 278.

Frågan om
dimensions-
lagens ersät-
tande med
skogsvårds-
lagen.

Jag torde nu få övergå till att närmare redogöra för innehållet av de yttranden, som avgivits över riksdagens nyssnämnda framställning, och torde jag därvid först få ingå på de uttalanden, som beröra huvudfrågan eller huruvida dimensionslagens ersättande med skogsvårdslagen överhuvud kan anses lämpligt och önskvärt.

Ortsmyndig-
heter i Väster-
ottens län.

I Västerbottens län hava länsstyrelsen och hushållningssällskapets förvaltningsutskott samt en minoritet i landstinget (11 ledamöter) tillstyrkt ifrågavarande utsträckning av skogsvårdslagens giltighetsområde, under det landstingets majoritet (26 ledamöter) och skogsvårdsnämnden avstyrkt, att skogsvårdslagen omedelbart antoges att gälla för kustlanden.

Landstingets majoritet har i sitt yttrande framhållit, att majoriteten, som funne 1915 års dimensionslag föråldrad, ansåge det ingalunda opåkallat, att allmän rikslagstiftning på förevarande område bleve gällande för Västerbottens läns kustland. Då emellertid lagstiftaren för att genom den nya skogsvårdslagen uppnå både en skyddslags och en återväxtlags förmåner måst giva lagens föreskrifter ett allmänt och högeligen tänjbart innehåll, torde det ej kunna undvikas, att, från det allmännas synpunkt sett, den nya lagens värde och verkningskraft samt, från den enskilde skogsägarens synpunkt sett, hans skydd mot onödigt intrång i hans föfoganderätt i mycket komme att hänga på skogsvårdsstyrelserna. Vid denna uppfattning ansåge majoriteten försiktigheten bjuda att för den närmaste tiden ställa sig avvaktande i fråga om skogsvårdslagens tillämpning inom länet i avbidan på någon erfarenhet om lagens verkningar inom övriga delar av riket. Majoriteten funne ett ytterligare skäl för denna sin mening däri, att det åtminstone kunde ifrågasättas, om icke i vissa avseenden för länets del särskilda bestämmelser borde infogas i lagen.

Skogsvårdsnämnden har uttalat, att nämnden för sin del ansåge, att skogsvårdslagen lämpligen borde kunna vinna tillämpning även för länets kustland. I lagen borde emellertid tydligt betonas, att, där så kunde ske, all avverkning skulle så bedrivas, att naturlig föryngring erhöles antingen genom fröträäd eller genom besåning från hyggeskanterna vid små hyggen. De naturliga föryngringsförhållandena i Västerbottens läns kustland vore nämligen i allmänhet goda och i vissa delar utmärkta. Vad däremot anginge den konstlade föryngringen, ställde sig en räntabilitetskalkyl för denna beträffande länets kustland helt annorlunda än i fråga om landets sydligare delar, beroende därpå, att arbetskostnaderna för själva såningsarbetet vore högre i kustlandet än söderut, att särskilda åtgärder måste vidtagas i kustlandet för såddernas fredande mot betes kreatur, att avsättning för det första gallringsvirket saknades på de allra flesta trakter därstädes samt att skogen där växte långsammare än i landets södra delar. Vidare hade man ej någon erfarenhet om i vilken utsträckning de i 4 kapitlet av lagen upptagna bestämmelserna om svärföryngrade skogar kunde erhålla tillämpning i kustlandet. För vinnande av dylik erfarenhet vore ett uppskov med lagens införande därstädes ett eller annat år att förorda. Dessförinnan undandrog sig lagens tillämpning i kustlanden ett fullständigt bedömande.

Länsstyrelsen har till en början framhållit, att dimensionslagen lärt skogsägaren att inse betydelsen av ett effektivt skydd mot skövling av ungskog och därigenom väl förberett övergången till en på rationell skogsvård mera in-

riktad lag. Länsstyrelsen har därefter bemött de invändningar, som inom länet framkommit mot ett omedelbart införande av skogsvårdslagen i länets kustland, och därvid anfört, att ett kortare tidsuppskov härmed ej kunde sätta denna fråga i något väsentligt ändrat läge. För vinnande av mera tillförlitlig erfarenhet om skogsvårdslagens verkningar skulle givetvis ett uppskov på längre tid, minst fem, sannolikt tio år, vara erforderligt. Det torde ej heller kunna antagas, att lagen skulle tillämpas i Västerbottens län helt på samma sätt som i andra län. Kännedom om lagens tillämpning exempelvis i Jämtlands län kunde knappast hava något större värde för Västerbottens läns kustland. Lagen vilade ock på den allmänna förutsättning, att de skogliga förhållandena i landet vore olikartade och alltså medförde en på de särskilda ortsförhållandena beroende olika tillämpning. Någon särskild överarbetning av lagen för dess tillämpning i länets kustland torde knappast vara erforderlig. Däremot torde i reglementet för en blivande skogsvårdsstyrelse böra införas av ortsförhållandena påkallade särskilda bestämmelser.

Hushållningssällskapets förvaltningsutskott har anfört, att genom den nya skogsvårdslagens bestämmelser om skydd för den växande skogen ingreppet i den enskildes dispositionsrätt över honom tillhörig skog visserligen gjorts större än förut men att å andra sidan detta förhållande minskat faran för att övergången från dimensionslagen till en effektiv skogsvårdslag skulle bliva allt för skarp och vittgående. Med hänsyn härtill och då de temporära missförhållanden, som på sin tid framtungo antagandet av den första dimensionslagen, numera ej kunde påvisas samt ej heller eljest några faktorer kunde anses föreligga, som betingade en särställning för kustlanden ur skogsvårdslagstiftningssynpunkt, måste tiden anses mogen för att den utveckling till det bättre, som överallt annorstädes tvungit sig fram, utan vidare dröjsmål finge nå även till kustlanden. Den uppfattning, enligt vilken erfarenhet om skogsvårdslagens tillämpning i till Västerbotten angränsande län först borde avvaktas, saknade varje stöd i verkliga förhållanden.

För att bereda vederbörande kommuner och skogsägare tillfälle att yttra sig i ärendet har länsstyrelsen i Västerbottens län hållit sammanträden med befolkningen å fyra olika orter inom länet. Vid dessa sammanträden, därvid 4 kommuner och 1 skogsägareförening varit representerade samt omkring 130 enskilda skogsägare närvarit, hava de närvarande, vid tre sammanträden enhälligt, tillstyrkt, att skogsvårdslagen efter den överarbetning, som kunde betingas av förhållandena i Västerbottens och Norrbottens läns kustland, antoges att gälla för kustlanden.

*Kommuner
och skogs-
ägare i Väster-
bottens läns
kustland.*

I Norrbottens län hava länsstyrelsen, landstinget och hushållningssällskapets förvaltningsutskott tillstyrkt dimensionslagens ersättande med skogsvårdslagen, de två senare dock under förutsättning, att tillräckliga statsanslag kunde erhållas för bestridande av skogsvårdsstyrelsernas utgifter i den mån inflytande skogsvårdsavgifter ej därtill försloge, var-
emot skogsvårdsnämnden i länet uttalat, att med vidtagande av lagstiftningsåtgärd i berörda avseende borde anstå några år, till dess genom skogsvårdslagens prövande i övriga norrländska län erfarenhet vunnits om dess bestämmelser vore lämpliga för ernående av det med dess stiftande avsedda ändamål. Skogsvårdsnämndens sekreterare, skogsingenjören Carl Stenborg, har i reservation till nämndens yttrande framhållit, att den nu-

*Ortsmyndig-
heter i Norr-
bottens län.*

varande tidpunkten måste anses synnerligen lämplig för ett utbyte av dimensionslagen mot skogsvårdslagen.

Länsstyrelsen har i sitt yttrande till en början närmare redogjort för dimensionslagens brister såsom skogslag och därvid framhållit, att lagen skyddade ej blott yngre skog utan all skog av mindre dimension, varunder ofta innefattades skog av mycket hög ålder, på samma gång som den medgäve fri avverkning av i full växtkraft varande skog, som uppnått viss grovlek, ehuru den ekonomiskt sett borde sparas. Lagen vore därjämte i avsaknad av effektiva bestämmelser för återväxtens befrämjande. Nu angivna brister hos dimensionslagen hade framträtt i en allt skarpare dager i och med det att skogsprodukterna fått ett mera ökat värde på grund av uppkomsten utav nya virkeskonsumerande industrier, transportledningarnas förbättrande och handelns utveckling m. fl. samverkande orsaker. — Länsstyrelsen har därefter undersökt, huruvida skogsvårdslagen såsom skogslag stode på högre plan än dimensionslagen och härvid kommit till det resultat, att skogsvårdslagen, särskilt med avseende å föryngringsfrågan, hade väsentliga företräden framför dimensionslagen. I sammanhang härmed har länsstyrelsen uttalat sig rörande ett från vissa håll inom länet framställt påstående, att befolkningen av okunnighet om rätta sättet för utförande av en avverkning skulle komma att göra sig saker till överträdelser mot föreskrifterna i skogsvårdslagens 2 kap., och härvid framhållit, att länsstyrelsen ej delade berörda farhågor. Under snart ett halvt sekel hade befolkningen i kustlanden varit i tillfälle att iakttaga, huru en avverkning, som hade till ändamål att tillvarataga de smärre virkesdimensionerna, borde utföras. Under denna tid oupphörligen återkommande, av skogsstatstjänstemän ledda utsyningsförrättningar å egna eller grannars skogar kunde icke hava undgått att i skogsägarnas medvetande inpräglade, vilken del av ett bestånd som vid en avverkning borde kvarlämnas och vilken som kunde och borde borttagas. Gentemot den från vissa håll framställda erinran, att det i skogsvårdslagens 2 kap. förekommande uttrycket »yngre skog» vore allt för obestämt och lämnade rum för olika tolkningar, varigenom skogsägaren kunde bli utsatt för trakasserier från skogsvårdsstyrelsens och dess tjänstemäns sida, har länsstyrelsen anfört, att lagen om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog å fastighet i enskild ägo i 2 § använt uttrycket »ungskog» utan att detta givit anledning till sådana slitningar mellan skogsvårdsstyrelser och skogsägare, som man nu ansett sig kunna befara. Det torde för övrigt icke vara förmätet att antaga, att en blivande skogsvårdsstyrelse inom länet skulle beakta, att dess första och förnämsta uppgift vore att utbreda kunskap i skogsskötsel, samt att den skulle finna medlet att befordra skogsägarnas intresse för skogsvård vara att förvärva dessas förtroende, vilket ej vunnos genom trakasserande, fiskaliska åtgärder. Länsstyrelsen hölle alltså före, att beträffande begreppet »yngre skog» praxis skulle skapa en definition, som tillfredsställde såväl det allmänna som det enskilda intresset. — Länsstyrelsen har slutligen till besvarande upptagit spørsmålet, huruvida de allmänna förhållanden, som inverkade på skogsproduktionen inom Norrbottens läns kustland, vore sådana, att en lagstiftning, som hade giltighet för landet nedom Västerbottens län, även kunde anses lämpad för berörda kustland. Såvitt länsstyrelsen kunde finna, försvårade ej det nordligare läget skogsåterväxten i sådan grad, att skogsvårdslagens föreskrifter ej motsvarade de fordringar, som av sådana skäl måste ställas på en skogslag för ifrågavarande trakter. Varken skogens tillväxt eller reproduktion syntes vara sådana, att skogsvårdslagens föreskrifter ej

skulle kunna tillämpas i länets kustland. Skulle emellertid för någon del av detta ett motsatt förhållande befinnas föreligga, hade genom bestämmelserna angående svärföringrade skogar i 4 kap. av skogsvårdslagen skapats möjlighet att för sådan trakt tillämpa ett mera restriktivt förfarande än för övriga delar av området. De trakter av länet, där berörda föreskrifter måhända borde komma till användning, vore vissa delar av Muonionalusta, Junosuando och Pajala socknar. — Länsstyrelsen har såsom slutomdöme uttalat, att länsstyrelsen funne det synnerligen önskvärt, att skogsvårdslagen bleve gällande för de skogar i Norrbottens läns kustland, som nu löde under dimensionslagen.

Landstinget och *hushållningssällskapets förvaltningsutskott*, som avgivit ett gemensamt yttrande i ärendet, hava, efter omnämnande av de erinringar, som från olika håll framställts mot dimensionslagen, och vissa fördelar, som lagen erbjöde, vidare anfört, bland annat: Lagen hade otvivelaktigt verkat mycket gott till ungskogens bevarande och varit av den allra största betydelse för kustlanden. Men i och med att avsättning för småvirke numera kunde erhållas till såväl pappersmassefabrikation som träkolning m. m. och således även mindrevärdigt virke kunde vinna avsättning, ansåges dimensionsprincipen föråldrad. Även om det måste erkännas, att tack vare utsyningsförfarandet självföringring i regel kunnat erhållas, kunde å andra sidan icke bestridas, att dimensionslagen i allmänhet icke vore ägnad att tillfredsställande tillgodose kravet på en snabb och god föringring samt ej heller innehölle några bestämmelser rörande beståndsvård. Orsaken till att dimensionslagen likväl fortfarande omfattades med så stort förtroende bland ortsbefolkningen vore att söka däri, att den icke tillämpades som en ren dimensionslag utan som en utsyningslag, varvid även den fullmåligen skogen mestadels utsynades av vederbörande skogsingenjör. Mot lagens handhavande förekomme numera ytterst sällan några berättigade anmärkningar, och hade befolkningen lojalt fogat sig efter lagens föreskrifter. Samarbetet med skogsvårdsnämnden vore det bästa och intresset för dess arbete alltjämt i stigande. — Man torde emellertid ej kunna med fog anföra vare sig några skogliga eller biologiska skäl, varför kustlanden skulle vara underkastade en särslagstiftning i förhållande till övriga delar av landet. Tiden syntes nu vara inne att ersätta dimensionslagen med 1923 års skogsvårdslag, som enligt landstingets och förvaltningsutskottets åsikt vore att i skogligt hänseende föredraga framför dimensionslagen. — Det hade från vissa håll anförts, att skogsvårdslagen borde prövas, innan dess tillämpningsområde utsträcktes till kustlanden. Skogsvårdslagen vore dock ingalunda så ny, som mängden syntes tro. Den innehölle nämligen i huvudsak de bestämmelser, som innefattades i 1903 års skogsvårdslag samt 1918 års skogsskövlingslag, vadan man kunde påstå, att den nya skogsvårdslagen redan varit föremål för prövning i vissa delar under 20 och i övriga delar under 5 år. Med hänsyn härtill syntes någon ytterligare prövotid icke vara erforderlig.

Skogsvårdsnämnden har såsom skäl för sin hemställan om uppskov med den ifrågasatta lagstiftningsåtgärden anfört, att skogsvårdslagen ännu ej praktiskt prövats samt att dimensionslagen, ehuru behäftad med en del svagheter, visat sig i stort sett fylla sitt ändamål, varför något trängande behov av en ny skogslag icke ansåges föreligga.

Reservanten inom skogsvårdsnämnden, skogsingenjören Stenborg har såsom motivering för sin mening framhållit vikten av att skogsvårdslagens bestämmelser om åtgärder för tryggande av återväxt snarast möjligt bleve gällande inom kustlanden. Efter den för närvarande rådande depressionen

hade man att förvänta en stegrad verksamhet på alla områden med ökad efterfrågan på virke, vilken efterfrågan särskilt torde komma att gälla pappersved. Man kunde alltså förvänta möjlighet till utrensning i avsevärd omfattning av de för kustlanden typiska rest- eller skräpbestånden. Omedelbart efter dessa rensningsavverkningar borde åtgärder vidtagas för att befrämja uppkomsten av nya fullslutna bestånd, enär ett eftersättande av förnygringsåtgärderna komme att medföra en försenad och försämrad återväxt till stor ekonomisk skada för framtiden. Det låge då vikt uppå, att lagbestämmelser funnes, som sörjde för att förnygringen bleve nöjaktig. Detta vore desto mera uppenbart, som under dimensionslagen ytterst litet åtgjorts å enskildes skogar för anskaffande av återväxt. Skogsvårdsnämnden i länet hade visserligen beaktat den stora betydelsen av skogens förnygring genom att lämna bidrag beträffande hyggesrensning med ända till 90 procent och beträffande övriga kulturarbeten med 75 procent av kostnaderna jämte frö och plantor, men utfördes ändock dessa arbeten i ganska ringa omfattning i förhållande till behovet. Det måste ifrågasättas, om ej skogsägarna borde för framtiden utföra dessa arbeten på egen bekostnad och statens anslag inskränkas till bidrag för förnygring av de avsevärda arealer skogsmark, varå återväxten vore äventyrad redan vid tiden för skogsvårdslagens ikraftträdande. — Stenborg har vidare anmärkt, att dimensionslagen beredde tillfälle till skövling av ungskog genom det vidsträckta medgivande till fri avverkning av ved, som lagen lämnade. Detta tillfälle utnyttjades oftare än dimensionslagens försvarare medgäve. Enligt Stenborgs erfarenhet hade det i åtskilliga fall hänt, att en skogsägare först uttagit en stämpling och sedermera avverkat återstoden till ved. — Stenborg har slutligen framhållit, att skogsvårdslagen hade det stora företrädet framför dimensionslagen, att den skänkte skogsägarna större rörelsefrihet och därigenom sporrade dessa att förskaffa sig bättre insikter i skogens skötsel, samt att den personal, som erfordrades för skogsvårdslagens tillämpning, vore mindre än den, som krävdes för dimensionslagens handhavande. En avsevärd del av de utsyningar, som nu måste verkställas av vederbörande skogsstatstjänstemän, kunde nämligen alldeles visst utan olägenhet utföras av hemmansägarna själva, vilket skogsvårdslagen jämväl medgäve.

Kommuner i Norrbottens läns kustland. Av kommunerna inom Norrbottens läns kustland hava 15 begagnat sig av dem lämnat tillfälle att yttra sig i ärendet. 6 kommuner, nämligen Piteå landskommun, samt Hortlax, Norrfjärdens, Neder-Luleå, Älvsbyns och Råneå kommuner, hava tillstyrkt dimensionslagens ersättande med skogsvårdslagen, varemot 9 kommuner, nämligen Neder-Kalix, Neder-Torneå, Karl-Gustafs, Hietaniemi, Över-Kalix, Över-Torneå, Korpilombolo, Tärendö och Pajala kommuner, avstyrkt vidtagande av lagstiftningsåtgärd i berörda avseende eller hemställt om uppskov härmed, till dess erfarenhet vunnits om skogsvårdslagens tillämpning inom dess nuvarande giltighetsområde.

Från förstnämnda 6 kommuners sida har framhållits, att under det senaste årtiondet med dess snabba utveckling av skogshanteringen i övre Norrland det tydligt visat sig, att dimensionslagen i sin nuvarande lydelse ej kunde fullständigt skydda den uppväxande skogen mot en ansvarslös avverkning

samt att dess bestämmelser om obligatorisk utstämpling av allt virke, som ej användes till husbehov inom lagens giltighetsområde, i många fall lade hinder i vägen för skogsägaren att utnyttja konjunkturen på virkesmarknaden. Härtill komme, att i kustlanden för närvarande förefunnnes behov av en skogslag, som i likhet med skogsvårdslagen syftade att bibehålla skogsmarken i skogbärande skick. Natur- och skogsförhållandena i kustlanden torde ej vara så avsevärt olika de i landets sydligare delar rådande, att på grund därav en särskild skogslagstiftning betingades för kustlanden. Ej heller torde kustlandens befolkning vara mindre mogen för en friare och smidigare skogslagstiftning än befolkningen söderut.

Från de kommuners sida, som avstyrkt det ifrågasatta lagutbytet eller uttalat sig för uppskov därmed, har anförts, att natur- och befolkningsförhållandena inom kustlanden vore sådana, att de mycket väl motiverade en särskild skogslagstiftning för dessa delar av landet. Såväl virkesmassan per hektar som rotvärdet vore lägre i kustlanden än söderut, medan däremot tiden för verkställande av skogsvårdsarbeten därstädes vore kortare, alla kostnader för dylika åtgärder högre och skogens omloppstid längre än i sydligare delar av landet. Därjämte vore folktätheten i kustlanden väsentligt mindre än söderut. Dimensionslagens bestämmelser innebure allenast obetydlig risk för skogsskövling men gäve däremot fullt utrymme för skogsvårdsintresset och skänkte detsamma ett avsevärt stöd. Skogsvårdslagen skulle otvivelaktigt bliva mycket betungande att tillämpa i kustlanden, särskilt för de mindre skogsägarna, och komme dess återväxtbestämmelser i varje fall att under den första tiden av dess tillämpning därstädes medföra vissa risker för skogsägarna.

För att lämna vederbörande skogsägare tillfälle att yttra sig i ärendet har länsstyrelsen i Norrbottens län hållit sammanträden med befolkningen å nio olika orter i länets kustland. Vid fyra sammanträden, vilka hållits i Bränna, Tarendö, Pajala och Över-Torneå och därvid sammanlagt 47 personer tillstädeskommit, hava de närvarande enhälligt uttalat sig för bibehållande av den för kustlanden nu gällande skogslagstiftning. Vid ett sammanträde, som hållits i Kalix och därvid allenast 3 skogsägare närvarit, hava dessa likaledes enhälligt uttalat sig i nyss angivna riktning. Vid övriga sammanträden, vilka hållits i Älvsbyn, Öjebyn, Boden och Gammelstad och som bevistats av sammanlagt 53 skogsägare, hava uttalanden i förevarande fråga gjorts av allenast 8 skogsägare, därav 6 tillstyrkt och 2 avstyrkt det nu ifrågasatta lagutbytet.

*Skogsägare i
Norrbottens
läns kustland.*

Särskilda yttranden i ärendet hava därjämte avgivits av ett flertal enskilda skogsägare i södra delen av Norrbottens läns kustland ävensom av Aktiebolaget Ytterstfors-Munksund, och hava i dessa yttranden skogsvårdslagens tillämpning å de under dimensionslagen nu lydande skogarna tillstyrkts.

Av de i ärendet hörda skogsingenjörerna hava skogsingenjörerna i Lulea, Piteå, Skellefteå södra, Nysätra södra och Umeå skogsvårdsområden tillstyrkt den nu ifrågasatta lagstiftningsåtgärden, därvid dock sistnämnda två skogsingenjörer samt skogsingenjören i Piteå skogsvårdsområde ansett skogsvårdslagen böra i vissa avseenden ändras i sammanhang med dess

*Skogs-
ingenjörer.*

utsträckande till kustlanden. Skogsingenjörerna i Övertorneå, Kalix och Töre skogsvårdsområden hava däremot avstyrkt berörda lagstiftningsåtgärd samt skogsingenjörerna i Skellefteå norra och Nysätra norra skogsvårdsområden hemställt om uppskov därmed, till dess erfarenhet vunnits om skogsvårdslagens verkningar inom Västernorrlands och Jämtlands län. Skogsingenjören i Vindelns skogsvårdsområde har förordat bibehållandet av en särskild skogslag för kustlanden, vilande på utsyningsväng beträffande all avsaluskog, dock med rätt för den skogsägare, som förfogade över sakkunnigt folk, att under vederbörande skogsvårdsstyrelsens kontroll själv utsyna och stämpla sådan skog.

Skogsingenjörerna i Luleå och Skellefteå södra skogsvårdsområden hava framhållit, att skogsvårdslagen ur skogsvårdssynpunkt ägde väsentliga företräden framför dimensionslagen, särskilt beträffande skyddandet av den yngre skogen samt tryggandet av nöjaktig återväxt. Skogsvårdslagen vore vidare att föredraga framför dimensionslagen ur den synpunkt, att den lämnade skogsägaren tillfälle till eget initiativ, varigenom dennes intresse att reda sig själv vid skogsskötselns handhavande komme att spurras. Härtill komme, att, därest skogsvårdslagen erhöle tillämpning i kustlanden, statsverket skulle befrias från de med det nu gällande utsyningsvänet förenade betydande kostnader. Vad anginge betingelserna för skogsbruk i kustlanden, vore dessa lika gynnsamma som i de delar av landet, där skogsvårdslagen nu ägde tillämpning, vadan bestämmelserna i skogsvårdslagen enligt skogsingenjörernas åsikt vore väl ägnade att tillämpas även i kustlanden. — Beträffande förnygringsfrågan har skogsingenjören i Luleå skogsvårdsområde särskilt framhållit, att enligt hans uppfattning naturlig skogsförnygring i de flesta fall kunde erhållas i Norrbottens läns kustland. För dess underhjälpande behövdes dock i regel hyggesrensningar, vilka emellertid i regel ej komme till stand under dimensionslagen.

Skogsingenjören i Piteå skogsvårdsområde har beträffande skogsvårdslagens och dimensionslagens inbördes betydelse ur skogsvårdssynpunkt uttalat väsentligen enahanda uppfattning som skogsingenjörerna i Luleå och Skellefteå södra skogsvårdsområden. Skogsingenjören har därjämte med skärpa framhållit, att det nu gällande utsyningsystemet ställde sig synnerligen dyrbart för statsverket samt att detta utgjorde ett starkt skäl för dimensionslagens ersättande med en annan lag. Skogsingenjören har dock ej ansett sig kunna tillstyrka, att skogsvårdslagen i oförändrat skick antoges att gälla för kustlanden, enär de mindre hemmansägarna därstädes i allmänhet ej kunde självständigt utföra en rationell utsyning, i följd varav tillämpningen i kustlanden av skogsvårdslagens avverkningsbestämmelser kunde komma att medföra betänkliga konsekvenser för berörda hemmansägares skogar. Enligt skogsingenjörens mening borde därför för alla skogar i kustlanden, som ej sköttes av fast anställda förvaltare med lägst forstmästares utbildning, stadgas obligatorisk utsyning genom vederbörande skogsvårdsstyrelsens försorg, då det ej gällde avverkning för skogsägarens eget husbehov. Ändrades skogsvårdslagen på detta sätt, skulle ett utsträckande av dess giltighet till kustlanden vara synnerligen lämpligt.

Skogsingenjörerna i Nysätra södra och Umeå skogsvårdsområden hava i sina yttranden närmare berört frågan om skogens förnygring i kustlanden. — Den förre har i detta avseende framhållit, att kustlanden i skogsbiologiskt

hänseende vore minst lika gynnsamt ställda som exempelvis det inre av Jämtlands och Västernorrlands län, vadan skogsvårdslagens bestämmelser om föryngring i allmänhet ej komme att bliva mera betungande i kustlanden än i nyssnämnda trakter. Detta gällde dock ej vissa områden i kustlanden, där till följd av verkställda dimensionsavverkningar eller huggningar av ved och byggnadsvirke eller avverkningar på grund av upplätelser av avverkningsrätt avsättningsbar skog funnes allenast i obetydlig omfattning och återväxten i regel utgjordes av marbuskar. Därest dylika områden, som förekomme i jämförelsevis stor utsträckning, underkastades skogsvårdslagens återväxtbestämmelser, skulle ägaren ej kunna tillvarata den därå befintliga skog, som tilläventyrs kunde avsättas, enär de reproduktionskostnader, som en dylik avverkning skulle medföra, bleve alltför betungande. Vid ett utsträckande av skogsvårdslagens giltighet till kustlanden borde därför i densamma upptagas en bestämmelse, att å mark, där återväxten redan vid tiden för lagens ikraftträdande vore äventyrad, markägaren ej skulle vara skyldig svara för åtgärder för återväxtens betryggande till högre belopp, än som motsvarade värdet av de träd, som efter nämnda tidpunkt därstädes avverkats. I övrigt syntes kostnaderna för dylika åtgärder å sådan mark böra bestridas av statsanslag. Förutom meddelande av en dylik föreskrift borde, med hänsyn till de svårigheter och kostnader, som vore förenade med återväxts erhållande på konstlad väg genom sädd eller plantering, 5 § i skogsvårdslagen ändras på det sätt, att däri tydligt utsades, att vid avverkning av äldre avverkningsmogen skog skogens naturliga återväxt ej finge äventyras. — Skogsingenjören i Umeå skogsvårdsområde har i förevarande avseende anfört, att skogsvårdslagens nuvarande tillämpningsområde avspeglade sig i dess återväxtbestämmelser på ett sådant sätt, att dessa bestämmelser av ansvarsmedvetna kännare av de norrländska skogsförhållandena näppeligen kunde förordas att tillämpas i oförändrat skick i kustlanden. Skogskulturfrågan vore nämligen ännu ej löst därstädes. Åtskilliga marker i kustlanden hade trotsat alla ansträngningar att inom skälig tid efter avverkning astadkomma nöjaktig återväxt. Det kunde under sådana förhållanden ej försvaras, att, såsom enligt skogsvårdslagen vore medgivet, skogsägaren ensam finge göra valet mellan naturlig föryngring och kultur, utan borde lagen såsom allmän regel föreskriva, att yxan skulle föras och marken behandlas på sådant sätt, att naturens egen läkedomprocess efter avverkningsingrepp i möjligaste mån underlättades. Återväxten borde sålunda i allmänhet baseras på naturlig föryngring. En dylik regel vore dock ej tillfyllest för alla fall. Åtskilliga i kustlanden allmänt förekommande skogstyper kunde nämligen icke genom planmässig avverkning så behandlas, att nöjaktig naturlig föryngring uppkomme å avverkningsytorna. Så vore fallet med de skogar, som förekomme å magra kusttrakter med ursköljda klapperaktiga strandvallar, försumpningsbenägna och försumpade skogar, torra och näringsfattiga tallhedar, granskogar å lerbrännor m. fl. skogar. I många fall kunde dessa skogstyper ej heller nöjaktigt föryngras genom en kombination av markvård och besaning från fröträd eller skogskant utan krävdes härför direkta kulturåtgärder. Vidare förekomme i kustlanden i stor utsträckning bland- och dubbelbestånd av tall och gran på absolut tallmark, där granen icke kunde producera mera än en bråkdel av den kubikmassa, som tallen förmådde. Ett enbart föreskrivande av naturlig föryngring skulle för dessa marker kunna hava till följd, att en blivande skogsvårdsstyrelse kunde såsom duglig framtidsskog godkänna en mer eller mindre luckig underväxt av granmarbuskar, varigenom hela det produktionskraftiga vackra tallbeståndet kunde slås ned och en mindrevärdig

skrotskog lämnas i arv för framtiden. För att utan uppgivande av ovan nämnda huvudregel undvika nu angivna olägenheter därav har skogsingenjören föreslagit, att till 5 § i skogsvårdslagen måtte fogas ett tillägg av innehåll, att i bestånd av äldre skog, varest förefunnes tillräcklig mängd träd av för marken lämpligt slag och till fröproduktion duglig beskaffenhet, avverkning skulle så bedrivas och efter avverkningen med marken så förfaras, att naturlig återväxt genom berörda trädslag inom skäligen tid kunde uppkomma, för såvitt ej skogsvårdsstyrelsen på särskild framställning lämnat tillstånd till företagande av avverkning på sådant sätt, att särskilda kulturåtgärder nödvändiggjordes. I sammanhang härmed har skogsingenjören föreslagit, att i 9 § av lagen måtte upptagas enahanda bestämmelse om överhållande av fröträd, som inrymts i 19 § 1) av lagen. Säsom ytterligare skäl för sålunda föreslagna tillägg till skogsvårdslagen har skogsingenjören anfört, att de inom kustlanden befintliga svärförnygrade skogarna i allmänhet låge så inblandade bland andra skogar, att meddelande av förordnande enligt 18 § i lagen allenast beträffande ett fåtal av dessa torde kunna ifrågakomma. För återstoden av dessa skogar syntes berörda tillägg till 5 § utgöra ett nödvändigt komplement till lagen.

Skogsingenjören i Vindelns skogsvårdsområde har i sitt yttrande lämnat en översikt av dimensionslagens innehåll och verkningar och därvid anfört, bland annat: Dimensionslagen vore i fråga om den för en skogsvårdslag viktigaste uppgiften, nämligen att betrygga skogens återväxt, synnerligen otillfredsställande, enär skogsägaren enligt lagen ej kunde åläggas några som helst arbeten för markens försättande i skogbärande skick efter i form av förnyingshuggning företagen avverkning. Denna brist i lagen hade bidragit därtill, att inom kustlanden förefunnes betydande ytvidder både av avverkade marker, som endast vore be vuxna med så kallade skräpaskogar, samt av oröjda och ovårdade trakthyggen och bländningsluckor med otillfredsställande förnyring. Att denna brist i lagen icke tidigare avhjälpes torde huvudsakligen hava berott därpå, att delade meningar på skogligt håll tidigare varit rådande beträffande möjligheterna att i nu ifrågavarande nordliga landsända åstadkomma förnyring på konstlad väg eller genom sådd eller plantering. Numera hyste emellertid de i Västerbottens läns kustland arbetande skogsmännen ganska allmänt den åsikten, att det i stort sett vore möjligt att i sådana fall, där naturlig återväxt icke inom skäligen tid kunde erhållas, sörja för en tillfredsställande förnyring av skog å icke försumpad mark genom kulturer, såvida man i och för dessa använde sig av lämpligt och från orten härstammande frö. Beträffande det mål, som lagen angäve såsom sin huvuduppgift, nämligen att förekomma överdriven avverkning av ungskog, måste det emellertid sägas, att detta hittills i stort sett nåtts samt att lagen i detta avseende icke blott lyckats hindra överdriven ungskogsavverkning utan även framdrivit gallringar och beståndsvårdande huggningar i utvecklingsbara bestånd och gjort skogsägarna förtrogna med dessa avverkningar. Lagens möjligheter att verka för en god skogsvård genom lämpliga avverkningsformer vore dock betydligt kringskurna dels genom den fria husbehovsavverkningen, som vore alltför vidsträckt, och dels genom den i lagen stadgade dimensionsgränsen, varigenom de grövre träden undantoges från skyddsföreskrifterna. Vad särskilt anginge dimensionsgränsen hade denna intet berättigande ur skogsvårdssynpunkt. En följd av densamma vore, att ett flertal mindre hemmansägare å sina marker endast undantagsvis innehade skog av den grovlek, att de ägde att fritt förfoga däröver. — En bestämmelse av stor betydelse för värden av enskildas skogstillgångar i kust-

landen vore stadgandet i lagen, att all annan avverkning av icke fullmåligen träd än den, som skedde för husbehovsändamål, skulle överensstämma med grunderna för en god hushållning med skogen. Detta stadgande, som siktade vida längre än till att endast skydda ungskogen för överavverkning, hade blivit ett verksamt medel för lagstiftningens handhavare att genomföra skogsvårdande avverkningsformer. I fråga om den mogna skogen skedde detta främst genom att ordna avverkningen så, att den naturliga förnyringen underlättades. — Beträffande slutligen organisationen för dimensionslagens upprätthållande vore att märka, att mycket arbete krävdes för att hålla en verksam uppsikt över efterlevnaden av lagens ur ren skogsvårdssynpunkt onödigt stränga bestämmelse, att, med vissa undantag, endast vederbörligen stämplade träd finge avverkas för avsalu. Minst en femtedel av den för lagens handhavande anställda ordinarie och extra personalens sammanlagda arbetstid måste beräknas åtgå för denna uppgift. — Skogsingenjören har därefter ingått på en närmare granskning av skogsvårdslagens bestämmelser med hänsyn till frågan, huruvida och i vad mån dessa borde antagas att gälla för Västerbottens läns kustland och i sådant avseende anført, bland annat: De svårigheter att erhålla återväxt genom sådd eller plantering, som visat sig i länets kustland, talade för införande i skogsvårdslagen av ett tydligt utsagt förbud mot bedrivande av avverkning i äldre skog på sådant sätt, att skogens *naturliga* återväxt äventyrades. — Med avseende å återväxtbestämmelserna i 9 § av skogsvårdslagen kunde ifrågasättas, huruvida det kunde vara skäligt eller ens rättmätigt att nu stadga tillämpande i kustlandet av berörda ovillkorliga bestämmelser, som i många fall skulle därstädes innebära ett tydligt åsidosättande av de ekonomiska synpunkterna och ett kanske allt för tvärt och kraftigt ingrepp i befolkningens så gott som hävdvunna frihet från tvång i fråga om den egentliga värden av skog och skogsmark. I varje fall syntes den enligt 22 § av skogsvårdslagen beträffande försumpad skogsmark gällande regeln, att återväxt ej påfordrades i fråga om mark, där den ej utan oskäligen kostnader kunde tryggas, för kustlandets del böra utsträckas att gälla för all skogsmark. Vad därjämte anginge s. k. skräpskogar, som uppkommit före skogsvårdslagens ikraftträdande — dylika skogar förefunnes nu i stor utsträckning i kustlanden och utgjordes antingen av rester efter dimensionsavverkningar eller efter huggningar av byggnadsvirke och ved eller efter olämpligt utförda stämplingar eller ock av med mindrevärdig lövskog helt eller delvis be vuxna avverkningstrakter eller å kalmark kvarlämnade margransbestånd — borde enligt skogsingenjörens mening lagen stanna vid att fordra, att efter å dylik skog bedriven avverkning erforderliga skogsvårdsåtgärder skulle vidtagas allenast till en kostnad, som svarade mot värdet av de avverkade träden samt de kvarstående träd, som borde avverkas. Beträffande åter skräpskogar, som uppkomme genom avverkning efter skogsvårdslagens ikraftträdande, stode lagens grundsats i god överensstämmelse med vad som kunde fordras av en skogsägare. Men i avseende å dessa skogar uppstode frågan, huru förenämnda bestämmelser i 9 § skulle tillämpas. Härutinnan mera än i andra avseenden vore det av största vikt att få kännedom om huru den nya skogsvårdslagen tillämpats inom dess nuvarande giltighetsområde, och syntes alla skäl tala för ett inhämtande av skogsvårdsstyrelsernas erfarenheter rörande, bl. a., denna fråga. — Skogsingenjören, som föreslagit jämväl vissa andra ändringar i skogsvårdslagen, för vilka närmare redogörelse lämnas i det följande, har såsom sammanfattning av förenämnda granskning anført, att enligt hans förmenande en del väsentliga ändringar borde göras i den nya skogsvårdslagen, om densamma lämpligen

skulle kunna antagas att gälla för Västerbottens läns kustland men att det likväl knappast skulle möta några oöverstigligen hinder att tillämpa den oförändrad. För egen del ansåge likväl skogsingenjören, att de skogligen och ekonomiska förhållandena i kustlanden vore sådana, att de fortfarande utgjorde starka skäl för bibehållandet av en särskild skogslag för dessa, vilande på utsyningsväng beträffande all avsaluskog, dock med rätt för den skogsägare, som förfogade över sakkunnigt folk, att under vederbörande skogsvårdsstyrelsens kontroll själv stämpla sådan skog.

Skogsingenjörerna i Övertorneå, Kalix och Töre skogsvårdsområden hava framhållit, att mellan kustlanden och särskilt deras nordligare områden, å ena, samt de delar av landet, där skogsvårdslagen nu gällde, å andra sidan, föreläge väsentliga skiljaktigheter i klimatiskt, skogsbiologiskt och andra avseenden samt att dessa skiljaktigheter vore av sådan betydelse för skogens utveckling och förnygringsförhållanden samt för möjligheterna att driva ett ekonomiskt skogsbruk, att behandlingen av skogen inom kustlanden i mångt och mycket måste bliva en annan än i nyssnämnda delar av landet. Särskilt gällde detta frågan om skogens förnygring. I detta avseende vore nämligen att märka, att åstadkommande av förnygring genom särskilda kulturåtgärder i allmänhet omöjliggjordes inom kustlanden av ekonomiska skäl. Förrentningen av de kostnader, som därstädes nedlades å dylika åtgärder och vilka kostnader på grund av högre arbetspriser och större behov av hjälpkulturer bleve jämförelsevis höga, ställde sig nämligen mycket ogynnsam på grund av den lägre produktionsförmågan hos marken och skogsavkastningens mindre rotvärde. Härtill komme, att försök med sädd och plantering endast i ringa utsträckning ägt rum inom kustlanden, särskilt så vitt anginge deras nordligare delar, samt att vid dylika försök i allmänhet dåliga resultat ernåtts, vadan man saknade tillräcklig erfarenhet i hithörande frågor, i synnerhet angående lämpligaste sättet för kulturernas utförande. Av det sålunda anförda framginge, att man vid förnygringens planläggande inom kustlanden så gott som uteslutande måste lita till de naturligen återväxtnöjligheterna. Men även detta vore mången gång förenat med stora svårigheter, dels emedan man ännu ej till fullo kände de faktorer, som mest bidroge till återväxtens felsläende, dels av den grund, att avsevärda områden inom kustlanden måste betraktas såsom svårförnygrade marker. Av dessa senare vore stora arealer försumpade, vilka arealer varit underkastade dimensionslagens bestämmelser men å vilka skogsvårdslagen på grund av bestämmelserna i dess 5 kap. ej komme att erhålla tillämpning. Därest beträffande dessa marker, som under dimensionslagens kunnat genom försiktiga utstämplingar ungefärligen bibehållas vid sin nuvarande produktion, avverkningsrätten gäves fri, skulle de inom kort tid vara fullkomligt ödelagda och improduktiva. — Från dessa tre skogsingenjörers sida har vidare anförts, att den i skogsvårdslagen medgivna fria avverkningsrätten vid ett utsträckande av lagens tillämplighet till kustlanden skulle bliva tämligen illusorisk, åtminstone så vitt anginge enskilda hemmansägare, enär dessa vore inkompetenta att tillämpa lagens bestämmelser om avverkning och i följd härav i allmänhet bleve nödsakade att anlita de blivande skogsvårdsstyrelsernas personal för erhållande av utsyning av de träd, som skulle avverkas. I praktiken skulle skogsvårdslagen sålunda komma att medföra ett utsyningsväng, som i vissa fall skulle bliva vidsträcktare än det i dimensionslagens föreskrivna. Härtill komme, att skogsägarnas kostnader för dylik utsyning bleve högre enligt skogsvårdslagen än enligt dimensionslagens, enär den förra lagen medförde skyldighet för skogsägarna att utöver avgift för själva utsyningen erlægga särskilda skogsvårdsavgifter.

Skogsingenjören i Nysätra norra skogsvårdsområde har anført, att ett betydande antal skogsbestånd inom kustlanden ännu befunne sig i ett mycket söndertrasat skick efter den dimensionsblädning, som därstädes tidigare ägt rum, samt att dessa bestånd snarast möjligt vore i behov av rensningsstämplingar, vilka förrättningar allenast kunde anförtros åt forstligt utbildad och fullt kvalificerad skogspersonal. Skulle genom eventuell lagändring vederbörande markägare erhålla full frihet att själva verkställa dessa ömtåliga stämplingar, kunde markägarna lätt efter verkställd avverkning komma att stå inför den prekära situationen att bliva ålagda kulturkostnader till högst väsentliga belopp. Inom en tidrymd av tio år torde emellertid de svåraste efterdyningarna av den förut bedrivna dimensionsavverkningen vara i det närmaste hävda, i följd varav nu gällande lagbestämmelser enligt skogsingenjörens förmenande ej borde ändras under sagda tidsperiod.

Skogsingenjören i Skellefteå norra skogsvårdsområde har uttalat vissa betänkligheter angående verkningarna av de i 5 kap. av skogsvårdslagen upptagna bestämmelser om försumpad skogsmark och på grund härav ansett sig ej kunna tillstyrka lagens snara tillämpning i kustlanden.

Av de fyra överjägmästare, som hörts rörande nu ifrågavarande utsträckning av skogsvårdslagens giltighetsområde, hava överjägmästarna i Övre Norrbottens, Skellefteå och Umeå distrikt tillstyrkt berörda lagstiftningsåtgärd, de två sistnämnda dock under villkor, att skogsvårdslagen i samband med berörda utsträckning i vissa avseenden ändrades och kompletterades. Överjägmästaren i Nedre Norrbottens distrikt har däremot ansett, att med skogsvårdslagens införande i Norrbottens läns kustland borde anstå något år, till dess erfarenhet vunnits i övriga norrländska län och Dalarna, huruvida de förhoppningar, som nu ställdes på lagen, komme att uppfyllas.

Överjägmästarna.

Överjägmästaren i Övre Norrbottens distrikt har sasom eget yttrande aberopat det av landstinget och hushållningssällskapets förvaltningsutskott i Norrbottens län i ärendet avgivna yttrandet, i vars utarbetande överjägmästaren deltagit.

Överjägmästaren i Nedre Norrbottens distrikt har beträffande de risker, som ett omedelbart tillämpande av skogsvårdslagen i Norrbottens läns kustland skulle kunna medföra för skogsbruket därstädes, anført, bland annat: Under den tidpunkt av snart femtio år, varunder dimensionslagstiftningen varit gällande i Norrbottens läns kustland, hade därstädes bildats bestånd av mestadels väl vårdade och gallrade medelålders skogar, som numera intoge högst betydande arealer av hemmansskogarna i kustlandet. Dessa skogsbeständs ålder torde utgöra cirka 60—80 år. Därest ifrågavarande bestånd efter skogsvårdslagens införande i kustlandet finge avverkas enligt lagens bestämmelser om avverkning i äldre skog, skulle detta enligt överjägmästarens mening kunna medföra, att ofantligt stora sammanhängande hyggen komme att uppstå å intill varandra gränsande hemmansskogar. Att erhålla återväxt å dessa hyggen komme att bliva förenat med nästan oöverstigliga svårigheter. Till följd av hyggenas storlek kunde det nämligen befaras, att därå kvarställda fröträd komme att utfällas av stormar, varefter intet annat återstode än att söka vinna återväxt genom sådd och plantering. Enligt överjägmästarens förmenande saknades emellertid ännu nog erfarenhet för att kunna bedöma, huruvida på nyss angivna sätt återväxt kunde erhållas i Norrbotten.

då fråga vore om stora sammanhängande hyggen. Så mycket hade dock erfarenheten visat, att detta i varje fall vore förenat med stora svårigheter. I praktiken komme givetvis flertalet hemmansägare att anlita skogsvårdsstyrelsens tjänstemän för utstämpling av den skog, som skulle avverkas. Komme därvid ifrågavarande bestånd att räknas till äldre skog, förefunnes stor fara för ödeläggelse av betydande skogsarealer i Norrbottens läns kustland. — Överjägmästaren har därjämte — efter erinran att de mot dimensionslagen framställda anmärkningar i huvudsak avsåge, att lagen genom den däri medgivna fria avverknigen av ved för husbehov möjliggjorde skövling av ungskog samt att lagen saknade bestämmelser om skogens föryngring — upptagit dessa anmärkningar till närmare bemötande och i sådant avseende anförde: Vad anginge den förra anmärkningen borde framhållas, att de omraden, där lönande vedavverkning kunde äga rum, vore ytterligt begränsade samt att skövling av ungskog till följd av dylik avverkning förekommit allenast å några enstaka skogsskiften. Å dessa hade skövlingen för övrigt i många fall varit av mindre betydelse, enär endast en del av skogsskiftet uthuggits eller återväxt erhållits genom besåning från skog å grannens skifte. — Vad anginge den senare anmärkningen vore den däri påtalade bristen i lagen ej av den stora betydelse, som från vissa håll uttalats. De skogsingenjörer, som verkställde utsyningarna, hade nämligen nästan undantagslöst beaktat nödvändigheten av att kvarlämna erforderligt antal fröträd för skogens föryngring, och erhöles genom dessa fröträd nästan alltid fullt nöjaktigt återväxt. Understundom erfordrades dock rensning av hyggena, sådd eller plantering, och medgäves, att det vore en verklig och stor brist i lagen, att densamma ej innehölle något stadgande om skyldighet för skogsägaren att verkställa nödiga skogsvårdsåtgärder. — Överjägmästaren har slutligen framhållit, att vad som enligt hans åsikt mest talade för dimensionslagens ersättande med en annan skogslag, vore det förhållandet, att dimensionslagen medförde mycket stora kostnader för statsverket, vilka kostnader allenast till obetydlig del kompenserades genom inflytande utsyningsavgifter. Då emellertid dimensionslagen varit ett gott skydd för de yngre och medelålders skogsbestånden i kustlandet, syntes den icke böra utdömas, med mindre man ägde full visshet om att något bättre sattes i stället. Alltför stora och kanske oersättliga värden stode nämligen härvid på spel.

Överjägmästaren i Umeå distrikt har ansett, att skogsvårdslagen för att bliva tillämplig i kustlanden borde ändras och kompletteras i följande avseenden: 1) Varje avverkning för avsalu borde av hemmansägaren anmälas hos vederbörande skogsvårdsstyrelse, på vilken det skulle ankomma att avgöra, huruvida avverknigen finge ske efter utsyning eller enbart anvisning genom skogsvårdsstyrelsen eller eventuellt genom hemmansägarens egen försorg och på hans ansvar. 2) Skulle skogsvårdsstyrelsen finna, att medgivet tillstånd till avverkning på ett eller annat sätt missbrukades eller utfördes på ett för skogen vädligt sätt, skulle styrelsen vara berättigad att omedelbart förbjuda vidare avverkning annorledes än efter utsyning på hemmansägarens bekostnad. 3) Där hemmansägare begärde utsyning, borde detta medgivas mot av honom bekostad hantlangning och utsyningskostnad efter de grunder, som av Kungl. Maj:t fastställdes. — Förutom nu angivna ändringar och tillägg har överjägmästaren föreslagit, bland annat, dels att till 5 § första punkten i skogsvårdslagen måtte fogas ett tillägg av innehåll, att all avverkning så vitt möjligt skulle planläggas och utföras så, att skogens självföryngring kunde paräknas, där möjlighet härtill funnes, av sådant trädslag, som vore för marken lämpligt, dels ock att den i 9 § av lagen upptagna bestämmelsen om

skyldighet att i vissa fall efter avverkning vidtaga sådana åtgärder, som vore erforderliga för att nöjaktig återväxt inom skäligen tid efter avverkningen komme att finnas å det avverkade området, måtte inskränkas att gälla allenast under förutsättning, att markförhållandena ej omöjliggjorde föryngring utan oskäligen kostnader, vilket skogsvårdsstyrelsen borde undersöka. — Såsom motiv för de av överjägmästaren sålunda framställda förslagen har denne anfört, bland annat: Genom de under 1)—3) angivna ändringar och kompletteringar torde garanti vinnas för skogarnas rätta skötsel och vård. Att på en gång helt och hållet slopa all utsyning ansåge överjägmästaren ej välbetänkt, och stode detta för visso ej heller i överensstämmelse med den allmänna folkmeningen. En hemmansägare, som önskade försälja sin skog på rot, behövde härför hava tillgång till någon förteckning över och utmärkning av de träd, som skulle säljas, och torde han ej kunna få någon tillförlitligare sådan än en av skogstjänsteman upprättad stämplingslängd. Många skogsägare i kustlanden önskade utan tvivel, att möjlighet att erhålla en dylik längd fortfarande måtte stå dem till buds, och borde därför en dylik möjlighet beredas dem, åtminstone under en övergångstid. Beträffande dem, som ej önskade någon utsyning genom skogsvårdsstyrelsens försorg, borde vad överjägmästaren under 1)—3) föreslagit äga tillämpning. Om nu angivna synpunkter lagfästes, skulle härigenom i viss mån motverkas skogsvårdslagens för kustlanden mycket riskabla medgivande, att äldre skog finge avverkas snart sagt huru som helst, blott inom viss tid föryngring garanterades medelst kultur av ena eller andra slaget. Med hänsyn till de skogsbiologiska förhållandena i kustlanden syntes emellertid berörda medgivande nödvändigtvis böra ändras. Dessa förhållanden vore nämligen sådana, att ingen ännu trots alla upptänkliga kulturmetoder kunde garantera återväxt på all slags skogsmark. Överjägmästaren vågade därför på det bestämdaste framhålla den oeftergivliga nödvändigheten av att all avverkning så planlades och bedreves, att antingen befintligt *utvecklingsbart* mellan- och underbestånd sparades eller, där detta av olika anledningar icke låte sig göra, att möjligheterna för skogens föryngring medelst självsådd genom kvarlämnade fröträd, små hyggen o. s. v. ovillkorligen utnyttjades, allt under förutsättning att den påräknade föryngringen utgjordes av för skogsmarken lämpligt trädslag, vilket skogsvårdsstyrelsen borde avgöra. Skogsvårdsstyrelsen borde ock kunna ålägga vederbörande hemmansägare att vidtaga enklare markberedningsåtgärder i och för självföryngring, där så befundes nödvändigt.

Även domänstyrelsen har tillstyrkt ifrågavarande utbyte av skogslagar för kustlanden.

Domänstyrelsen

Domänstyrelsen har härvid till en början granskat dimensionslagens och skogsvårdslagens bestämmelser med hänsyn till frågan, vilkendera lagen ur skogsvårdssynpunkt vore mest effektiv och sålunda att föredraga samt i sådant avseende anfört:

»Dimensionslagen, som vid sin tillkomst framgick ur förhållandenas krav och vars huvudsakliga uppgift var att skydda den yngre och till sina dimensioner svagare skogen inom Norrbottens läns kustland mot en för tidig exploatering, som hotade att helt ödelägga vissa trakter, är såsom namnet angiver byggd på en avverkning av vissa dimensioner. Redan häruti ligger ur skoglig synpunkt sett lagens största brist och svaghet, enär en avverkning, vilken syftar till skogens föryngrande och förbättrande, omöjligt kan

vara bunden av en viss dimension. I någon mån hava dessa ogynnsamma bestämmelser motvägts däraf, att den stadgade minimidimensionen blivit satt tämligen högt, det vill med andra ord säga, att man som regel kan fastslå, att den del av skogen, som lämnats fri för avverkning av varje slag, i huvudsak utgjort den mera utvuxna delen av beståndet. Härigenom skapades visserligen en säkerhet för att skogarna icke utan vidare skulle kunna skövlas och försvinna, men möjligheterna att med lagens tillhjälp åstadkomma återväxt eller sörja för reproduktionen blevo i avsevärd mån beskurna, i det att de mångenstädes för föryngringen oundgängligen nödvändiga fröträden opåtaligt fingo avverkas.

Det har påståtts och icke utan skäl, att dimensionslagen under sin snart femtioåriga tillvaro verkat mycket gott till skogarnas i Norr- och Västerbottens läns kustland fromma, och härom vittna ovedersägligen de vackra 60- å 80-åriga bestånd av ren tall eller tall i någon blandning med gran, som nu upptaga avsevärda arealer i nämnda landsdelar. Betraktar man åter de rena granskogarna särskilt å marker med ogynnsamma dräneringsförhållanden, måste man emellertid fåfängt efterlysa de goda verkningarna av dimensionslagen. I stort sett torde man kunna säga, att dimensionslagens enda förtjänst beträffande sistnämnda slag av skogar är den, att å dessa ännu finnes en del skog, som för en tynande tillvaro och som icke kan giva upphov till nya bestånd.

Den grundläggande bestämmelsen i dimensionslagen, att avverkning under viss dimension icke är fri, har emellertid kompletterats med medgivande att rörande dessa skogar få företaga avverkning efter av vederbörande skogsstatstjänsteman meddelat tillstånd. Sådant tillstånd får dock medgivas allenast, om avverkningen befinnes överensstämma med grunderna för en god hushållning med skogen och icke förorsaka, att fastigheten eller sambrukad fastighet kommer att sakna nödigt husbehovsvirke. Och i dessa bestämmelser ligger dimensionslagens största värde såsom skogslag. Tack vare dessa föreskrifter hava de yngre, livskraftiga och utvecklingsbara bestånden kunnat givas all den omvårdnad och ans, som på skilda orter rådande avsättningsförhållanden medgivit. Såsom ytterligare en fördel hos dimensionslagen bör framhållas, att vid meddelande av tillstånd till avverkning av den undermåliga skogen, vilket tillstånd i regel skolat åtföljas av en stamvis utsyning av träden, denna utsyning kommit att verkställas genom fullt sakkunniga förrättningsmän och skolat överensstämma med grunderna för en god *hushållning* med skogen. Det torde därför icke vara utan betydelse att särskilt framhålla, att utsyningen skolat ske efter nämnda grunder, och har erfarenheten otvivelaktigt givit vid handen, att förrättningsmännen i många fall med stöd av dessa bestämmelser, och sedan vederbörande skogsägare bibringats uppfattningen om det riktiga uti att på utsyningsfrågan lägga sådana synpunkter, lyckats åstadkomma en viss hushållning med fastigheternas mera värdefulla skogstillgångar.

Ur ren skogsvårdande synpunkt lärer det alltså kunna fastslås, att dimensionslagen beträffande de bättre markerna så långt ifrån varit till förfång för skogsskötseln och skogshanteringen, att den fast mer i högst väsentlig grad gagnat densamma. Vidkommande åter de sämre markerna har densamma icke, såsom förut antytts, kunnat åstadkomma vad man med densamma avsett utöver ett direkt förhindrande av kalavverkningar av den undermåliga skogen.

Betraktar man vidare lagen såsom en återväxtlag, är densamma byggd på antagandet, att naturlig föryngring över allt skulle vara att påräkna,

sedan den undermåliga skogen blivit föremål för rationell avverkning. Detta har emellertid icke varit möjligt, där lämpliga fröträd saknats, även om marken varit emottaglig för självföryngring. Beträffande åter alla de marker, som icke i och för sig varit mottagliga för besåning, har dimensionslagen, även där lämpliga fröträd kunnat ställas av »undermålig skog», varit fullkomligt ineffektiv i fråga om åstadkommande av återväxt, och här ligger en av dess allra största svagheter såsom skogslag betraktad.

Vad den moderna skogsvårdslagen av 1923 beträffar, tillförsäkrar den den yngre skogen all den omvårdnad och ans, som rättvisligen bör krävas, men giver avverkningen av den äldre skogen å vad man skulle kunna kalla vanliga marker fri, blott skogens återväxt icke äventyras eller fastigheten skulle komma att sakna behövligen skog enligt ortens förhållanden. Ehuru väl man torde utan tvekan kunna förutsäga, att vad lagstiftarna avsett med yngre skog, även efter en tolkning av detta begrepp med hänsyn till de skogsbiologiska förhållandena i Norr- och Västerbottens läns kustland, icke kommer att omfatta så stor del av bestånden, som dimensionslagen med sin bestämmelse om visst mått på träden avsett att skydda, lära dock de båda lagarna, dimensionslagen och skogsvårdslagen, ifråga om skyddet för och omvårdnaden om den yngre skogen få anses i huvudsak fullt likvärdiga. Beträffande åter den äldre skogen och dess avverkning lär man få giva företräde åt dimensionslagens bestämmelser, om man icke vill räkna med att skogsvårdslagen skall genom sin mera populära läggning verka som en drivfjäder till det bättre, enär den förra dels bereder effektivt skydd åt en mindre del av denna äldre skog dels föreskriver avverkning av den övriga delen i enlighet med grunderna för en god hushållning. Den del av virkesförrådet, som ligger ovanför i dimensionslagen stipulerad minimigräns för den fria avverkningen, torde i detta sammanhang icke behöva fästas större avseende vid, då densamma enligt vad erfarenheten visat förekommer i relativt mycket ringa omfattning. Detta gäller beträffande avverkning för avsalu, ifråga om avverkning för husbehov är förhållandet omvänt och till skogsvårdslagens fördel.

Ifråga om åstadkommande av återväxt efter avverkning innehåller skogsvårdslagen synnerligen effektiva bestämmelser, dels syftar den till att vid avverkningen leda densamma så, att föryngringsmöjligheterna å naturlig väg kunna tillvaratagas, dels stadgar den för övriga fall absolut skyldighet att astadkomma återväxt medelst kultur efter varje slag av avverkning, således även efter avverkning för husbehov.

Dimensionslagen däremot befattar sig icke med några avverkningar för husbehov och kan utöver den för åstadkommande av naturlig föryngring ledda avverkningen för avsalu samt överhållande av fröträd icke astadkomma några åtgärder för föryngring. Såsom återväxtlag betraktad har alltså skogsvårdslagen ett betydande företräde framför dimensionslagen.

Sammanställer man alltså de båda lagarnas betydelse både som skogsvärdande och återväxt åstadkommande lagar måste företräde givas åt skogsvårdslagen.»

Domänstyrelsen har vidare undersökt, huruvida skogsvårdslagen kunde anses fullt tillämplig för skogar i kustlanden, och härvid uttalat sig på följande sätt:

»Vad de skogsbiologiska förhållandena i kustlanden vidkommer, lära dessa i stort sett icke kunna sägas vara väsentligen annorlunda än de, som äro rådande uti exempelvis de inre delarna av Västernorrlands och Jämtlands

län, för vilka delar av landet skogsvårdslagen redan gäller. Den invändningen, att man ännu icke vore fullt på det klara med huru planteringar och sådder borde på bästa sätt utföras, torde icke böra tillmätas allt för stor betydelse, då även med den nya skogsvårdslagens tillämpning det lärers få förutsättas, att dylika åtgärder begränsas i största möjliga omfattning och endast tillgripas i sista hand. För övrigt fortskrida erfarenheterna därom allt raskare för varje år, varför det är att förvänta, att goda rön härutinnan alltjämt och i allt större omfattning skola göras. Däremot kan det icke vederläggas, att plantskog och ungskog, åstadkommen såväl på naturlig väg som genom kultur, i de nordligare delarna av landet äro utsatta för vida större risker för skadegörelse genom naturföreteelser än vad fallet är i de sydligare delarna av landet. Men även i detta avseende torde ingen nämnevärd skillnad kunna påvisas emellan Norr- och Västerbottens läns kustland och de trakter av Norrland, för vilka skogsvårdslagen redan är gällande.

Den stora styrkan uti skogsvårdslagens bestämmelser rörande avverkning och förnyring utgör emellertid dess ganska rymligt avfattade bestämmelser härom, vilka kunna tillämpas allt efter de på skilda orter sig företeende förhållanden, samt de möjligheter, som lagen därjämte inrymmer, att, där så erfordras, tillämpa strängare bestämmelser ifråga om avverkning. Styrelsen avser med sistnämnda yttrande föreskrifterna i skogsvårdslagens 4 kap. Bestämmelserna i sistnämnda kapitel, som avse svärförnygrade skogar, äro nämligen av den art, att dessa å orter, som kräva ett sådant skydd, kunna införa dimensionslagens mest stränga bestämmelser ifråga om utsyning, vadan för sådana fall skogsvården skulle komma att tillgodoses icke blott med dimensionslagens bestämmelser, utan jämväl med skogsvårdslagens föreskrifter om reproduktionsskyldighet. Det är således efter ett moget övervägande och ett ingående skärskådande av de båda lagarnas värde såsom skogslagar och tillämplighet ifråga om de skogsbiologiska förhållandena inom berörda delar av landet, som styrelsen anser sig kunna uttala, att skogsvårdslagen ur dessa synpunkter bör vara fullt tillämplig för Norr- och Västerbottens läns kustland.»

Såsom ett ytterligare moment, vilket talade till förmån för skogsvårdslagen, har domänstyrelsen framhållit, att med hänsyn till den uppfattning, varå lagen vore byggd, eller att skogsägaren, i samma mån han visade sig kunna och vilja sköta sin skog efter riktiga grunder, borde erhålla allt större handlingsfrihet, lagen ägde stor betydelse ur psykologisk synpunkt. Givet vore nämligen, att, därest skogsägaren i sin strävan att rätt sköta sin skog kände sig understödd och uppburen av den skogsvårdande myndighetens förtroende, skogsvården i landet komme att gå framåt i vida raskare tempo, än om densamma skulle dirigeras av ett tryckande förmynderskap.

Beträffande kustlandsbefolkningens insikt och förmåga att kunna rätt avverka och vårda sina skogar, har domänstyrelsen uttalat, att man torde utan tvekan kunna våga det påståendet, att sagda befolkning vore bättre skickad att tillämpa skogsvårdslagen än exempelvis befolkningen i övriga delar av Norrland. De avverkningar, som skogsstatspersonalen under snart en mansålder utfört i kustlanden, hade nämligen givetvis icke undgått att hos dessas befolkning ingjuta en ganska god uppfattning, huru skogsägaren borde avverka sin skog, såväl då det vore fråga om gallringar och bestånds-

vårdande huggningar, som ock då avverkningen skedde såsom slutavverkning.

Vad angår de fiskaliska bestämmelserna i skogsvårdslagen har domänstyrelsen funnit även dessa vara fullt tillämpliga för ifrågavarande delar av landet.

Norrlands skogsvårdsförbund har likaledes tillstyrkt skogsvårdslagens tillämpning å ifrågavarande skogar.

Norrlands
skogsvårds-
förbund.

Förbundet har framhållit, att dimensionslagen vilade på en i skogligt hänseende felaktig princip samt bunde skogsägarens handlingsfrihet utan motsvarande gagn för det allmänna, varjämte dess tillämpning måste medföra stora och sannolikt ökade utgifter för staten. En jämförelse mellan skogsvårdslagen och dimensionslagen gäve till resultat, att den förra lagen vore den senare överlägsen såväl i avseende å reglerna för avverkningens bedrivande som beträffande föreskrifterna om åtgärder för återväxtens tryggande efter skedd avverkning. För ernående av det med skogsvårdslagens återväxtbestämmelser avsedda syfte erfordrades dock, att tillräckliga medel för skogsvårdsarbetets bedrivande efter de riktlinjer, som angäves i 3 kap. av lagen, ställdes till vederbörande skogsvårdsstyrelsers förfogande. För dimensionslagens utbytande mot skogsvårdslagen lade de förhållanden, som i kustlanden vore rådande med avseende å skogarnas föryngring och tillväxt, inga hinder i vägen.

Såsom jag i det föregående berört, hava i de avgivna yttrandena framställt vissa förslag om ändringar i skogsvårdslagen i samband med dess utsträckande till kustlanden. Jag torde nu få i ett sammanhang redogöra för dessa förslag, därvid jag dock förbigår förut omnämnda förslag, att utsyningstvång måtte stadgas beträffande ifrågavarande skogar i vidsträcktare omfattning än som gäller beträffande skogar inom skogsvårdslagens nuvarande giltighetsområde.

Frågor om:
ändringar i
skogsvårds-
lagen.

Beträffande 2 § 3 mom. i skogsvårdslagen har en skogsingenjör föreslagit, att berörda moment måtte utgå ur lagen. Till stöd härför har anförts, att även sådana sällskap, som avsåges i nämnda moment, torde komma att sköta den gagnvirke innehållande ståndskogen efter affärsmässiga grunder och borde därför vara underkastade skogsvårdslagens bestämmelser.

2 § 3 mom.

I fråga om 3 § har av vissa skogsstatstjänstemän föreslagits, att uttrycket »yngre skog» måtte utbytas mot »ungskog och växtlig medelålders skog» eller »i god växtkraft varande skog» samt att efter ordet »gallring» måtte tilläggas »eller ljushuggning». Dessa förslag hava huvudsakligen motiverats därmed, att begreppet »yngre skog» vore helt främmande för befolkningen i kustlanden, i följd varav dess bibehållande i lagen skulle medföra svårigheter vid lagens tillämpning därstädes. Med begreppen ungskog och växtlig medelålders skog vore däremot kustlandsbefolkningen förtrogen. Härtill komme, att goda skäl finnes för att låta skyddet för den utvecklingsbara delen av skogskapitalet i kustlanden sträcka sig längre än i sydligare delen av landet. För en sådan åtgärd talade de svagare jordbrukens behov av stöd genom skogsavkastningen och de delvis ogynnsamma föryngringsför-

3 §.

hållandena ävensom historiska skäl. Från nationalekonomisk synpunkt vore det därjämte av den största betydelse, att utvecklingsbara, i god växtkraft ännu varande bestånd icke onödigtvis offerades i förtid utan sköttes och vårdades så, att de tillskyndade ägaren största möjliga avkastning.

5 §. I avseende å 5 § har, såsom förut nämnts, föreslagits dels av skogsvårdsnämnden i Västerbottens län och dels av åtskilliga skogsstatstjänstemän, att i nämnda paragraf måtte upptagas föreskrift i syfte, att avverkning i äldre skog skulle såvitt möjligt planläggas och bedrivas på sådant sätt, att självföryngring kunde påräknas av ett för marken lämpligt trädslag, eller så, att skogens naturliga återväxt ej äventyrades. Beträffande dessa förslag och de därför anförda skäl hänvisar jag till den redogörelse jag förut härutinnan lämnat.

7 §. För att underlätta övergången från dimensionslagen till skogsvårdslagen samt för att även under sistnämnda lag i viss omfattning bibehålla den till ett ordnat skogsbruk hörande anordningen att före avverkning låta stämpla skogen hava två skogsingenjörer föreslagit, att i 7 § av lagen måtte upptagas en bestämmelse om rätt för de skogsägare, som så önskade, att efter anmälan till skogsvårdsstyrelsen erhålla utstämpling genom dennas försorg utan annan kostnad än för hantlangning. Av en annan skogstjänsteman har föreslagits, att ersättning för sådan utsyning eller utstämpling, som avsåges i andra stycket av denna paragraf, borde utgå efter samma grunder i båda kustlanden samt att dessa grunder borde fastställas av Kungl. Maj:t.

8 §. För att sätta skogsvårdsstyrelserna i tillfälle att utöva en verksam uppsikt över avverkningar, som företoges inom deras verksamhetsområden, hava åtskilliga skogsstatstjänstemän föreslagit upptagande i 8 § av föreskrift om skyldighet för skogsägarna att till skogsvårdsstyrelserna göra anmälan om tilltänkta avverkningar. En dylik anmälningsplikt skulle ej, framhålles det, innebära någon förändring i de förhållanden, varmed kustlandsbefolkningen vore invand.

9 §. Beträffande 9 § hava, såsom förut nämnts, från skogsstatshall framlagts vissa förslag om inskränkningar av den i berörda paragraf stadgade skyldighet att vidtaga åtgärder för tryggande av återväxt ävensom om upptagande i paragrafen av föreskrift om överhållande av fröträd, och torde jag i fråga om dessa förslag och de därför åberopade skäl få hänvisa till vad jag förut härom anförde.

11 § andra stycket.

För att undvika konflikter emellan vederbörande markägare och innehavare av avverkningsrätt samt för att i möjligaste mån inskränka upplåtelse av dylik rätt, vilka upplåtelse ur flera synpunkter ansetts olämpliga, hava vissa skogsingenjörer och överjägmästare föreslagit den ändring av 11 § andra stycket, att avverkning på grund av dylik upplåtelse ej finge företagas utan föregående av skogsvårdsstyrelsen godkänd stämpling. Härvid har framhållits, att en dylik ändring jämväl skulle medföra, att det ekonomiska ansvaret för de skogsvårdsåtgärder, som föranleddes av

avverkningen, skulle helt och hållet kunna läggas å markägaren. Därjämte har föreslagits, att i slutet av förevarande stycke efter orden »genom överskridande av den upplåtna avverkningsrätten» måtte tilläggas »eller denna lag», enär härigenom en välbehöflig erinran skulle lämnas om nödvändigheten att upprätta avtal om avverkningsrätt i överensstämmelse med skogsvårdslagens bestämmelser.

Mot 20 § har anmärkts, att det vore obehöfligt att, sasom i denna paragraf föreskres, vid utsyning anbringa särskild rotstämpel. Vid utsyning enligt dimensionslagen brukade träden allenast förses med stämpelmärke vid brösthöjd.

20 §.

Beträffande 22 § hava landstinget och hushållningssällskapets förvaltningsutskott i Norrbottens län framhållit, att de med avseende å skogsvårdslagens ifrågasatta tillämpning i kustlanden funne det betänkligt, att försumpad skogsmark ställts utanför lagen. De vattensjuka markerna inkräktade särskilt i övre Norrland i oroväckande grad på den egentliga skogsmarken. Ifrågavarande marker hörde emellertid oftast till de näringsrikaste, vadan torrläggningen av desamma borde intaga en mycket framskjuten plats i skogsvården, i synnerhet som dessa marker utan torrläggningssätgärder mestadels komme att så småningom övergå till impediment och därjämte övade stort inflytande på frostländigheten. Enligt landstingets och förvaltningsutskottets mening borde det statsanslag, som dittills tilldelats skogsvårdsnämnderna i Västerbottens och Norrbottens län för ifrågavarande markers bevarande eller försättning i produktivt skick, fortfarande utgå.

22 §.

Västerbottens läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott har beträffande här avsedd skogsmark föreslagit, att under 5 kap. i skogsvårdslagen måtte göras ett sådant tillägg, att försumpad skogsmark, för vars överförande till produktiv skogsmark anslag utgått av allmänna medel, vore att betrakta såsom fallande under skogsvårdslagens tillämpning. Förvaltningsutskottet har därjämte, under erinran att arealen av här avsedd degenererad mark vore väsentligt mera omfattande i kustlanden än i landets övriga delar, instämt i berörda uttalande om önskvärdheten, att förenämnda statsanslag fortfarande komme att utgå.

Två skogsingenjörer hava föreslagit upptagande i förevarande paragraf av en bestämmelse av det innehåll, att, därest avverkning företoges å försumpad skogsmark, mark- eller skogsägaren skulle vara skyldig att enligt av skogsvårdsstyrelsen upprättad eller av densamma godkänd plan verkställa avdikning för en kostnad, motsvarande högst hälften av de avverkade trädens värde. En annan skogsingenjör har hemställt, att i förevarande paragraf måtte i anslutning till bestämmelserna i 10 § av skogsvårdslagen stadgas skyldighet att torrlägga försumpad skogsmark för en kostnad, som högst motsvarade värdet av å marken befintlig ståndsog.

Med avseende å 23 § har framhållits dels av en överjägmästare, att för sådan omläggning, som i berörda paragraf avsåges, tillstånd av veder-

23 §.

börande skogsvårdsstyrelse alltid borde erfordras, och dels av en skogsingenjör, att dylikt tillstånd borde krävas för omläggning av med lag-skyddad skog bevuxen mark till åker ävensom för avverkning av dylik skog inom tomtområde, då avverkningen företoges av annan än tomtens bebyggare.

25 §.

Slutligen har beträffande 25 § anmärkts, att till förekommande av förlust för kronan vederbörande myndighet ej borde vara ovillkorligen skyldig att taga olagligen avverkat virke i beslag, då detta låge kvar å skogen eller fortfarande vore i avverkarens besittning, utan även i dessa fall äga frihet att yrka ersättning av avverkaren med belopp, motsvarande virkets värde, samt att det i 2 mom. stadgade bötesmaximum borde avsevärt höjas.

Förutom nu angivna ändringsförslag hava i de avgivna yttrandena framställts vissa yrkanden om förtydliganden av olika bestämmelser i skogsvårdslagen.

Domänstyrelsen har ej ansett sig böra biträda något av dessa förslag eller yrkanden. Styrelsen har härutinnan anfört:

»I många fall lära dessa ifrågasatta ändringar få tillskrivas en viss överdriven farhåga för att lagens bestämmelser icke skulle komma att tolkas i den riktning, som vederbörande ansett mest önskelig, men ock vara att tillskriva en ej fullt riktig uppfattning om, huru de särskilda lagparagrafernas bestämmelser ingripa i varandra. Styrelsen, som väl kunnat finna detta förklarligt, har emellertid icke ansett sig böra i vidare mån understödja dessa önskemål, enär det sannolikt icke skulle visa sig gagneligt att med den allmänna avfattning, som skogsvårdslagen erhållit, söka i densamma få införda några särbestämmelser för de nordligaste delarna av landet.»

Norrlands skogsvårdsförbund har i förevarande avseende uttalat enahanda uppfattning som domänstyrelsen.

*Tidpunkten
för skogs-
vårdslagens
ikraft-
trädande i
kustlanden.*

Beträffande tidpunkten för skogsvårdslagens ikraftträdande i kustlanden har av flere myndigheter föreslagits, att viss övergångstid måtte stadgas för avveckling av dimensionslagen och av de arbeten, som skogsvårdsnämnderna i länen planerat. I fråga om längden av berörda övergångstid har från vissa håll föreslagits, att den ej måtte överstiga två år, under det från andra yrkats, att den ej måtte understiga denna tid.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har i förevarande avseende anfört, att, därest skogsvårdslagen trädde i kraft i Västerbottens läns kustland förslagsvis den 1 januari eller den 1 juli 1925, länets skogsvårdsnämnds hitillsvarande arbeten kunde avvecklas i så god tid, att de kvarvarande direkt kunde övertagas av den blivande nya skogsvårdsstyrelsen.

Sekreteraren i Norrbottens läns skogsvårdsnämnd har gjort gällande, att skogsvårdsnämndernas verksamhet utan vidare kunde övertagas av de blivande skogsvårdsstyrelserna i kustlanden.

Domänstyrelsen har ansett, att skogsvårdslagen lämpligen borde träda i kraft i kustlanden den 1 januari 1925, samt har till stöd härför anfört:

Inför möjligheten, att en ny skogslag inom kort skulle tillämpas i kustlandena, borde skogsvårdsnämnderna kunna ordna sin verksamhet så, att den i stort sett kunde vara avslutad vid 1924 års utgång. Då skogsvårdsnämnderna därjämte avslutade sina räkenskaper och redovisning per kalenderår, torde ur den synpunkten årsskiftet vara lämplig tidpunkt för lagens ikraftträdande. Men även av en annan anledning syntes starka skäl tala för att ansluta lagens ikraftträdande till nämnda tidpunkt av året. Befolkningen i de orter, för vilka skogsvårdslagen skulle komma att gälla, hade nämligen av ålder varit vana att före den 1 april hos vederbörande skogsstatstjänsteman begära utsynning av undermålig skog, och torde man med fullt fog kunna antaga, att densamma, då en ny skogslag skulle tillämpas, komme att i mycket stor utsträckning vända sig till den nya myndigheten för att erhålla råd och anvisningar samt eventuell utsynning för planerade avverkningar. Det torde därför icke vara lämpligt att låta lagen träda i kraft den 1 juli, då härigenom den nya myndighetens arbete avsevärt skulle försväras. Skulle alltså statsmakerna före den 1 juli 1924 besluta, att skogsvårdslagen skulle tillämpas inom Västerbottens och Norrbottens läns kustland å de skogar, för vilka dimensionslagen nu gällde, syntes det styrelsen ur alla synpunkter mest lämpligt, att lagen trädde i kraft den 1 januari 1925.

Av den i ärendet förebragta utredningen torde framgå, att dimensionslagen visserligen i stort sett fyllt sitt huvudändamål att skydda den yngre skogen i kustlandena mot en överdriven avverkning och i detta avseende varit till stort gagn för ifrågavarande trakter, men att med den utveckling, som skogsskötseln i kustlandena numera erhållit, lagens bestämmelser måste anses föråldrade och olämpliga. De huvudsakliga brister, som från en rationell skogsvårds synpunkt vidlåda lagen, torde kunna sammanfattas sålunda, att lagen på grund av den skogliga princip, varå den vilar, i vissa fall skyddar skog, som bör avverkas, men i andra medger avverkning av skog, som bör sparas, att lagen i viss mån försvårar ett ekonomiskt utnyttjande av undermålig skog, att lagen saknar effektiva bestämmelser för tryggande av återväxt samt att den i lagen medgivna vidsträckt rätten till fri husbehovsavverkning möjliggör skogsskövling. Här till kommer, att lagen genom däri stadgade inskränkningar i skogsägarens förfoganderätt över hans skog är ägnad att förringa dennes intresse för skogen och dess skötsel samt att lagens handhavande medför betydande kostnader för statsverket.

Om sålunda en avlösning av dimensionslagen måste anses önskvärd, uppstår givetvis frågan om beskaffenheten av den lagstiftning, som bör ersätta densamma. På sätt framhållits såväl av 1915 års riksdag vid antagandet av nu gällande dimensionslag som av 1923 års riksdag i dess förenämnda skrivelse nr 278, bör härvid självfallet i första rummet undersökas, huruvida den allmänna skogsvårdslagen kan anses ägnad att tillämpas å de under dimensionslagen nu lydande skogarna. Den enhetlighet i skogslagstiftningen för kustlandena och landet söder därom, som härigenom skulle vinnas, vore uppenbarligen i och för sig en betydande fördel.

Innan jag ingår på en dylik undersökning, torde böra framhållas, att

*Departements-
chejen.
Allmän
motivering.*

någon tvekan näppeligen kan råda därom, att skogsvårdslagen i högre grad än dimensionslagen är ägnad att tillgodose en rationell skogsvårds fordringar. De nära nog enstämmiga uttalanden, som härutinnan gjorts av i ärendet hörda myndigheter, giva detta otvetydigt vid handen. Skogsvårdslagens företrädare i berörda avseende är särskilt framträdande beträffande den för kustlanden betydelsefulla frågan om tryggande av skogens återväxt, i vilket ämne lagen, på sätt domänstyrelsen erinrat, innehåller synnerligen effektiva bestämmelser.

Frågan om skogsvårdslagens tillämplighet å de under dimensionslagen nu lydande skogar har i de avgivna yttrandena gjorts till föremål för ingående granskning. Flertalet av de hörda myndigheterna, däribland domänstyrelsen och båda länsstyrelserna, hava härvid kommit till det resultat, att skogsvårdslagen åtminstone i stort sett måste anses väl ägnad att tillämpas å ifrågavarande skogar. I vissa yttranden, särskilt dem, som avgivits av skogsingenjörer och kommuner i nordligare delen av Norrbottens läns kustland, har emellertid en motsatt uppfattning kommit till synes.

Vid bedömandet av förevarande fråga torde i första rummet hänsyn böra tagas därtill, huruvida i kustlanden rådande skogsbiologiska förhållanden äro sådana, att berörda trakter betinga en annan skogslagstiftning än landets sydligare delar. På sätt av utredningen framgår, torde visserligen några mera väsentliga skiljaktigheter i berörda avseende ej förefinnas mellan kustlanden och de delar av Norrland, för vilka skogsvårdslagen redan är gällande, men förekomma dock mellan dessa områden vissa olikheter härutinnan, som i detta sammanhang böra uppmärksammas. De mera framträdande av dessa bestå däri, att åstadkommande av föryngring genom sädd och plantering understundom möter större svårigheter i kustlanden än i Norrlands sydligare delar samt att skogsmarken i kustlanden lider av försumpning i förhållandevis större utsträckning än vad fallet är beträffande landet söder därom.

Vad först angår berörda föryngringssvårigheter, hava i vissa yttranden farhågor uttalats för att skogsvårdslagens återväxtbestämmelser på grund av dessa svårigheter skulle bliva allt för betungande att tillämpa i kustlanden. Härvid är emellertid att märka, att inom vissa områden av kustlanden förhållandena torde vara sådana, att skogsvårdslagens bestämmelser om svärföryngrade skogar där böra vinna tillämpning. Beträffande övriga delar av kustlanden torde böra uppmärksammas, dels att den i 5 § av lagen upptagna bestämmelsen om avverkning i äldre skog måste anses innebära, att å trakt, där konstlad föryngring överhuvud ej kan erhållas eller där det är ovisst, huruvida detta kan ske, avverkning ej får bedrivas på sådant sätt, att skogens *naturliga* återväxt äventyras, dels ock att skogsvårdsstyrelse genom utövande av den styrelsen enligt 17 § av lagen tillkommande befogenhet att fordra ställande av säkerhet för reproduktionskostnader i allmänhet torde kunna förebygga, att avverkning inom styrel-

sens verksamhetsområde bedrives på sådant sätt, att mera omfattande eller kostsamma kulturåtgärder efter avverkningen erfordras. På grund härav och då det givetvis är att förvänta, att de blivande skogsvårdsstyrelserna i kustlanden vid tillämpningen av skogsvårdslagens bestämmelser komma att taga den största hänsyn till därstädes rådande föryngringsförhållanden, vilket bestämmelsernas avfattning till fullo möjliggör, torde med avseende å dessa förhållanden någon betänklighet ej böra möta mot skogsvårdslagens utsträckande till kustlanden.

Vad därefter angår i kustlanden förefintlig försumpad skogsmark, är att märka, att dimensionslagen utan inskränkning äger tillämpning å dylik mark, under det mark av denna beskaffenhet på grund av stadgandet i 22 § av skogsvårdslagen i viss omfattning faller utanför sistnämnda lag. Med anledning härav har i vissa yttranden föreslagits, att skogsvårdslagen i samband med dess antagande att gälla för kustlanden borde förlänas utsträckt tillämplighet beträffande där befintlig försumpad skogsmark. Då emellertid nyssberörda stadgande i lagen med hänsyn till sin ordalydelse och de därför anförda motiv är att tolka restriktivt, torde den skogsmark, som enligt samma stadgande är undantagen från skogsvårdslagens tillämpning, näppeligen ur skoglig synpunkt få anses vara av större betydelse. På grund härav och då det ej synes böra ifrågakomma att beträffande kustlanden meddela strängare bestämmelser i fråga om här avsedd mark än dem, som ansetts böra föreskrivas för landets sydligare delar, torde vad i förevarande avseende föreslagits böra lämnas utan bifall. Härav följer, att i den mån från skogsvårdslagens tillämpning undantagen försumpad skogsmark i kustlanden bör bliva föremål för skogsvårdsåtgärder, dylika åtgärder böra ankomma på de blivande skogsvårdsstyrelserna därstädes, för vilket ändamål erforderliga medel torde böra ställas till dessas förfogande.

Förutom nu angivna skiljaktigheter i förevarande hänseende mellan kustlanden och landet söder därom torde, på sätt av utredningen framgår, jämväl vissa andra mindre framträdande sådana förefinnas. Då emellertid, såsom domänstyrelsen framhållit, skogsvårdslagens grundläggande bestämmelser äro så tänjbart avfattade, att de lämna utrymme för en efter olika orters förhållanden avpassad tillämpning, torde hinder ej föreligga att vid lagens tillämpning i kustlanden taga vederbörlig hänsyn till dessa skiljaktigheter. I blivande reglementen för skogsvårdsstyrelserna i kustlanden torde erinran om skogsvårdsstyrelsernas skyldighet i detta hänseende lämpligen kunna intagas.

Av vad sålunda anförts torde framgå, att ur rent skogliga synpunkter skogsvårdslagen måste anses lämpad att gälla för ifrågavarande trakter.

Ej heller eljest synes grundad anledning föreligga att ifrågasätta skogsvårdslagens lämplighet för dessa områden. Vad särskilt angår kustlandsbefolkningens förmåga att rätt tillämpa lagens bestämmelser torde med hänsyn till vad domänstyrelsen och länsstyrelsen i Norrbottens län härutinnan anført goda skäl föreligga för antagandet, att berörda befolkning

äger minst lika stora förutsättningar i berörda avseende som befolkningen i de under lagen nu lydande delarna av Norrland. Det måste för övrigt förutsättas, att skogsägarna i kustlanden, vilka äro invanda vid att få avsaluvirket utsynat av skogsstatens tjänstemän, efter lagens ikraftträdande i kustlanden komma att i stor utsträckning vända sig till vederbörande skogsvårdsstyrelse för erhållande av råd och upplysningar med avseende å tillänkta avverkningar, ett tillvägagångssätt, varå lagen i sin 6 § giver direkt anvisning. Beträffande de från vissa håll uttalade farhågor för att kustlandsbefolkningen skulle komma att missbruka den i lagen medgivna fria avverkningsrätten torde det vara tillräckligt att erinra om de synnerligen effektiva bestämmelser, som lagen innehåller till förhindrande av dylikt missbruk, vilka bestämmelser de blivande skogsvårdsstyrelserna ej torde underlåta att vid behov tillämpa.

Yrkanden om uppskov med den ifrågasatta lagstiftningsåtgärden. Med hänsyn till vad jag nu anfört om skogsvårdslagens tillämplighet å ifrågavarande skogar anser jag tillräckliga skäl ej föreligga för de från vissa håll framställda yrkandena om uppskov med frågan om lagens antagande för dessa skogar i och för vinnande av erfarenhet om lagens verkningar inom dess nuvarande giltighetsområde.

Frågor om ändringar i skogsvårdslagen. På sätt förut nämnts, hava i de avgivna yttrandena framställts vissa förslag om ändringar i skogsvårdslagen i samband med dess utsträckande till kustlanden, och torde jag nu få ingå på en granskning av dessa förslag.

Vad angår förslagen om stadgande av utsyningstväng beträffande ifrågavarande skogar jämväl i vissa andra fall än de, som avses med skogsvårdslagens bestämmelser om svärförnygrade skogar, finner jag med hänsyn till vad jag nyss anfört om kustlandsbefolkningens förmåga att tillämpa skogsvårdslagen och de i lagen upptagna bestämmelser till förhindrande av skogsskövling dessa förslag ej böra vinna avseende.

Beträffande förslagen om införande i lagen av viss definition av begreppet »yngre skog» torde det näppeligen med fog kunna göras gällande, att tolkningen av detta begrepp skulle medföra större svårigheter i kustlanden än annorstädes. Jag hänvisar i detta avseende särskilt till vad länsstyrelsen i Norrbottens län härutinnan anfört. Med hänsyn till vad i skogsvårdslagens motiv anförts om innebörden av berörda begrepp torde det ej heller behöva befaras, att den tolkning av begreppet, som vid skogsvårdslagens blivande tillämpning i kustlanden kan komma att därstädes vinna hävd, skall inskränka dess räckvidd därhän, att erforderligt skydd för den mera utvecklingsbara delen av skogstillgången i dessa trakter ej beredes. Jag anser mig följaktligen böra avstyrka även dessa förslag.

Vidkommande förslagen om ändringar i 5 § av lagen i huvudsakligt syfte att begränsa rätten till sådan avverkning i äldre skog, som äventyrar skogens *naturliga* återväxt, samt om vissa inskränkningar i den i

9 § stadgade reproduktionsskyldigheten, torde jag till en början få erinra därom, att under förarbetena till skogsvårdslagen liknande förslag framställdes med avseende å dess nuvarande giltighetsområde, vilka förslag emellertid ej vunno beaktande. Av vad jag i det föregående anfört om de i kustlanden rådande skogsbiologiska förhållanden och skogsvårdslagens tillämplighet å dessa torde framgå, att ej heller för kustlandens del tillräckliga skäl föreligga att vid skogsvårdslagens utsträckande dit i denna upptaga några särbestämmelser i förevarande syften. Jag finner mig förty ej heller kunna tillstyrka dessa förslag.

Det nu anförda äger i huvudsak tillämpning även å förslaget om upptagande i 9 § av sådan föreskrift om överhållande av fröträd, som inrymts i 19 § av lagen. Jag avstyrker förty även detta förslag.

I fråga om förslagen om utsträckande av skogsvårdslagens giltighet med avseende å i kustlanden befintlig försumpad skogsmark hänvisar jag till vad jag förut härom anfört i samband med frågan om lagens allmänna tillämplighet å ifrågavarande skogar.

Vad slutligen angår övriga framställda ändringsförslag, hava dessa ej föranletts av särskilda i kustlanden rådande förhållanden utan grunda sig på skäl, som i lika eller väsentligen lika mån hänföra sig till skogsvårdslagens nuvarande giltighetsområde. Då emellertid tillräcklig erfarenhet om skogsvårdslagens verkningar inom berörda giltighetsområde ännu ej vunnits för att frågan om en revision av lagen skulle kunna i detta sammanhang upptagas, anser jag sistnämnda förslag böra lämnas utan avseende.

Av den nu ifrågasatta utsträckningen av skogsvårdslagens giltighetsområde föranledes emellertid givetvis sådan ändring i 2 § av lagen, att bland de från lagens tillämpning undantagna skogar ej vidare inbegripas skogar under dimensionslagen.

I övrigt finner jag anledning ej föreligga att föreslå ändring i lagen med hänsyn till berörda utsträckning.

Jag finner mig alltså böra tillstyrka, att skogsvårdslagen utan annan ändring än den nyss angivna antages att gälla för de skogar, som nu lyda under dimensionslagen.

Vad angår den tidpunkt, från vilken skogsvårdslagen bör vinna tillämpning å nyss berörda skogar, ansluter jag mig till den av domänstyrelsen härutinnan uttalade mening. Berörda tidpunkt torde sålunda böra bestämmas till den 1 januari 1925.

*Ikraft-
trädande.*

Vid dimensionslagens avlösande av skogsvårdslagen torde vissa övergångsbestämmelser vara erforderliga.

*Övergångs-
bestämmelser.*

Av allmänna regler torde följa, att rättsförhållanden, som uppkommit genom avverkningar, vilka ägt rum å här avsedda skogar före skogsvårds-

*Äldre avverk-
ningar.*

lagens ikraftträdande i kustlanden, böra bedömas enligt den vid tiden för avverkningarnas verkställande gällande lagen. Denna grundsats innebär å ena sidan, att något krav å reproduktionsåtgärder enligt skogsvårdslagen ej bör kunna framställas med anledning av dylika avverkningar. Å andra sidan följer därav, dels att överträdelse av dimensionslagen, som vid berörda avverkningar ägt rum, böra straffas efter denna lag jämväl efter skogsvårdslagens ikraftträdande, dels ock att den, som verkställt avverkning för husbehov enligt 1 § andra stycket av dimensionslagen, i avseende å rätten att förfoga över därvid avverkat virke samt påföljd för lagstridigt dylikt förfogande ävensom beträffande virkets försågning bör vara underkastad dimensionslagens bestämmelser jämväl efter nyss angivna tidpunkt. Vidare torde berörda grundsats hava till följd, att, därest beträffande här avsedd avverkning föreskrift enligt 4 § i dimensionslagen meddelats om överhållande av vissa träd såsom fröträd samt dessa träd vederbörligen stämplats, vad i dimensionslagen är stadgat om förbud mot avverkning av dylika träd och överträdelse av sådant förbud bör fortfarande gälla efter skogsvårdslagens ikraftträdande. Ett upphävande av detta förbud beträffande ifrågavarande avverkningar skulle uppenbarligen kunna medföra betänkliga konsekvenser. I anslutning till vad sålunda anförts torde föreskrift böra meddelas därom, att i fråga om avverkning, som ägt rum före skogsvårdslagens ikraftträdande i kustlanden, därstädes förut gällande bestämmelser skola äga tillämpning.

*Avverknings-
tillstånd m. m.*

Beträffande avverkningstillstånd och avverkningsföreskrifter, som meddelats enligt dimensionslagen av skogstjänsteman, har domänstyrelsen föreslagit, att dylika tillstånd och föreskrifter skulle fortfarande gälla efter skogsvårdslagens ikraftträdande samt att handling, som innefattade överträdelse av tillstånd eller föreskrift, som nyss sagts, skulle bedömas enligt dimensionslagen, även om handlingen begåtts efter berörda tidpunkt. Detta förslag, som givetvis förutsätter, att den avverkning, som avses med ifrågavarande tillstånd och föreskrifter, ej slutförts före skogsvårdslagens ikraftträdande, synes åsyfta, att berörda tillstånd och föreskrifter efter nyss angivna tidpunkt skulle bibehålla enahanda giltighet som under dimensionslagen och att sålunda å fastighet, som dylikt tillstånd avser, annan än i tillståndet medgiven avverkning av undermålig skog med undantag av avverkning för husbehov ej skulle få äga rum, så länge tillståndet vore gällande. Detta skulle emellertid i själva verket innebära, att beträffande sådan fastighet dimensionslagen under nyss angivna tid skulle fortfarande äga tillämpning. En dylik anordning, enligt vilken ifrågavarande skogar under en övergångstid skulle komma att lyda under olika lagar, vore emellertid uppenbarligen olämplig. Å andra sidan synes det ej kunna förordas, att berörda tillstånd och föreskrifter skulle helt förfalla vid skogsvårdslagens ikraftträdande, när detta vore ägnat att dels onödigtvis för-

svåra övergången från dimensionslagen till skogsvårdslagen och dels att öka faran för planlösa och överdrivna avverkningar under skogsvårdslagens första giltighetstid. Med hänsyn härtill finner jag mig böra tillstyrka, att ifrågavarande tillstånd och föreskrifter förlänas giltighet efter skogsvårdslagens ikraftträdande på det sätt, att avverkning enligt dylikt tillstånd och i samband därmed meddelad föreskrift må obehindrat verkställas efter berörda tidpunkt, dock med viss tidsbegränsning, som lämpligen torde kunna sättas till fem år från tillståndets meddelande, om ej kortare tid härutinnan föreskrivits vid meddelandet, men att överträdelse av tillståndet eller föreskriften ej skall medföra ansvar enligt dimensionslagen utan allenast hava till påföljd, att avverkningen hemfaller under skogsvårdslagen. Utan särskild föreskrift torde det vara tydligt, att med avseende å avverkning, som verkställs enligt tillstånd och föreskrift, som nyss sagts, skogsvårdslagens återväxtbestämmelser ej böra äga tillämpning.

Vad angår tillstånd till odlingsföretag och föreskrift därom, som av länsstyrelse meddelats enligt 7 § i dimensionslagen, synes uppenbart, att även dylika tillstånd och föreskrifter, där de äga giltighet vid tiden för skogsvårdslagens ikraftträdande, böra fortfara att gälla efter sagda tidpunkt. Härvid är emellertid att märka, att tillstånd, som nyss sagts, medför ej blott rätt utan även skyldighet att utföra företag, som däri avses, i det att vid meddelande av dylikt tillstånd viss tid föreskrives, inom vilken företaget skall vara fullbordat vid äventyr av vite. En underlåtenhet att ställa sig dylik föreskrift till efter rättelse torde jämväl efter skogsvårdslagens ikraftträdande böra medföra tillämpning av föreskriven vitespåföljd. Härav torde följa, att, där sökanden väl fullbordar företaget inom bestämd tid men överskrider tillståndet genom att bedriva avverkning å ett större område än tillståndet avser, detta ej bör föranleda, att tillståndet förfaller, utan allenast hava till påföljd, att skogsvårdslagen erhåller tillämpning å den del av avverkningen, som ej faller under tillståndet. Har avverkning enligt tillståndet ännu ej påbörjats, då skogsvårdslagen träder i kraft, och finner sökanden lämpligare att utföra odlingsföretaget med tillämpning av skogsvårdslagens föreskrifter, torde hinder ej möta för honom att hos länsstyrelsen återkalla ansökningen om företaget med verkan, att tillståndet förfaller.

Tillstånd till odlingsföretag.

Därest skada, som omförmäles i 10 § i skogsvårdslagen, uppkommit å ifrågavarande skogar, innan skogsvårdslagen vinner tillämpning å dessa, torde enligt allmänna regler skogsvårdslagens återväxtbestämmelser ej böra erhålla tillämpning å dylik skada. Ehuru behövligheten av en uttrycklig föreskrift i detta avseende torde kunna ifrågasättas, synes dock, då ett dylikt stadgande upptagits bland skogsvårdslagens nuvarande övergångsbestämmelser, en motsvarande föreskrift böra även i detta fall meddelas.

Skada enligt 10 § skogsvårdslagen.

Befogenhet att vidtaga vissa åtgärder m. m.

En del av de bestämmelser i dimensionslagen, som enligt vad förut nämnts böra förlänas fortsatt giltighet efter skogsvårdslagens ikraftträdande, förutsätta vidtagande av vissa åtgärder av skogstjänsteman eller annan befattningshavare vid skogsstaten. Likaledes förutsättes i lagen, att vid utförande av avverkning eller odlingsföretag, vartill tillstånd enligt lagen meddelats, vissa åtgärder böra vidtagas av skogstjänsteman eller genom dennes försorg. Då den för dimensionslagens tillämpning anställda särskilda skogsstatspersonal efter lagens upphörande icke vidare bör tagas i anspråk för hithörande uppgifter utan kunna disponeras för andra ändamål, synas förenämnda åtgärder efter nyssnämnda tidpunkt böra ankomma på de blivande skogsvårdsstyrelserna i kustlanden. Vad angår beslagtagande av virke, som kan dömas förbrutet, torde dock befogenhet att vidtaga sådan åtgärd lämpligen böra tillkomma jämväl hos skogsvårdsstyrelserna anställda befattningshavare med skoglig utbildning.

Äldre upplåtelse av avverkningsrätt.

I ett flertal yttranden har föreslagits, att vid skogsvårdslagens utsträckande till kustlanden föreskrift måtte meddelas därom, att avverkningsrätt, som upplåtits beträffande fastighet inom skogsvårdslagens nya giltighetsområde före lagens ikraftträdande, efter denna tidpunkt ej måtte få tillgodogöras i större omfattning än som överensstämde med dessförrinnan tillämpade regler, där ej mellan fastighetsägaren och avverkningsrätts-havaren annorlunda överenskommit. I vissa yttranden har tillika föreslagits, att tillgodogörandet av dylik avverkningsrätt efter nyss angivna tidpunkt måtte få äga rum allenast efter av skogsvårdsstyrelsen verkställd utsynning och stämpling, om ej annan överenskommelse träffades mellan kontrahenterna.

Dessa förslag torde hava föranletts därav, att under den tid, dimensionslagstiftningen varit gällande i kustlanden, vid upplåtelse av avverkningsrätt därstädes ofta förfarits på det sätt, att avverkningsrättshavaren medgivit rätt att å den fastighet, upplåtelsen avsett, tillgodogöra sig all skog, som under upplåtelse tiden lagligen finge därå avverkas. Vid dylika upplåtelse torde väl kontrahenterna i regel hava utgått från den förutsättning, att avverkningsrättshavaren beträffande undermålig skog för annat ändamål än husbehov skulle äga tillgodogöra sig allenast de träd, som med tillämpande av gällande dimensionslag under upplåtelse tiden bleve utsynade å fastigheten, men kan detta dock ej antagas alltid hava varit fallet. Särskilt där vederlaget för upplåtelsen bestämts skola utgå i förhållande till myckenheten av det avverkade virket, är ej uteslutet, att kontrahenterna avsett, att avverkningsrätten efter ny skogslagstiftningens ikraftträdande skulle få tillgodogöras i den omfattning, som enligt denna lagstiftning bleve medgivet. För sistnämnda fall bör givetvis en reglering, som åsyftar att efter dimensionslagens upphörande begränsa avverkningsrättens tillgodogörande i enlighet med de i samma lag stadgade grunder, ej ifrågakomma, och torde detta väl näppeligen med nyssberörda förslag vara avsett.

Vad åter angår förstnämnda, vanligen förekommande fall torde den omständigheten, att den vid upplåtelsen gällande skogslagstiftningen ersättes med en annan friare sådan, icke medföra någon ändring i avverkningsrättens innehåll, sådant detta är att bestämma med hänsyn till förutsättningarna för upplåtelsen. Däremot har givetvis ett upphävande av förstnämnda lagstiftning till följd, att i avseende å sättet för avverkningsrättens tillgodogörande upplåtelsen ej vidare är underkastad samma lagstiftnings föreskrifter.

Då av det nu anförda framgår, att vad i förenämnda yttranden föreslagits beträffande den omfattning, vari här avsedd avverkningsrätt må tillgodogöras efter skogsvårdslagens ikraftträdande, redan gäller enligt allmänna avtalsregler, synes det näppeligen vara behöfligt eller ens lämpligt att meddela en uttrycklig föreskrift i detta hänseende. Visserligen kan det antagas, att en dylik föreskrift i viss mån skulle vara ägnad att förekomma tvister mellan fastighetsägare och avverkningsrättshavare, men måste det å andra sidan befaras, att föreskriften komme att föranleda den missuppfattning, att däri stadgades något annat än vad som eljest skulle gälla, och sålunda bliva föremål för oriktig tillämpning. Av dessa skäl finner jag mig böra avstyrka vad i detta hänseende föreslagits.

Vad därefter angår förslagen att åt vederbörande skogsvårdsstyrelse skulle uppdragas att verkställa utsyning och utstämpling i och för tillgodogörandet av här avsedd avverkningsrätt, torde till en början böra framhållas, att ur skogsvårdssynpunkt ett bibehållande av utsyningstvång för dessa fall givetvis ej är påkallat. Såsom motiv för en dylik åtgärd torde allenast kunna åberopas, att därigenom fastställandet av det virkesbelopp, som avverkningsrättshavaren efter skogsvårdslagens ikraftträdande äger tillgodogöra sig, skulle underlättas samt skydd beredas fastighetsägaren mot överskridande av avverkningsrätten. Bestämmandet av berörda virkesbelopp torde emellertid i flertalet fall ej möta några större svårigheter, enär god ledning i detta avseende torde erhållas genom de utsyningar, som ägt rum å vederbörande fastigheter under dimensionslagens giltighetstid. Vad åter angår fastighetsägarens skyddande i berörda avseende, är detta givetvis i och för sig önskvärt men torde näppeligen böra påkalla vidtagandet av en så omfattande och ingripande åtgärd som föreskrivande av utsyningstvång. Jag tillåter mig i detta avseende erinra, att ett stort antal av ifrågavarande avverkningsrätter torde innehavas av större trävarubolag, vilka dels i sitt eget intresse kunna förväntas förvärva sig noggrann kännedom rörande den omfattning, vari de äga tillgodogöra sig avverkningsrätterna efter skogsvårdslagens trädande i kraft, samt begränsa sina virkesuttag i enlighet härmed, dels ock äga sådan ekonomisk soliditet, att, därest ett överskridande av avverkningsrätterna från deras sida skulle äga rum, fastighetsägarens rätt till ersättning är tryggad. Härtill kommer, att ett dylikt överskridande i många fall torde komma att strida mot skogsvårdslagens bestämmelser om avverkning i yngre skog och sålunda öppna möjlighet för fastighetsägaren att hos skogsvårdsstyrelsen utverka avverk-

ningsförbud å den skog, avverkningsrätten avser. I vissa fall torde fastighetsägaren jämväl kunna erhålla skingringsförbud enligt utsökningslagen. Med avseende å frågan om bibehållande av utsyningstvång för dessa fall är även att märka, att en föreskrift härom under alla förhållanden torde böra göras beroende därav, att kontrahenterna äro ense om tillämpande av dylikt tvång eller att domstol finner avverkningsrättsuppåtelsen hava sådan innebörd, att rättens tillgodogörande efter skogsvårdslagens ikraftträdande skall begränsas enligt de i dimensionslagstiftningen angivna grunder. En dylik föregående prövning av domstol torde emellertid i ej oväsentlig mån förringa betydelsen av en föreskrift i berörda syfte. På grund härav och då ett bibehållande av ett speciellt utsyningstvång för dessa fall skulle vara förenat med betydande praktiska och administrativa olägenheter, finner jag mig jämväl böra avstyrka de i detta avseende framställda förslagen.

Däremot synes det lämpligt, om skyldighet stadgas för de blivande skogsvårdsstyrelserna i kustlanden att på framställning av vederbörande kontrahenter tillhandagå dessa med utsyningar av träd, som på grund av här avsedda avverkningsrätter må avverkas efter skogsvårdslagens ikraftträdande. Härigenom skulle tillfälle beredas kontrahenterna att på ett praktiskt och ändamålsenligt sätt få hithörande spörsmål avgjorda. Dylika utsyningar, som på skogsvårdsstyrelsernas uppdrag torde böra förrättas av vederbörande länsjägmästare eller andra hos styrelserna anställda befattningshavare med skoglig utbildning, skulle dock givetvis ej vara bindande för kontrahenterna i vidare mån än de själva därom överenskommit. Då en verksamhet av nu ifrågasatt beskaffenhet torde kunna inrymmas under de allmänna uppgifter, som enligt skogsvårdsstyrelseförordningen böra tillkomma de blivande skogsvårdsstyrelserna i kustlanden, synes det vara tillfyllest, att en föreskrift i detta hänseende upptages i skogsvårdsstyrelsernas blivande reglementen. Härvid bör emellertid tillses, att föreskriften på lämpligt sätt bringas till vederbörande rättsägares kännedom.

Därest, på sätt nu föreslagits, avverkning enligt före skogsvårdslagens ikraftträdande upplåten avverkningsrätt efter denna tidpunkt får äga rum utan föregående obligatorisk utsyning, torde skogsvårdslagens återväxtbestämmelser böra äga tillämpning å dylik avverkning.

Administrativa och ekonomiska spörsmål.

På sätt i det föregående förutsatts, torde i samband med skogsvårdslagens införande i kustlanden skogsvårdsstyrelser böra inrättas därstädes för utövande av uppsikt å lagens tillämpning i dessa trakter. För bestridande av kostnaderna för dessa skogsvårdsstyrelsernas verksamhet torde skogsvårdsavgifter böra erläggas i kustlanden för virke, som därstädes avverkas å skogar, varå lagen kommer att äga tillämpning, samt vissa allmänna skogar. Nu angivna frågor ävensom de övriga administrativa

och ekonomiska spörsmål, som äga samband med den nu ifrågasatta lagstiftningsåtgärden, torde jag sedermera få anmäla för Kungl. Maj:t.

Jag torde härefter få övergå till frågan om skogsvårdslagens tillämpning å de skogar, som nu lyda under lappmarkslagen och äro belägna i Väster-norrlands och Jämtlands län samt Västerbottens och Norrbottens läns kust-land.

Såsom jag förut nämnt, äro dessa skogar av tre särskilda slag, nämligen dels skogar å skattehemman, som avses i förordningen den 29 juni 1866, dels till enskilda sålda kronoöverloppsmarker, som omförmälas i skrivelsen till kammarkollegium den 29 juni 1866 och kungörelsen den 26 maj 1899, dels ock skogar å kronohemman och krononybyggen under åborätt. Samtliga dessa skogar äro nu enligt lappmarkslagen underkastade utsynings-tvång.

Redan före lappmarkslagens tillkomst gällde bestämmelser om utsynings-tvång för ifrågavarande skogar.

Genom förordningen den 29 juni 1866 stadgades dylikt tvång beträffande Norrland och Kopparbergs län för sådana skattehemman, som uppkomme av nybyggen, vilka upplätes från kronan efter den 29 juni 1866, eller av sådana äldre nybyggen, för vilka föreskrivna byggnads- och odlingsskyldigheter icke blivit inom behörig tid fullgjorda. Enligt berörda förordning med viss däri genom kungörelsen den 20 april 1883 (nr 16 s. 10) verkställd ändring skulle beträffande dylika hemman gälla, att skattemannen ej skulle äga annan rätt över hemmanets skog, än att han därifrån finge dels utan utsynning till husbehov hämta nödigt virke och bränsle och dels efter ut-synning och stämpling av vederbörande skogstjänsteman fritt taga eller försälja vad därutöver kunde, med bevarande för framtiden av skogens bestånd, arligen avverkas. Därest ägare av skattehemman, som i förordningen avsåges, för skogsmarks uppodling till åker eller äng ville å hemmanet fälla skog utöver husbehovet och den årsavverkning, som enligt vad nyss sagts finge äga rum, skulle han därom göra anmälan hos vederbörande skogstjänsteman, som hade att verkställa besiktning å den upp-givna odlingsmarken samt insända instrumentet häröver jämte eget yttrande i ärendet till länsstyrelsen. Funnes skäl att för ändamålet medgiva av-verkning, skulle länsstyrelsen för odlingens fullbordande utsätta viss tid vid lämpligt vite, varefter skogstjänstemannen, därest avverkning med-givits, i behörig ordning å odlingstrakten utsynade och utstämplade virket, som därefter finge av hemmansägaren fritt fällas och användas.

Av motiveringen till den proposition, nr 54, varmed Kungl. Maj:t för 1865—1866 års riksdag framlade förslag till nyssnämnda förordning, fram-går, att förordningen avsåg att beträffande omförmälda skattehemman för-hindra den skogsskövling, som vid ifrågavarande tid i stor utsträckning

Frågan om skogsvårdslagens tillämpning å vissa skogar under lappmarkslagen.

Historik.

Förordningen den 29 juni 1866.

förekom å enskilda skogar i Norrland och Dalarna. Att förordningens tillämplighet inskränktes till nyss angivna skattehemman berodde enligt berörda motivering därpå, att någon inskränkning i den dispositionsrätt, som enligt då gällande författningar tillkomme ägare av redan befintligt skattehemman i avseende å därtill hörande skog eller innehavare av redan lagligen anlagda nybyggen i avseende å den skog, som genom framdeles skeende avvitrtring kunde dem tillfalla, icke ansågs kunna ifrågakomma. Däremot fann man någon betänklighet ej möta att i fråga om nybyggen, vilkas anläggande då ännu icke blivit av vederbörande myndighet medgivet, eller beträffande sådana äldre nybyggen, för vilka föreskrivna odlings- och byggnadsskyldigheter icke inom behörig tid blivit i enlighet med gällande författningar verkställda och över vilka kronans dispositionsrätt i följd härav måste anses vara återställd, sådana bestämmelser meddelades, varigenom innehavare av dylika nybyggen, även sedan desamma efter fullgjorda odlings- och byggnadsskyldigheter i övrigt iklätt sig natur av skattehemman, i det allmännas intresse underkastades förut angivna inskränkning i rättigheten till skogens begagnande.

*Skrivelsen till
kammarkollegium
den 29
juni 1866.*

Samtidigt med utfärdande av berörda förordning meddelade Kungl. Maj:t i förenämnda skrivelse till kammarkollegium den 29 juni 1866 vissa bestämmelser om försäljning till enskilda av överloppsmarker i Kopparbergs län och de norrländska länen. Dessa bestämmelser innehöllo, att med undantag av s. k. renbetesland sådana trakter å överloppsmarkerna i nämnda län, vilka erbjöde ringa tillfälle till odling och vare sig genom sitt läge i oregelbundna figurer inom och emellan byars och utbrutna hemmans områden eller annars genom sin särskilda beskaffenhet icke vore lämpliga att såsom kronoparker bibehållas, skulle enligt Kungl. Maj:ts beprövande i varje särskilt fall *antingen*, där vissa hemman eller byalag å marken begagnade mulbete mot smörränta, med dessa hemman förenas utan skatteköpeskilling men med tillökning i hemmanens mantal och ränta, på sätt avvitrtringsförfattningarna föreskreve, *eller ock* beläggas med skogsränta i enlighet med vad förordningen den 28 juni 1775 samt kungl. brevet den 5 december 1780 för skattläggningarnas verkställande i Savolax och Karelen föreskreve samt åt den högstbjudande under äganderätt försäljas. I bägge dessa fall skulle emellertid blivande enskilda ägare av marken i fråga om nyttjanderätten till därå växande skog vara underkastade enahanda bestämmelser, som enligt förordningen den 29 juni 1866 gällde i avseende å skog å skattehemman, uppkommet av nybygge, vilket därefter upplätes från kronan.

I förenämnda proposition nr 54 till 1865—1866 års riksdag, varmed Kungl. Maj:t jämväl framlade förslag till nyssangivna bestämmelser, framhölls såsom motivering för dessa, att Kungl. Maj:t ej ansett de delar av överloppsmarkerna, vilka vore mindre tjänliga till kronoparker, böra såsom sådana bibehållas. Då emellertid många av dessa överloppsmarker vore

av den beskaffenhet, att de ej kunde till någon väsentligare del uppodlas. borde de lämpligast användas till skogsbruk under enahanda kontroll a avverkningen, som Kungl. Maj:tt ansett böra äga rum för därefter anlagda nybyggens skogar. Av propositionen framgår vidare, att ifrågasvarande bestämmelser beträffande vissa av däri angivna överloppsmarker ansågos bereda en för skogsvården lämpligare form än den, som tidigare i detta avseende tillämpats.

De i berörda skrivelse till kammarkollegium med avseende å ifrågasvarande överloppsmarker stadgade försäljningsvillkor ändrades sedermera genom kungörelsen den 26 maj 1899. Härvid skedde dock ej någon rubbning i föreskriften, att enskilda ägare av ifrågasvarande marker skulle beträffande därå befintlig skog vara underkastade förut angivna bestämmelser i förordningen den 29 juni 1866.

De i nyssnämnda förordning meddelade bestämmelser om utsyningstvång utsträcktes sedermera dels genom stadgan den 30 maj 1873 (nr 26 s. 1) om avvitrting i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker att gälla för frälse- och skattehemman samt lägenheter i lappmarkerna med avseende å dem vid avvitrting tilldelad skog och dels genom skrivelsen till länsstyrelsen i Kopparbergs län den 27 juni 1879 att äga tillämpning beträffande dylika hemman och lägenheter inom Särna socken med Idre kapellag.

Avvittringsstadgan den 30 maj 1873 och skrivelsen till länsstyrelsen i Kopparbergs län den 27 juni 1879.

Förutom beträffande nu angivna enskilda skogar i Norrland och Dalarna gällde före lappmarkslagens tillkomst bestämmelser om utsyningstvång jämväl ifråga om vissa kronan tillhöriga skogar därstädes, vilka upplåtits åt enskilda till nyttjande. I förordningen den 26 januari 1894 (nr 17) angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket stadgades sålunda dylikt tvång beträffande, bland annat, kronohemman och krononybyggen under åborätt i de sex norra länen med avseende å de områden, som blivit för dem genom avvitrting bestämda och avrösade. Enligt 43 och följande §§ i förordningen fick avverkning å dylikt hemmans eller nybygges skog för annat ändamål än hemmanets eller nybyggets oundgängliga husbehov i allmänhet ej äga rum utan föregående utsyning av vederbörande skogstjänsteman.

Kronohemman och krononybyggen under åborätt inom avvitrtrade delar av de sex norra länen

Vid tillkomsten av 1915 års lappmarkslag erhöll denna lag tillämpning ej allenast å samtliga de fastigheter, som enligt vad förut nämnts underkastats förenämnda bestämmelser i 1866 års förordning, dock med undantag av vissa allmännings- och husbehovsskogar i lappmarkerna, utan även å omförmälda kronohemman och krononybyggen under åborätt inom avvitrtrade delar av de sex norra länen. Till stöd härför åberopades beträffande sistnämnda hemman och nybyggen i motiveringen till den proposition, nr 69, varmed förslag till berörda lag förelades 1915 års riksdag, dels

Lappmarkslagens tillämpningsområde.

lämpligheten av en för lappmarksskogarna i möjligaste mån gemensam skogslagstiftning, dels ock praktiska skäl.

*Lappmarks-
lagens huvud-
saktliga inne-
håll.*

Lappmarkslagen är, såsom förut nämnts, byggd på principen om utsyningstvång. Lagen stadgar i detta avseende, att avverkning av barrträd för annat ändamål än fastighetens eller därmed sambrukad fastighetsoundgängliga husbehov må bedrivas allenast efter utsyning och stämpling av vederbörande skogstjänsteman, samt att vad sålunda föreskrivits skall gälla jämväl i fråga om lövträd ovan odlingsgränsen. — Beträffande sättet för utsynings verkställande stadgas, att utsyning skall ske enligt avverkningsplan. Dylik plan upprättas för viss tid och på sådant sätt, att skogsägarens ekonomiska intresse tillgodoses genom uthålligt skogsbruk med iakttagande av skogsvårdens krav särskilt ifråga om borttagande av överårig eller skadad skog samt höjande i övrigt av skogens alstringsförmåga. Område, där i följd av markens försumpning, brist på fröträd eller andra omständigheter naturlig återväxt är väsentligt försvårad, skall i avverkningsplanen behandlas för sig. Avverkningsplan skall i allmänhet uppgöras särskilt för varje fastighet samt upprättas av vederbörande skogstjänsteman på fastighetsägarens eller åbons begäran. Har emellertid sådan plan genom fastighetsägarens eller åbons egen försorg upprättats av annan sakkunnig person samt efter granskning av överjägmästaren godkänts av domänstyrelsen, äger den laga giltighet. Med avseende å utsyning föreskriver lagen vidare, att utsyning skall på ansökan verkställas för en tid av tre år, dock att, när särskilda skäl därtill äro, domänstyrelsen äger medgiva, att utsyning må därutöver ske för en tid framåt av högst tre år. Fråga om utsyning för längre tid framåt prövas av Kungl. Maj:t. Vid utsyningen skall det utsynade virket stämplas av förrättningsmannen. — Därest förrättningsmannen anser nödigt, att vissa träd tillsvidare överhållas såsom fröträd, skall föreskrift härom meddelas vid förrättningen, och må fröträden, sedan desamma genom förrättningsmannens försorg försetts med tydligt märke, icke avverkas utan tillstånd av vederbörande skogstjänsteman. I protokollet över förrättningen skola angivas de åtgärder för skogsvårdens befrämjande å utsyningsområdet, som i avverkningsplanen eller eljest må hava föreskrivits såsom villkor eller angivits såsom behövliga samt den tid, inom vilken föreskrivna åtgärder av dylikt slag skola vara vidtagna. Utöver nu angivna bestämmelser innehåller lagen ej några föreskrifter om åtgärder för tryggnad av återväxt efter verkställd avverkning. — Lagen upptager även vissa bestämmelser om skogsmarks uppodling till åker eller äng, vilka bestämmelser i huvudsak överensstämman med motsvarande stadganden i dimensionslagen. — Bedriver någon avverkning i strid med lagens föreskrifter, drabbas han av bötesstraff, varjämte det avverkade virket kan tagas i beslag och dömas förbrutet.

Handhavandet av lappmarksslagen ankommer i huvudsak å jägmästarna i de revir, där de under lagen lydande skogar äro belägna, samt dem underlydande skogsstatspersonal. Inseende över jägmästarnas förvaltning i förevarande avseende utövas av vederbörande överjägmästare och domänstyrelsen. Kostnaderna för lagens handhavande bestridas ur domänfonden, som erhåller ersättning härför dels genom inflytande utsyningsavgifter och dels genom särskilda under nionde huvudtiteln anvisade statsanslag. Av dessa anslag utgår dock ej ersättning för den del av dessa kostnader, som belöper å de under lagen lydande skogar, vilka äro belägna i kustlanden samt Västernorrlands och Jämtlands län och vilkas överförande till skogsvårdslagen nu ifrågasatts.

*Lappmarks-
lagens hand-
havande.*

Till upplysning om arealen av sistnämnda skogar och dennas fördelning å kustlanden samt Västernorrlands och Jämtlands län ber jag få hänvisa till följande tablå, upprättad med ledning av domänstyrelsens förvaltningsberättelser för åren 1920 och 1921:

*Arealen av
nu ifråga-
varande
skogar.*

A) *Skogar å skattehemman, som avses i förordningen den 29 juni 1866, samt till enskilda sålda överloppsmarker, som omförmälas i skrivelserna den 29 juni 1866 och kungörelsen den 26 maj 1899.*

	Skogsmark hektar	Impediment hektar	Summa hektar
Norrbottnens läns kustland	136,816	92,320	229,136
Västerbottnens läns kustland	33,609	24,762	58,371
Västernorrlands län	31,583	8,748	40,331
Jämtlands län	4,250	1,056	5,306
	206,258	126,886	333,144

B) *Skogar å kronohemman och krononybyggen under lappmarksslagen. (Dylåka skogar finnas allenast i Norrbottens och Västerbottnens län).*

	Skogsmark hektar	Impediment hektar	Summa hektar
Norrbottnens läns kustland	34,555	25,495	60,050
Västerbottnens läns kustland	3,078	1,804	4,882
	37,633	27,299	64,932

C. *Sammandrag.*

	Skogar under A) hektar	Skogar under B) hektar	Summa hektar
Norrbottnens läns kustland	229,136	60,050	289,186
Västerbottnens läns kustland	58,371	4,882	63,253
Västernorrlands län	40,331	—	40,331
Jämtlands län	5,306	—	5,306
	333,144	64,932	398,076

Av denna tablå framgår, att arealen av här avsedda skattehemmans och överloppsmarkers skogar utgör 333,144 hektar samt av ifrågavarande kronohemmans och krononybyggens skogar 64,932 hektar eller sålunda tillhopa 398,076 hektar. Av dessa skogar äro 352,439 hektar belägna i kustlanden samt 45,637 hektar i Västernorrlands och Jämtlands län.

Yrkanden om upphävande av utsynings-tvånget beträffande nu ifrågavarande skogar.

Redan före lappmarkslagens tillkomst framställdes från åtskilliga håll yrkanden om upphävande av det enligt 1866 års förordning stadgade utsyningstvånget beträffande vissa enskilda skogar utanför lappmarkerna.

Övre Norrlands skogsvårdsförenings skrivelse den 17 december 1906.

Övre Norrlands skogsvårdsförening uttalade sålunda i skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 december 1906, att dimensionslagen borde gälla för alla skogar i kustlanden, som ej vore av krononatur, och sålunda även för de hemman av skattenatur, vilkas ägare på grund av förordningen den 29 juni 1866 endast hade inskränkt dispositionsrätt till skogen. Då dessa hemmans antal och areal vore förhållandevis obetydliga, kunde ett införande av enhet i lagstiftningen för skattehemmansskogar i kustlanden ej sägas medföra någon som helst risk för en skogsskövling.

Norrländska skogsvårds-kommittén.

Norrländska skogsvårdskommittén, som i sitt den 16 mars 1912 avgivna betänkande framlade förslag till ny utsyningslag för lappmarkerna med flera områden, framhöll i motiveringen till berörda förslag, att kommittén ansett samtliga de skogar, som för det dåvarande stode under utsyningstvång, fortfarande böra så behandlas. Ett insläende på den väg, som föreslagits av berörda skogsvårdsförening, hade icke synts kommittén tillrädligt. Onekligt torde nämligen vara, att 1866 års förordning vore ägnad att lämna ett verk sammare skydd för skogens bestånd än en dimensionslag kunde giva även som att betingelserna vid upplåtelse av ifrågavarande skattehemman under utsyningstvång fullväl motiverade skillnaden i lagstiftning beträffande dispositionsrätten över skogstillgången. Med anledning av föreningens påstående, att ifrågavarande skattehemmans antal och areal vore förhållandevis obetydliga, framhöll kommittén, att dylika hemman inom Västerbottens och Norrbottens läns kustland vore ej mindre än 497 stycken med en sammanlagd areal av 223,250.77 hektar.

Yttranden över Norrländska skogsvårdskommitténs förslag till utsyningslag.

I de yttranden, som avgåvos över kommitténs förslag till ny utsyningslag, framhöll en ledamot i skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län — under åberopande att skogarna å de inom länet belägna, utsyningstvång underkastade skattehemmanen utgjorde blott en obetydlig del av alla inom länet befintliga enskilda skogar — att han ställde sig tvekande inför frågan, huruvida det kunde anses nödigt och nyttigt att bibehålla en särskild lagstiftning för förstnämnda skogar. Bemälda ledamot ifrågasatte, huruvida ej större frihet i

förevarande avseende kunde finnas böra medgivas innehavarna av dessa skogar, men tillade, att en sådan åtgärd borde göras beroende därav, att de garantier, som samhället genom utsyningstvånget på sin tid förbehållit sig för vinnande av syftmålet med upplåtelse av mark till anläggning av bygd, utbyttes mot andra, vilka skäligen kunde anses lika betryggande för ifrågasvarande egendoms framtida besutenhet som dessa. En dylik avlösning skulle lämpligen kunna ske på grundval av en överenskommelse mellan staten och vederbörande skogsägare, varigenom denne senare ålades att i enlighet med exempelvis av skogsvårdsstyrelsen och vederbörande jordbrukskommision upprättad plan till visst belopp av den uttagna skogsvärdskastningens värde under viss tid verkställa sådana odlingsarbeten och förbättringar av skogsmarken, som kunde lända fastigheten till varaktigt gagn.

Med anledning av detta uttalande anförde länsstyrelsen i Västernorrlands län i sitt yttrande över nyssberörda lagförslag, bland annat:

Ett utsyningsväsen, som vore grundat på rationella skogsvårdsprinciper och handhades av en därtill organiserad, kompetent tjänstemannakår, syntes länsstyrelsen icke blott vara av betydande nytta för skogsförvaltningen å de fastigheter, vilka vore underkastade utsyningstvång, utan även hava en viss betydelse för spridande av kunskap om och intresse för god skogsförvaltning över huvud taget. Den garanti mot överavverkning, som utsyningstvånget innebure, torde icke kunna fullt effektivt ersättas genom någon annan anordning. Den omständigheten, att allenast en ringa del av länets skogsareal vore underkastad utsyningstvång, syntes icke i och för sig utgöra något skäl för upphävande av utsyningstvånget, därest dess bibehållande ur andra synpunkter skulle anses lämpligt.

Såsom förut nämnts, bibehölls i det förslag till 1915 års lappmarkslag, som Kungl. Maj:ten genom omförmälda proposition nr 69 förelade samma års riksdag, utsyningstvång beträffande enskilda skogar utanför lappmarkerna i samma utsträckning som förut. I motiveringen till berörda proposition framhöll departementschefen, att de skäl, som norrländska skogsvårdskommittén och länsstyrelsen i Västernorrlands län anförde mot ett upphävande av utsyningstvånget beträffande nyss angivna skogar, torde äga giltighet. Den i propositionen i detta avseende intagna ståndpunkten godkändes, såsom förut nämnts, av riksdagen.

1915 års förslag till utsyningslag.

I skogslagstiftningskommitténs den 9 december 1918 avgivna betänkande upptogs frågan om utsyningstvångets upphävande beträffande de under lappmarkslagen lydande skogar, som äro belägna nedom Västerbottens län, ånyo till diskussion. Kommittén uppgav i detta hänseende, att det särskilt rörande skogarna å de inom Västernorrlands och Jämtlands län belägna skattehemman, som avsåges i 1866 års förordning, inom kommittén bragts på tal, att det vore olämpligt, såväl att de med sin sporadiska förekomst skulle stå kvar under skogsstatens handhavande, sedan alla övriga enskilda skogar i orten kommit under skogsvårdsstyrelsernas tillsyn, som ock att de i övrigt skulle vara underkastade särskilda bestämmelser i fråga om värden och dispositions-

Skogslagstiftningskommittén.

rätten. Då emellertid dessa särskilda bestämmelser härledde sig från villkor och föreskrifter vid upplåtande av kronomark åt enskilde och sålunda vore av annan än skogsvårdslags karaktär, hade kommittén ej ansett sig befogad att ingå på frågan om någon ändring i bestämmelserna om berörda skogar i de nyssnämnda hänseendena.

I överensstämmelse härmed undantogs i det av kommittén avgivna förslaget till lag angående vård av enskildes skogar, förutom skogar inom Västerbottens och Norrbottens län, jämväl sådana nedom Västerbottens län belägna skogar, som lydde under lappmarkslagen, från den föreslagna lagens tillämpning.

*Reservanter
inom skogs-
lagstiftnings-
kommittén.*

Kommitténs ordförande, landshövdingen K. S. Husberg, och dess ledamot A. Sahlberg, voro i förevarande avseende av skiljaktig mening och ansågo, att utsyningstvånget borde upphävas beträffande nyss angivna skogar nedom Västerbottens län samt dessa skogar föras under en blivande allmän skogsvårdslag.

Husberg framhöll i avgiven reservation till kommitténs betänkande efter en ingående jämförelse mellan lappmarkslagen och den av kommittén föreslagna skogsvårdslagens bestämmelser, att ifrågavarande skogar syntes med fördel kunna ställas under sistnämnda lag. En dylik åtgärd skulle medföra större enhetlighet i lagstiftningen ävensom den från skogsadministrativ synpunkt beaktansvärda vinsten, att skogsstaten bleve befriad från befattning med dessa skogar. Med den förpliktelse till positivt handlande, som den nya lagstiftningen ålade skogsägaren, och den personliga medverkan till vinnande av lagens mål, som den krävde av honom, skulle vidare följa fördelen därav, att ägarens skogligen samvete bleve väckt, varjämte skogsvårdsstyrelsens upplysande, rådgivande och handledande verksamhet borde stärka ägarens intresse för skogens vård samt nödiga skogs-vårdsåtgärder befrämjas genom styrelsens ekonomiska bidrag.

Husberg bemötte i sin reservation jämväl den av kommittén uttalade uppfattningen, att de angående ifrågavarande skogar gällande särskilda bestämmelser skulle vara av annan än skogsvårdslags karaktär, och anförde i sådant avseende:

»Den uppfattning, varåt kommittén sålunda givit uttryck och varav spår även annorledes förekommit, är för mig främmande. Jag kan ej förstå, att sättet för bestämmelsernas ursprungliga tillkomst skulle medföra, att de skulle falla utom skogslagstiftningens område. De avse just vad som är all skogslagstiftnings mål — betryggandet av skogens bestånd och goda vård — men, så vitt jag fattar, intet härutöver; deras hela rättsliga karaktär ligger i och sammanfaller med denna deras uppgift. Menar man männe, att de skulle vara uttryck för något slags kontraktsevenligt bestämt förhållande mellan kronan och den enskilde? Men om så vore, skulle ju ändring i detta förhållande svårigen kunna ske annorledes än i ömsesidigt samförstånd mellan parterna. Man måtte hava varit bestämd av något slags dylik uppfattning, då man, såsom någon gång hänt, uttalat den förmodan, att lappmarksreglerade skogshemman rätteligen icke skulle kunna t. ex. befrias från utsynings-tvånget, med mindre de gäve något vederlag genom skogsodlingsarbeten eller annat dylikt, efter vad därom kunde mellan parterna närmare överens-

kommas. Men lika litet som jag kan medgiva tillvaron av ett kontraktsförhållande, lika litet förstår jag, att det här kan bliva tal om vederlag i någon annan bemärkelse än *det* vederlag, som från skogsvårdssynpunkt kan anses ligga däri, att de, fritagna från *en* lag, bliva underkastade *en annan*, som kanske är strängare eller i allt fall bättre motsvarar de syftemål, den skogslagstiftningen över huvud vill vinna.»

Sahlberg anförde i särskilt yttrande till kommitténs betänkande sasoni motiv för sin skiljaktighet i förevarande avseende, bland annat:

Det bleve obestriddigen till den enskildes såväl som det allmännas gagn, om dessa skogar, som numera icke kunde sägas vara föremål för någon egentlig skogsskötsel, komme under friare disposition och det intensivare bruk, som syntes nödvändigt just för deras framtida bestånd, med åtföljande skyldigheter och ansvar. Betingelserna vid upplåtelseerna av ifrågavarande skattehemman syntes icke heller lägga hinder i vägen för att så skedde. Något det allmännas meddelägarskap föreläge ej. Inskränkningen i dispositionsrätten vid tidpunkten i fråga syftade allenast till att förhindra skövling. Häremot torde tillräckligt skydd vara och än mer bliva till finnandes såväl i tidens uppfattning om värdet att äga skogstillgång som i redan gällande och nu föreslagen lag angående vård av enskildes skogar.

Det förslag till ny skogsvårdslag, som Kungl. Maj:t i proposition nr 104 förelade 1923 års riksdag, anslöt sig i förevarande avseende till kommittémajoritetens förslag. I motiveringen till berörda proposition framhöll departementschefen, att beträffande nu ifrågavarande skogar torde råda särskilda förhållanden, vilka borde göras till föremål för undersökning, innan ny lagstiftning för dem kunde införas.

1923 års förslag till ny skogsvårdslag.

I sitt över berörda proposition avgivna utlåtande nr 1 föreslog särskilda utskottet vid 1923 års riksdag ej någon ändring i propositionen i denna del. Utskottet uttalade emellertid såsom önskvärt, att en undersökning komme till stånd rörande överförande från lappmarkslagen till den nya skogsvårdslagen av de under den förra lagen lydande skogar, som låge spridda inom Västernorrlands och Jämtlands län samt inom Västerbottens och Norrbottens läns kustland. Såsom skäl härför framhöll utskottet, att det givetvis i och för sig vore ägnat att medföra olägenheter i olika avseenden, att fastigheter med särskilda skogslagsbestämmelser funnes inspridda här och var inom ett område, där i övrigt andra sådana lagbestämmelser tillämpades.

1923 års riksdag.

Såsom förut nämnts, godkändes vad utskottet sålunda anført av riksdagen och återopades i dess förenämnda skrivelse nr 278.

Jag torde nu få övergå till att redogöra för innehållet av de yttranden, som infordrats med anledning av vad i motiveringen till berörda riksdagskrivelse sålunda anförts.

Yttranden över 1923 års riksdags skrivelse nr 278

Inom Västernorrlands län hava länsstyrelsen, skogsvårdsstyrelsen och hushållningssällskapet förvaltningsutskott samtliga tillstyrkt, att skogsvårdslagen måtte erhålla tillämpning å de inom länet belägna skogar, varom nu är fråga.

Västernorrlands län.

Skogsvårdsstyrelsen har framhållit, att nyssberörda skogar, vilka vore fördelade på 14 socknar, representerade allenast inemot 2 procent av samtliga i enskild ägo varande skogar i länet. Redan denna omständighet framkallade tvekan, huruvida det kunde anses nödigt och nyttigt att bibehålla en särskild lagstiftning för dessa skogar. Härtill komme, att knappast någon enda av de förhållanden av vare sig social eller klimatologisk natur, som kunde andragas såsom skäl för bevarandet av utsyningsstväng inom lappmarken, borde tillerkännas betydelse för Västernorrlands län, där skogens ekonomiska uppgift onekligen trädde i förgrunden och skogsskötseln för den skull borde ordnas så, att inga värden förføres. Med den ökade arbetsbörda, som med intensivare skötsel av statsskogarna numera lades på skogsstatens tjänstemän, kunde det befaras, att värden av ifrågavarande skogar bleve åsidosatt, ehuru såväl deras läge och markbeskaffenhet som avsättningsförhållandena talade för att de både kunde och borde göras till föremål för en lika intensiv skötsel, som andra enskildes skogar inom länet. Den nya skogsvårdslagen kunde utan tvivel bereda fullt tillfredsställande skydd åt ifrågavarande skogar.

Hushållningssällskapetets förvaltningsutskott har uppgivit, att ifrågavarande skogar läge spridda över hela länet, vilket försvårade kontrollen och, enligt vad erfarenheten visat, medförde dryga resekostnader för den förvaltande personalen, varigenom skogsvårdens krav och fordringar ej alltid på ett fullt nöjaktigt sätt kunnat tillgodoses. Något hinder torde ej förefinnas för skogsvårdsstyrelsen att omhänderhava överinseendet jämväl över dessa skogar.

J. A. Enhörnings trävaruaktiebolag, Mo och Domsjö aktiebolag samt Gideå & Husums aktiebolag, vilka såsom ägare till vissa under lappmarkslagen lydande skogar i Västernorrlands län begagnat sig av dem lämnat tillfälle att yttra sig i ärendet, hava hemställt, förstnämnda bolag, att skogsvårdslagen måtte antagas att gälla för de inom länet belägna skogar, varom här är fråga, samt sistnämnda två bolag, att samtliga under lappmarkslagen lydande, utom lappmarkerna belägna skogar måtte överföras till skogsvårdslagen.

*Jämtlands
län.*

Länsstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen i Jämtlands län hava båda avstyrkt, att de skogar inom länet, för vilka lappmarkslagen nu gäller, fördes under skogsvårdslagen.

Länsstyrelsen har uppgivit, att allenast 6 hemman inom länet lydde under lappmarkslagen samt att enligt av skogsvårdsstyrelsen verkställd utredning den produktiva skogsmarken å dessa hemman, som utgjorde 4,250 hektar, motsvarade cirka 0.23 procent av den totala arealen av i enskild ägo befintlig produktiv skogsmark inom länet. Den allra största delen av dessa hemman tillhörde aktiebolag, som påtagligen förvärvat dem i huvudsakligt syfte att utnyttja skogen. Såsom skäl för den av länsstyrelsen intagna avstyrkande ståndpunkt har länsstyrelsen anfört, att ifrågavarande hemman av de nuvarande ägarna förvärvats med full kännedom om den inskränkning, som påvilade hemmanen beträffande dispositionsrätten till skogen, och sålunda sannolikt för lägre köpeskilling än hemmanen skulle betingat, om de varit frigjorda från denna inskränkning. Utsyningsstvängets upphävande skulle därför för dessa medföra en oförtjänt värdestegring, som icke utan talande skäl borde medgivas. Skogarnas ägare skulle därigenom beredas tillfälle att på en gång avverka en myckenhet sparad skog, som ej kunde uttagas utan

fara för skogens framtida avkastningsförmåga. Det vore därjämte allmänt känt, att inom stora delar av landet för närvarande påginge en överavverkning, som för varje år förringade det befintliga skogskapitalets värde, och syntes därför all skogslagstiftning ytterst böra inriktas på motarbetandet av denna tendens. Då man nu beträffande en del skogar i enskild ägo redan hade lagliga föreskrifter, som vore avsedda att tillgodose skogsägarens ekonomiska intresse genom uthålligt skogsbruk med iakttagande av skogsvårdens krav, syntes denna lagstiftning ej böra övergivas endast av det skäl, att den avsåge en mindre del av de enskildas skogar.

I Västerbottens län hava länsstyrelsen, landstinget samt skogsvårdsnämnden hemställt, att frågan om skogsvårdslagens tillämpning å de inom länets kustland belägna skogar, som nu lyda under lappmarkslagen, måtte få vila tills vidare eller till dess en revision av lappmarkslagen komme till stånd eller i allt fall ej sammankopplas med spørsmålet om skogsvårdslagens tillämpning å skogarna under dimensionslagen. Hushållningssällskapets förvaltningsutskott har däremot tillstyrkt skogsvårdslagens tillämpning å ifrågavarande skogar.

Västerbottens
län.

Landstinget har erinrat, att de under lappmarkslagen lydande hemmanen i länets kustland, vilka vore spridda över kustlandet, vore jämförelsevis få och obetydliga. Det bleve därför en fråga av mindre vikt, om vid en blivande utsträckning av skogsvårdslagen till länets kustland i övrigt dessa skogar fördes under lagen eller icke. Då landstinget ändock i denna fråga intog en avvaktande hållning, vore det därför, att en inskränkning i lappmarkslagens giltighetsområde ej syntes böra vidtagas annat än i sammanhang med en granskning av innehållet i lagen i dess helhet. Da lagens verkningar visat sig goda, borde en dylik granskning ej rubba lagens ledande grundsatser.

Hushållningssällskapets förvaltningsutskott har framhållit, att, då ifrågavarande skogar i regel vore av obetydlig areal och låge spridda samt merändels avlägset, det vore att befara, att, därest deras vård och förvaltning omhänderhades av en myndighet, för vilken de enbart vore ett fördyrande och ovidkommande förvaltningsobjekt, skogsvården genom en bokstavlig tolkning och tillämpning av lagen icke bleve nöjaktigt tillgodosedd. Ett bibehållande av lappmarkslagen för dessa skogar, sedan skogsvårdslagen antagits att gälla för övriga skogar i kustlanden, skulle även medföra den olägenheten, att olikformighet bleve rådande med avseende å skyldigheten att erlægga skogsvårdsavgifter beträffande i kustlanden belägna skogar, vilket givetvis skulle föranleda förvecklingar och oreda.

Vid de offentliga sammanträden, som länsstyrelsen i Västerbottens län, på sätt förut nämnts, hållit å vissa orter inom länet för att bereda vederbörande kommuner och skogsägare tillfälle att yttra sig i ärendet, har jämväl frågan om skogsvårdslagens tillämpning å nu ifrågavarande skogar varit föremål för överläggning. Vid tre av dessa sammanträden, därvid ombud för 4 kommuner och 1 skogsägareförening samt 98 enskilda skogsägare närvarit, har vidtagande av lagstiftningsåtgärd i detta syfte tillstyrkts, under det vid ett sammanträde, varvid 32 skogsägare närvarit, dessa ej gjort annat uttalande än att denna fråga ej måtte sammankopplas

med spörsmålet om skogsvårdslagens tillämpning å skogar under dimensionslagen.

Norrbottnens
län.

I Norrbottens län hava länsstyrelsen, landstinget, hushållningssällskapets förvaltningsutskott och skogsvårdsnämnden samtliga avstyrkt, att skogsvårdslagen för närvarande antoges att gälla för de inom länets kustland belägna skogar, varom nu är fråga. Inom skogsvårdsnämnden har dennas sekreterare, skogsingenjören Stenborg, varit av skiljaktig mening och förordat dessa skogars hänförande under skogsvårdslagen.

Länsstyrelsen har ansett det föreliggande spörsmålet böra bedömas ur olika synpunkter för de särskilda kategorier skogar, varom här är fråga, samt i sådant avseende anfört: Vad först anginge de i kustlandet belägna kronohemman och krononybyggen, för vilka lappmarkslagen nu vore gällande, torde det ej kunna anses lämpligt att utbyta berörda lag mot skogsvårdslagen. För dessa skogar, till vilka kronan hade äganderätt och beträffande vilka det föreläge en möjlighet, att nuvarande innehavares rätt till avkastningen kunde förverkas, syntes bestämmelsen om en genom statens organ reglerad avverkning vara nyttig och nödvändig. Staten borde nämligen ej i ett sådant fall lita till den enskildes förmåga och intresse att bevara skogskapitalet vid en sådan storlek, att det kunde lämna en möjligast jämn avkastning. — Vidkommande därefter i kustlandet belägna skattehemman, som avsåges i 1866 års förordning, samt till enskilda försålda kronoöverloppsmarker, föreläge ej beträffande dessa samma skäl till lappmarkslagens bibehållande som för kronohemman och krononybyggen. Äganderätten till dem hade kronan oåterkalleligen frånhänt sig men hade därvid uppställt visst villkor ifråga om ägarens frihet att tillgodogöra sig skogsavkastningen. Otivelaktigt kunde kronan frånträda detta villkor, men huruvida detta lämpligen borde ske, syntes länsstyrelsen tveklaktigt. Länsstyrelsens tveksamhet härutinnan hade emellertid ej sin grund uti någon yttre omständighet, som skulle kunna sägas motivera en särlagstiftning för skogarna ifråga. Angränsande till och blandade med de skogar, som nu lydde under dimensionslagen och för vilka länsstyrelsen föreslagit skogsvårdslagens tillämpande, skilde de sig i fråga om markbeskaffenhet och växtlighetsförhållanden ej från dessa. Att — såsom av länets skogsvårdsnämnd i dess yttlande i ärendet uttalats — »jordbruket å ifrågavarande hemman mestadels vore i behov av det stöd, som detsamma erhöle genom ett uthålligt skogsbruk», hade länsstyrelsen icke funnit vara fallet i vidsträcktare mån än å skattehemman, för vilka dimensionslagen gällde. Detta skäl kunde i alla händelser ej gälla kronoöverloppsmarkerna, å vilka intet jordbruk funnes eller åtminstone vid deras tillkomst varit avsett att drivas. Man kunde ej heller som skäl för en särlagstiftning anföra, att tilldelningen vid avvitringen av skog till dessa fastigheter — såsom förhållandet varit beträffande hemman i lappmarken — skett under villkor av en viss inskränkt dispositionsrätt till denna skog. Skälet för att bibehålla lappmarkslagen för de nu omhandlade båda kategorierna av skogar kunde alltså enligt länsstyrelsens mening ej sökas uti något rättsförhållande, som ginge tillbaka till tiden för fastigheternas bildande. Om länsstyrelsen dock, såsom redan nämnts, ställde sig tveksam inför att tillstyrka en förändring uti lagstiftningen för dessa skogar, berodde detta därpå, att länsstyrelsen funne skäl tala för den mening, som ställde lappmarkslagen såsom skogslag på ett högre plan än skogsvårdslagen. Länsstyrelsen vore ej blind för att en högst väsentlig förenkling av administrationen helt visst

skulle kunna genomföras, därest för alla i enskild ägo varande skogar a kustlandet samma skogslag vunne tillämpning, men länsstyrelsen antog dock, att denna fördel, om vars ekonomiska betydelse länsstyrelsen för övrigt saknade möjlighet att bilda sig en bestämd föreställning, ej kunde vara så stor, att den motiverade en förändring av lagstiftningen, om vars nytta i alla händelser tvekan rädde. Då frågan om en förändring i dessa skogars ställning i lagstiftningshänseende ej oupplösligt sammanhänge med frågan om dimensionslagens avlösning av skogsvårdslagen, hölle länsstyrelsen före, att för närvarande beslut ej borde fattas om skogsvårdslagens antagande för nu ifrågavarande skattehemman och kronöverlappsmarker.

Landstinget och *hushållningssällskapets förvaltningsutskott* hava beträffande lappmarkslagens betydelse ur skogsvårds- och social synpunkt framhållit, att de avverkningsplaner, som enligt lagen skulle upprättas och vari alla synpunkter för skogens rätta vård och behandling vore beaktade, beredde skogsägaren icke blott möjlighet att vidtaga alla skogsvårdsåtgärder han själv ansåge önskvärda utan gäve honom även anvisning å sådana. Särskilt beträffande de större skogsägarna måste erkännas, att det vore företrädesvis a hemman med inskränkt dispositionsrätt till skogen, som skogsvårdsarbeten i större omfattning kommit till utförande. Det planmässiga skogsbruket kunde således i intet hänseende anses stå på ett lägre plan än annat utan tvärtom. Intresset för hushållningsplaners upprättande vore i stigande även bland hemmansägare, som hade fri dispositionsrätt till sin skog, vilket framginge därav, att dessa hemmansägare i ganska stor utsträckning anlidade skogsvårdsnämnden för berörda ändamål. Det vore då betänkligt, om nämnda hemmansägare skulle bibringas den uppfattning, att skogsskötseln genom upprättande av hushållningsplan bleve mindrevärdig i förhållande till övrigt skogsbruk. Ett allt för hastigt exploaterande av det i enskild ägo varande skogskapitalet skulle lätt kunna föranleda till en osund spekulation, medförande forcerade avverkningar med stegrade arbetspriser och därpå följande arbetslöshet. Fördelarna med det uthålliga skogsbruket bestode däri, att dels skogsägaren erhöle en jämn skogsavkastning, som beredde ett synnerligen värdefullt stöd för jordbruket, dels trävaruindustrien tillförsäkrades en jämn tillgång på värdefullare grövre sortament och dels arbetarna erhöle en likaledes jämn tillgång på arbete och förtjänst.

Skogsvårdsnämnden har såsom huvudskäl för den av nämnden intagna avstyrkande ståndpunkt anfört, att jordbruket å ifrågavarande hemman mestadels vore i behov av det stöd, som bereddets detsamma genom uthålligt skogsbruk å hemmanens skogar. Ställdes skogarna å dessa hemman under skogsvårdslagen, skulle detta säkerligen hava till följd, att de a hemmanen sparade skogstillgångarna komme att realiseras, och vore nämnden ej övertygad om att därvid inflytande medel komme att användas till förbättrande av hemmanen och deras jordbruk.

Av kommunerna inom Norrbottens läns kustland hava 14 begagnat sig av dem lämnat tillfälle att yttra sig rörande förevarande fråga. 4 kommuner, nämligen Piteå landskommun samt Norrfjärdens, Älvsbyns och Råneå kommuner, hava tillstyrkt, att skogsvårdslagen antoges att gälla för ifrågavarande skogar, under det att 9 kommuner, nämligen Neder-Kalix, Neder-Torneå, Karl-Gustafs, Hietaniemi, Över-Kalix, Över-Torneå, Korpilombolo, Tärendö och Pajala kommuner, avstyrkt dylik lagstiftningsåtgärd eller hemställt om uppskov därmed, till dess erfarenhet vunnits

om skogsvårdslagens tillämpning inom dess nuvarande giltighetsområde, samt en kommun, Neder-Luleå, uttalat, att förevarande fråga ej borde sammankopplas med spörsmålet om skogsvårdslagens tillämpning å de inom länets kustland belägna skogar, som lydte under dimensionslagen.

Från förstnämnda fyra kommuners sida har framhallits, att varken ur odlingssynpunkt eller i skogligt hänseende någon skillnad förefunnes mellan nu ifrågavarande hemman och dem, som lydte under dimensionslagen, varför något bärande motiv för bibehållande av olika skogslagar för dessa hemman ej förefunnes. De brister, som vidlådte dimensionslagen, förefunnes även hos lappmarkslagen, delvis i ännu större grad. På grund därav, att hemmanen under lappmarkslagen låge i omedelbar närhet av hemman under dimensionslagen, försvarades och i många fall omöjliggjordes kontrollen över den förra lagens efterlevnad. Härtill komme, att lappmarkslagens bibehållande medförde, att en särskild tjänstemannakar måste handhava lagens tillämpning å ifrågavarande strödda hemman, varigenom statsverket tillskyndades ökad kostnad.

Från övriga kommuners sida har uttalats, att lappmarkslagen med den däri stadgade hushållningen på längre sikt bättre tillgodosåge skogsvårdens krav än skogsvårdslagen. Ett upphävande av den förra lagen skulle utsätta det sparade virkeskapitalet å ifrågavarande skogar för risken att inom kort tid spolieras. Skogsvårdslagen skulle för ägarna till ifrågavarande skogar bliva alltför betungande att tillämpa. Med lappmarkslagen rådde däremot tillfredsställelse bland skogsägarna.

Såsom förut nämnts, har länsstyrelsen i Norrbottens län för att bereda vederbörande skogsägare tillfälle att yttra sig i ärendet hållit offentliga sammanträden å nio orter i länets kustland. Vid fyra sammanträden, vilka hållits i Bränna, Tärendö, Pajala och Över-Torneå och därvid sammanlagt 47 personer närvarit, hava dessa enhälligt uttalat sig för bibehållande av den för kustlanden nu gällande skogslagstiftning i dess helhet. Vid ett sammanträde, som hållits i Kalix och därvid allenast 3 skogsägare närvarit, hava dessa likaledes enhälligt uttalat sig i nyssangivna riktning. Vid övriga fyra sammanträden hava ej förekommit några uttalanden i denna fråga.

I särskilda skrivelser till länsstyrelsen hava ett flertal enskilda skogsägare i södra delen av länets kustland ävensom Aktiebolaget Ytterstfors—Munksund tillstyrkt skogsvårdslagens tillämpning å de i kustlanden belägna skogar, varom här är fråga.

Jägmästarna: I ärendet hava hörts jägmästarna i 28 revir, inom vilka sådana skogar, som här avses, äro belägna. Av dessa hava 8 jägmästare, varav flertalet med revir i Västernorrlands och Jämtlands län, tillstyrkt samt 16 jägmästare, varav flertalet med revir i kustlanden, avstyrkt den ifrågasatta lagstiftningsåtgärden. 3 jägmästare hava hemställt om uppskov med berörda åtgärd under vissa tider, varierande från 5 till 40 år. 1 jägmästare har ansett, att de under lappmarkslagen lydande skogarna i Västernorr-

lands och Jämtlands län borde föras under skogsvårdslagen samt motsvarande skogar i kustlanden under dimensionslagen.

Från förstnämnda 8 jägmästares sida har framhallits, att ifrågavarande skogar ej skilde sig i klimatiskt, forstligt eller annat hänseende från de under dimensionslagen lydande skogarna samt att det därför måste anses synnerligen olämpligt, att de förra skogarna skulle skötas på ett annat sätt än de senare. Den omständigheten, att vederbörande skogsägare före 1866 eftersatt sina odlings- och nybyggnadsskyldigheter, syntes ej böra läggas till grund för bestämmande av det sätt, varpå dessa skogar nu borde skötas. Det vore även att märka, att ifrågavarande skogar till största delen ägdes av trävarubolag, vilka även under skogsvårdslagen torde komma att skogarna utföra nödiga skogsvårdsåtgärder i samma utsträckning som för närvarande. — En av dessa jägmästare har tillstyrkt skogsvårdslagens tillämpande af ifrågavarande skogar allenast under villkor, att viss del, förslagsvis en fjärdedel, av rotvärdet av det virke, som efter skogsvårdslagens trädande i tillämpning af dessa skogar komme att därifrån försälgas, avsattes till en särskild fond, som skulle förvaltas av vederbörande skogsvårdsstyrelse och användas för sådana skogsvårdsåtgärder, som ej bekostades af skogsvårskassan.

De jägmästare, som uttalat sig i avstyrkande riktning, hava sasom skäl härför anfört, bland annat: Då lappmarkslagen garanterade ett uthålligt skogsbruk, måste den anses stå på ett högre plan än skogsvårdslagen. Tillämpandet av dylikt skogsbruk beträffande ifrågavarande skogar vore ur flera synpunkter av synnerlig vikt. Dels borde nämligen dessa skogar sparas för att fylla sitt ursprungliga och alltjämt betydelsefulla ändamål att tjäna sasom stöd för det i allmänhet svaga jordbruket af ifrågavarande hemman, dels vore det önskvärt, att skogarna skonades för allt för långt drivna avverkningar av den mera utvuxna delen av bestånden av det skäl, att dessa skogar tillsammans med statens och vissa andra skogar borde bilda en behöflig virkesreserv, därifrån vederbörande framdeles kunde fylla sitt behov af gagnvirke av skilda slag. Jämväl med hänsyn till den inom riket för närvarande pågående överavverkningen vore bibehållandet af uthålligt skogsbruk af dessa skogar af behovet påkallat. Då skogarnas virkeskapital till största delen utgjordes af gammal och övermogen skog, skulle, därest skogsvårdslagen antoges att gälla för desamma, detta säkerligen medföra en oerhörd avverkning af dessa skogar och ett hastigt realiserande af dessas värdefullare bestånd. Ett upphävande af utsyningsvånget beträffande ifrågavarande skogar skulle leda därtill, att de nuvarande hemmansägarna bleve oskäligt gynnade till förfång för kommande släkten. Ett dylikt upphävande skulle jämväl hava till följd, att avskaffandet af utsyningsvånget även i lappmarkerna blott bleve en tidsfråga. Överförandet af ifrågavarande skogar till skogsvårdslagen skulle därjämte nödvändigöra, att vissa revir i kustlanden måste omregleras och tilldelas större areal än den nuvarande, vilket ur förvaltningssynpunkt vore olämpligt. Ifrågavarande skogar vore i allmänhet belägna i omedelbar närhet af kronoparkerna, vadan desamma ur kontrollsynpunkt vore synnerligen lätta för skogsstatens personal att övervaka.

Samtliga 6 överjägmästare, som hörts rörande denna fråga, hava uttalat sig för bibehållande af nu gällande lagstiftning beträffande ifrågavarande skogar samt härvid åberopat väsentligen enahanda skäl, som framförts af

Över-
jägmästarna.

de jägmästare, vilka intagit motsvarande ståndpunkt. En överjägmästare har framhållit, att utsyningstvånget ifråga om här avsedda skattehemman i varje fall ej borde upphävas, utan att viss odlings- och byggnadsskyldighet fullgjordes å dessa.

Domänstyrelsen.

Domänstyrelsen har uttalat, att några verkliga skäl ej syntes föreligga att för ifrågavarande fastigheter utbyta lappmarkslagen mot skogsvårdslagen.

Domänstyrelsen har vid besvarandet av förevarande spörsmål till en början uppehållit sig vid frågan, vilkendera lagen kunde anses bäst lämpad för skogarnas behöriga skötsel och vård, och i sådant avseende anfört:

»Den nu gällande lagen — lappmarkslagen — syftar med sina skogsvårdande bestämmelser icke blott till en rätt avverkning av skogen utan ock till en efter vissa grunder och på lång sikt inriktad hushållning med det befintliga virkesförrådet; en hushållning, som avser ej blott att bereda innehavaren av skogen en så vitt möjligt lika stor och regelbundet återkommande avkastning, utan ock ett höjande av skogens alstringsförmåga. Sedan avverkningsbeloppet på så sätt blivit med tillämpande av vetenskapliga regler fastställt, uttages detsamma genom sakkunnig utstämpling. Därvid föreskrivas de åtgärder, som anses erforderliga för skogsvårdens främjande, och framtvingas dylika åtgärder genom reglering av kommande avverkningar. I fråga om uttagande av husbehovsvirke gälla emellertid icke sagda bestämmelser om avverkning och reproduktion.

Lappmarkslagens företråde framför skogsvårdslagen ligger sålunda däruti, att den garanterar skogens upprätthållande vid en viss beräknad avkastning, men får skogsvårdslagen anses hava det företrädet framför lappmarkslagen, att den dels reglerar husbehovsavverkningen i enlighet med skogsskötselns fordringar och besörjer om återväxt efter densamma, dels innehåller i fråga om annan avverkning visserligen i huvudsak samma föreskrifter om reproduktion men därjämte bestämmelser, vilka möjliggöra att snabbare utkräva deras fullgörande av en försumlig skogsägare. Väger man nu dessa båda lagars betydelse för skogarna emot varandra, så lär obetingat företräde böra givas åt lappmarkslagen, vilken i stort sett kan betecknas såsom liggande på ett högre plan än skogsvårdslagen. Då sålunda av denna anledning det icke synes styrelsen finnas några mera vägande skäl för att ersätta lappmarkslagen med skogsvårdslagen, lär det icke vara erforderligt att närmare ingå på frågan, huruvida av skogsbiologiska eller andra liknande orsaker ett utbyte av lagar kunde vara önskvärt. Styrelsen vill emellertid framhålla, att nu berörda skogar med hänsyn till belägenhet och klimatiska förhållanden samt skogsmarkernas sammansättning ur geologisk synpunkt icke i nämnvärd grad skilja sig från de skogar, nu under dimensionslagen, för vilka styrelsen förordat skogsvårdslagens antagande.»

Domänstyrelsen har vidare till utveckling av sin ståndpunkt i denna fråga anfört:

»Skulle skogsvårdslagen komma att tillämpas för dessa under lappmarkslagen nu lydande skogar, bleve följden utan allt tvivel ett hastigt exploaterande av de betydande virkeskapital av för det mesta grova och värdefulla dimensioner, som i regel finnas å dessa skogar sparade, och skulle de härför

erhållna penningebeloppen komma de nuvarande och i vissa fall kanske tillfälliga innehavarna av dessa fastigheter till godo. Härigenom skulle därjämte för respektive orter försvinna de betydelsefulla och regelbundet återkommande tillfällena till arbetsförtjänst, som följa med de enligt avverkningsplanerna med vissa mellanrum återkommande avverkningarna.

Emellertid tillkommer en annan omständighet, vilken är av stor betydelse. De kronohemman och nybyggen under åborätt, som äro ifråga, ägas utav staten, och synes det enbart ur denna synpunkt icke finnas något som helst skäl för att staten skulle avhända sig sin egendom till förman för en tillfällig innehavare, vilken till och med under vissa förutsättningar kan dömas förlustig sin tillfälliga nyttjanderätt till skogen. Vad därjämte beträffar de försålda kronoöverloppsmarkerna, så har vid dessas försäljning priset beräknats med hänsyn till den inskränkta nyttjanderätt till skogen, som staten bundit vid fastigheten, då den avhänt sig densamma.

Ifråga slutligen om skattehemmanen finnas visserligen icke samma skäl, som nyss anförts beträffande de tre övriga kategorierna av berörda skogar, för ett bibehållande av utsyningstvånget å desamma, och ej heller lär man kunna påstå, att vid avvitrningen av dessa samma villkor bundits vid tilldelandet av skogsområdena såsom ifråga om de inom lappmarken belägna hemmanen. Emellertid torde det stöta på rätt så stora svårigheter att tillämpa en särslagstiftning för enbart dessa skattehemman och i varje fall måste, såsom förut framhållits, skogens rätta skötsel och vård samt hushållningen å densamma bliva bättre tillgodosedd genom lappmarkslagen än genom skogsvårdslagen.»

Även Norrlands skogsvårdsförbund har förordat bibehållandet av lappmarkslagen för dessa skogar. Förbundet har visserligen funnit, att ett utbyte av lappmarkslagen mot skogsvårdslagen beträffande ifrågavarande skogar ej hindrades av de på skogarnas föryngring och tillväxt inverkan förhållanden, men likväl ansett, att ett dylikt utbyte knappast vore önskligt, enär den princip om avverkningens planmässiga ordnande, varå lappmarkslagen vilade, enligt förbundets mening gjorde lappmarkslagen till en skogslag av högre typ än skogsvårdslagen.

*Norrlands
skogsvårds-
förbund.*

Kammarkollegium har allenast haft att yttra sig därom, huruvida lappmarkslagens bestämmelser, i vad dessa avsåge nu ifrågavarande skogar, kunde anses vara av annan natur än skogsvårdslag samt huruvida av sådan grund hinder kunde anses möta mot skogsvårdslagens utsträckande att gälla för samma skogar.

*Kammars-
kollegium.*

Efter redogörelse för tillkomsten av 1866 års lagstiftning i ämnet har kollegium i berörda hänseende anført:

De av lappmarkslagen berörda kronohemman och krononybyggen under åborätt intogo givetvis en särställning. Så länge kronan icke genom skatteköp eller omföring efter fullgjorda odlingsskyldigheter till skatte avhänt sig äganderätten till sina under åborätt upplätta hemman och lägenheter, torde betydelsen av de därå tillämpade skogsvårdsföreskrifterna icke vara begränsad till desammas egenskap av ren skogsvårdslag. Det torde obestriddligen ligga i sakens natur, att nämnda föreskrifter därjämte hade en såväl principiell som reell fiskalisk innebörd. — Häremot syntes icke kunna invändas, att

kronan, så länge åboförhållandet bestode, ej själv, för egen räkning, uttoge något av dylika skogars avkastning. Ty icke blott genom åborättens förverkande utan jämväl vid åboledighet, som på annan grund inträffade, kunde kronan tänkas komma att återinträda i den fulla dispositionsrätten till här ifrågavarande slag av fastigheter. Det förefölle kollegium, som om redan de ifrågavarande hemmanens karaktär av kronans egendom borde utesluta tanken på ett övergivande av de grunder för skogshushållningen, som eljes, såvitt kollegium hade sig bekant, undantagslöst upprätthölles beträffande dylik egendom.

Vad härefter vidkomme övriga här förevarande kategorier av skogar eller sådana, som numera — vare sig efter försäljning med förbehåll om inskränkt förfoganderätt till skogen eller efter skatteomföring med samma förbehåll — kommit i enskildas ägo, torde av den av kollegium lämnade redogörelsen för tillkomsten av 1866 års lagstiftning i ämnet utan vidare framgå, att de i lappmarkslagen upptagna, från nyssnämnda lagstiftning härrörande bestämmelserna om utsyningsstväng å dylika skogar ursprungligen ägt och följaktligen alltjämt måste anses äga naturen av rena skogsvårdsföreskrifter. Väl hade dessa föreskrifter, med hänsyn till de lagstiftningsgrundsatser, som vid tiden för deras första utfärdande omfattades av statsmakterna, ansetts kunna bringas till tillämpning allenast genom förbehåll vid fastigheternas överlåtande å enskilda, men torde denna omständighet icke, då varje fiskaliskt syfte varit för de nämnda förbehållen främmande, kunna betaga bestämmelserna ifråga deras rena skogsvårdskaraktär. Kollegium ansåge sig följaktligen kunna i allt väsentligt biträda de uttalanden rörande dessa bestämmelsers natur, som gjorts av skogslagstiftningskommitténs ordförande landshövdingen Husberg i dennes till kommitténs betänkande avgivna reservation. Kollegium ville härtill endast foga den ytterligare erinran, att, därest ifrågavarande bestämmelser varit eller vore av annan natur än skogsvårdsdrag, de med stöd av dessa vid fastigheternas överlåtande från kronan gjorda förbehållen icke torde kunnat eller kunna utan in-teckning bevara sin giltighet gentemot tredje man.

Med den sålunda angivna uppfattningen av den ifrågavarande särslagstiftningens innebörd för nu nämnda i enskild ägo varande skogars vidkommande syntes det kollegium, å andra sidan, icke utan vidare följa, att den särskilda grund, varå dessa skogsvårdsbestämmelser — genom sitt sammanhang med villkoren för skogarnas förvärvande från kronan — vilade, skulle vara för den nu föreliggande lagstiftningsfrågan betydelselös. Skogslagstiftningens möjlighet att för tillgodoseende av det allmännas intresse av de enskilda skogarnas bestånd ingripa i den enskilde skogsägarens förfoganderätt torde, oaktat den förskjutning i rättsuppfattningen, som härutinnan ägt rum sedan mitten av förra arhundradet, alltjämt anses vara i viss grad begränsad. Ansåges fördens skull lappmarkslagen innefatta ett skogsvårdssystem av effektivare slag än 1923 års skogsvårdsdrag — en fråga varom kollegium icke torde hava att yttra sig — syntes all anledning föreligga att beträffande nämnda skogar upprätthålla en särslagstiftning, som kunde anses, å ena sidan, icke kränka nagons enskilda rätt men, å andra sidan, på ett verksammare sätt tillgodose den allmänna skogsvårdssynpunkten. Då arealen av de inom Västerbottens och Norrbottens läns kustland belägna skattehemman av ifrågavarande slag, enligt vad norrländska skogsvårdskommittén meddelat, utgjorde icke mindre än 223,250.77 hektar, torde hänsynen till en eljest önskelig befunden enhetlighet i lagstiftningen rörande enskildas skogar i dessa trakter böra stå tillbaka.

Spörsmålet om skogsvårdslagens tillämpning å ifrågavarande fastigheter torde böra bedömas ur olika synpunkter för de olika kategorierna av dessa. Departements-
chefen.

Vad först angår här avsedda kronohemman och krononybyggen under åbo-rätt, vilka fastigheter, såsom i det föregående framhållits, tillhöra kronan, finner jag mig på de skäl, som kammarkollegium i fråga om dessa fastigheter anfört, böra avstyrka upphävandet av det för dem nu stadgade utsynings tvång.

Beträffande därefter de skattehemman och överloppsmarker, varom här är fråga, synas skäl föreligga för den av kammarkollegium hävdade uppfattningen, att de bestämmelser om inskränkt dispositionsrätt till skogen å dessa fastigheter, som meddelats genom förordningen den 29 juni 1866 och skrivelsen till kammarkollegium av samma dag, vilka bestämmelser sedermera med vissa ändringar och tillägg upptagits i lappmarkslagen, allenast äro att betrakta såsom skogsvårdsföreskrifter. Spörsmålet om dessa fastigheters överförande från lappmarkslagen till skogsvårdslagen torde därför i främsta rummet böra bedömas med hänsyn därtill, vilkendera lagen kan anses bäst ägnad att främja en rationell skogsvård å fastigheterna. Vad härutinnan i ärendet förekommit synes otvetydigt giva vid handen, att lappmarkslagen i detta avseende bör givas ett bestämt företräde framför skogsvårdslagen, beroende därpå, att lappmarkslagen garanterar skogens bibehållande vid en viss beräknad avkastning och sålunda vilar på en högre skoglig princip än skogsvårdslagen. Den omständigheten, att lappmarkslagen, på sätt domänstyrelsen framhållit, ej bereder samma möjligheter som skogsvårdslagen att framtvunga åtgärder för återväxtens tryggnad, förringar givetvis ej lappmarkslagens berörda principiella företräde utan synes allenast böra föranleda, att frågan om ändring av lagen i berörda avseende göres till föremål för närmare undersökning. På grund härav och då med hänsyn till det sätt, varpå ifrågavarande utsynings tvång vunnit tillämpning å dessa fastigheter, sagda tvång ej kan anses i någon mån ingripa i de enskilda fastighetsägarnas rätt utan fastmera ett upphävande av tvånget skulle för dem medföra en oförtjänt värdestegring av fastigheterna, synes det ofrånkomligt, att ur skogliga synpunkter starka skäl föreligga för bibehållande av lappmarkslagen beträffande dessa fastigheter. Härför talar även den omständigheten, att ett upphävande av utsynings tvånget otvivelaktigt skulle medföra en snabb exploatering av det i dessa skogar sparade virkeskapitalet, vilket, på sätt i flera yttranden med skärpa framhållits, dels ur nationalekonomisk synpunkt måste anses olämpligt, dels ock mångenstädes skulle hava till följd en ur social synpunkt betänklig försämring i ortsbefolkningens existensmöjligheter. Därjämte är att märka, att en dylik åtgärd ej torde bliva utan återverkningar med avseende å det i lappmarkerna gällande utsynings tvång, vars bibehållande dock, enligt vad i ärendet allmänt vitsordats, måste anses högst nödigt och nyttigt.

Ett överförande av ifrågavarande skattehemman och överloppsmarker till skogsvårdslagen torde emellertid å andra sidan medföra även vissa fördelar. Dessa torde väsentligen bestå i åstadkommandet av en förenklad administration för utövandet av tillsyn å enskilda skogar i dessa trakter och i samband därmed besparing i statens utgifter för detta ändamål. Vad angår berörda besparing, möter det givetvis svårighet att exakt beräkna det belopp, vartill statens utgifter för lappmarkslagens handhavande beträffande ifrågavarande skogar för närvarande uppgå. Såsom grunder för en approximativ beräkning av detta belopp synas emellertid kunna läggas storleken av de anslag, som för innevarande budgetår anvisats såsom ersättning till domänfonden för lappmarkslagens handhavande i fråga om skogar i lappmarkerna samt Särna och Idre socknar, samt förhållandet mellan sistnämnda och nu ifrågavarande skogars arealer, beräknade för produktiv skogsmark. Då nyssnämnda anslag sammanlagt uppgå till 570,000 kronor samt berörda arealer enligt domänstyrelsens förvaltningsberättelse för 1921 utgöra 1,402,150 resp. 206,258 hektar, motsvarande ungefärligen förhållandet 7:1, skulle alltså domänfondens kostnader för nu ifrågavarande skogar kunna beräknas till cirka 80,000 kronor per år. I detta sammanhang torde emellertid böra erinras, dels att ifrågavarande skogar ej sällan äro belägna i omedelbar närhet av kronoparkerna samt i följd härav jämförelsevis lätta för skogsstatens personal att övervaka, dels ock att även skogsvårdslagens tillämpning å dessa skogar torde kräva ej oväsentliga bidrag från statens sida. I följd härav torde den besparing för staten, som ett överförande av ifrågavarande skogar till denna lag skulle medföra, i varje fall ej bliva synnerligen betydande. Härtill kommer, att värdet av den förenkling i administrationen, som ett dylikt överförande skulle föranleda, i viss mån förringas därigenom, att förenämnda i kustlandden belägna kronohemman och krononybyggen under åborätt, på sätt jag förut framhållit, i varje fall böra kvarstå under lappmarkslagen och sålunda under skogsstatens tillsyn.

Av vad sålunda anförts torde framgå, att de fördelar, som skulle vinnas genom ifrågavarande skattehemmans och överloppsmarkers hänläggande under skogsvårdslagen, ej äro av den betydelse, att de kunna anses uppväga de förluster för viktiga allmänna intressen, som berörda åtgärd, enligt vad jag förut framhållit, skulle medföra. Jag finner mig följaktligen böra avstyrka även nyssangivna åtgärd.

I anslutning till vad jag förut anført om skogsvårdslagens tillämpning å de skogar, som nu lyda under dimensionslagen, har jag låtit inom jordbruksdepartementet utarbete *förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212).*

Departementschefen uppläser härefter berörda förslag, som är av den lydelse bilaga ¹ vid detta protokoll utvisar, samt hemställer, att för det i § 87 regeringsformen angivna ändamål lagrådets utlåtande över förslaget måtte inhämtas genom utdrag av protokollet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:
Nils Flodman.

---

¹ Denna bilaga, som är av samma lydelse som det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 20 februari 1924.

Närvarande:

justitierådet SUNDBERG,
regeringsrådet THULIN,
justitierådet STENBERG,
justitierådet KÖERSNER.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över jordbruks- ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 25 januari 1924, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen angivna ändamål inhämtas över upprättat förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212).

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll och inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Thor Sjöfors, föranledde ej andra erinringar än dem, som innefattas i följande yttranden av vissa lagrådets ledamöter.

Thulin, Stenberg och Köersner:

Från de grundläggande avverkningsbestämmelserna i skogsvårdslagens 3 och 5 §§ göras i 4 § 1 mom. 1:o) och i 5 § andra stycket i vissa avseenden undantag med hänsyn till äldre avverkningsrätter. Den tidpunkt, före vilken en avverkningsrätt skall hava upplåtits för att komma i åtnjutande av den förmån dessa undantagsstadganden innebära, är fastställd till den 1 januari 1923. Att denna tid valdes och ej den senare tid, då skogsvårdslagen utfärdades eller trädde i kraft, hade sin grund i farhåga för att före lagens tillkomst avverkningsrätter skulle skyndsamt tillskapas för undgående av de nya stränga bestämmelsernas tillämpning. Visserligen synes övergången från dimensionslagen till skogsvårdslagen böra på enahanda sätt regleras, men det torde saknas skäl att härvid anknyta till tidigare dag än den 1 januari 1924. I detta avseende lärer alltså en föreskrift böra intagas bland övergångsbestämmelserna i den nu föreslagna lagen.

Thulin:

I gällande dimensionslag finnes intagen en bestämmelse i syfte att klargöra, att avverkningsrätt, som upplåtits före lagens ikraftträdande, efter denna tidpunkt ej finge tillgodogöras i större omfattning än som överensstämde med dessförinnan tillämpade regler. Någon motsvarande bestämmelse har ej upptagits i det nu föreliggande förslaget. Då emellertid en sådan bestämmelse givetvis skulle, på sätt även departementschefen erinrat,

i viss mån vara ägnad att förekomma tvister mellan fastighetsägare och avverkningsrättshavare, samt uteslutandet därav lätteligen av vederbörande enskilda kan komma att tolkas så, att lagstiftaren vid dimensionslagens ersättande med skogsvårdslagen intagit en ändrad ståndpunkt, synes mig — om det än må antagas, att rättstillämpningen kommer att ansluta sig till en för skogsägaren gynnsam tolkning härutinnan — de starkaste skälen tala för att, i enlighet med därom från flera håll uttalad önskan, i förslaget upptages en bestämmelse av ovan angiven innebörd.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1924.*

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETERSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler departementschefen statsrådet Pettersson lagrådets den 20 februari 1924 avgivna utlåtande över det den 25 januari 1924 till lagrådet remitterade förslaget till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212).

Efter redogörelse för utlåtandets innehåll anför föredraganden:

Tre ledamöter i lagrådet hava förordat, att den tidpunkt, före vilken en avverkningsrätt skall hava upplåtits för att enligt bestämmelserna i 4 § 1 mom. 1:o) och 5 § andra stycket i skogsvårdslagen vara undantagen från tillämpningen av de allmänna avverkningsreglerna i lagens 3 och 5 §§, måtte beträffande skogsvårdslagens nu ifrågasatta nya giltighetsområde fastställas, icke såsom i det remitterade förslaget till den 1 januari 1923, utan tidigast till den 1 januari 1924. Att vid skogsvårdslagens antagande föregående år nämnda tidpunkt bestämdes till den 1 januari 1923 och således till tid före lagens ikraftträdande, hade, såsom dessa ledamöter ock erinrat, sin grund i farhåga för att före lagens tillkomst avverkningsrätter skulle skyndsamt tillskapas för undgående av de nya stränga bestämmelsernas tillämpning. Av min vid remissen till lagrådet lämnade redogörelse för frågan om dimensionslagens ersättande med en annan mera rationell skogslagstiftning, överensstämmande med den för landet söder om Västerbottens län gällande, torde framgå, att anledning förelegat antaga beslut i jämväl denna fråga redan vid föregående års riksdag. Om man därför vill undanröja förenämnda farhåga, torde man böra vid den nu ifrågasatta utsträckningen av skogsvårdslagens giltighetsområde bibehålla den 1 januari 1923 såsom den kritiska tidpunkten i förevarande avseende. Jag finner mig förty ej böra föreslå någon ändring i förslaget härutinnan.

En ledamot i lagrådet har framställt den erinran, att i förslaget borde upptagas en bestämmelse i syfte att klargöra, att avverkningsrätt, som upplåtits före skogsvårdslagens ikraftträdande i kustlanden, efter denna tidpunkt ej finge tillgodogöras i större omfattning än som överensstämde

med dittills tillämpade regler. Med hänsyn till vad jag härutinnan anført vid förslaget remitterande till lagrådet, finner jag ej heller denna erinran böra föranleda ändring i förslaget.

Föredragande departementschefen uppläser härefter förenämnda förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212) samt hemställer, att förslaget måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen förordna, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Joh:s Thygesen.